

Studie proveditelnosti Školského informačního a vzdělávacího portálu

**Ústav pro informace ve vzdělávání
Únor 2004**

OBSAH

I. Východiska pro zpracování studie proveditelnosti ŠIVP, časový harmonogram.....	4
I.1 Důvody zadání studie proveditelnosti ŠIVP.....	4
I.2 Stručná historie záměru vybudování ŠIVP ve světle dokumentů.....	5
I.3 Rozbor Tezí ŠIVP.....	6
I.4 Aktuální situace v resortu školství.....	8
I.4.1 Základní dokumenty.....	9
I.4.2 Státní informační politika ve vzdělávání.....	10
I.4.3 Aktuální situace školského webového prostředí.....	11
I.5 Časový harmonogram budování a rozvoje ŠIVP.....	11
II. Část analytická.....	13
II.1 Analýza dotazníkového šetření.....	13
II.1.1 Popis souboru.....	13
II.1.2 Výsledky analýzy.....	14
II.1.2.1 Možnosti přístupu k internetu.....	14
II.1.2.2 Čas strávený vyhledáváním informací na internetu.....	14
II.1.2.3 Hodnocení webových stránek ÚIV.....	15
II.1.2.4 Hodnocení webových stránek MŠMT.....	17
II.1.2.5 Potřebnost čtvrtletního bulletinu.....	18
II.1.2.6 Potřebnost centrálního školského portálu.....	19
II.1.2.7 Potřebnost jednotlivých typů informací.....	19
II.1.2.8 Ochota respondentů stát se příspěvateli portálu.....	21
II.1.3 Závěry.....	22
II.2 Srovnávací analýza školských webů zemí v rámci EU.....	23
II.2.1 Popis souboru, metodika.....	23
II.2.2 Výsledky analýzy.....	26
II.2.2.1 Vzdělání.....	26
II.2.2.2 Služby.....	28
II.2.2.3 Státní a veřejná správa, neziskový sektor.....	30
II.2.2.4 Jiné.....	31
II.2.3 Shrnutí.....	32
II.3 Srovnávací analýza 25 českých školských webů.....	35
II.3.1 Popis souboru, metodika.....	35
II.3.2 Výsledky analýzy.....	36
II.3.2.1 Vzdělání.....	36
II.3.2.2 Služby.....	38
II.3.2.3 Státní a veřejná správa, neziskový sektor.....	41
II.3.2.4 Jiné.....	42
II.3.3 Shrnutí.....	44

II.4 Srovnávací analýza šesti evropských školských webů a šesti českých školských webů.....	49
II.4.1 Popis souboru, metodika.....	49
II.4.2 Výsledky analýzy.....	49
II.4.2.1 Vzdělání.....	49
II.4.2.2 Služby.....	51
II.4.2.3 Státní a veřejná správa, neziskový sektor.....	52
II.4.2.4 Jiné.....	53
II.4.3 Závěrečné shrnutí.....	54
III. Potřeby resortu školství v oblasti informační, komunikační a vzdělávací strategie (argumenty pro potřebu vzniku a vytváření ŠIVP).....	56
III.1 Posun k informační společnosti.....	56
III.2 Aktuální dimenze služeb ŠIVP v resortu školství.....	58
III.3 Integrovaní nároky a možnosti, ČR na prahu EU.....	60
III.3.1 Akční plán <i>eEurope</i>	61
III.3.2 Evropské souvislosti vytváření informačních služeb a produktů pro potřeby českého vzdělávacího systému.....	62
III.4 Naléhavost rozhodnutí ze strany MŠMT ČR.....	64
IV. Varianty řešení technické základny i technologie ŠIVP a implementace obsahu; obecný aspekt SWOT.....	66
IV.1 Varianty řešení technické základny i technologie ŠIVP a implementace obsahu.....	66
IV.1.1 Cesty, jak snížit náklady procesní analýzy informačních systémů a produktů pro pilotní projekt ŠIVP.....	70
IV.2 Obecný aspekt SWOT: SWOT-analýza tvorby ŠIVP.....	71
V. Návrh obsahové struktury ŠIVP.....	75
V.1 Základní definice podoby ŠIVP.....	75
V.2 Návrh kategorizace dat.....	76
V.2.1 Hledisko cílových uživatelských skupin, dodavatelů dat a obsahových panelů.....	76
V.2.2 Standardizovaný formulář škol.....	77
V.2.3 Komunikační a vzdělávací část portálu.....	78

VI. Technologie portálu, návrh řídicí struktury portálu.....	79
VI.1 Návrh řídicí struktury portálu.....	79
VI.2 Východiska pro organizaci řídicí struktury ŠIVP.....	80
VI.2.1 Komplexní řešení vytváření centrálního ŠIVP.....	80
VI.2.2 Řízení, organizační struktura ŠIVP pro plný provoz podle druhé varianty.....	81
VI.2.3 Správa a provoz technologie, její údržba, modernizace a rozvoj technické stránky ŠIVP.....	83
VII. Závěry.....	84

Přílohy

Příloha I.1: Dotazníky 1A, 1B, 1C, 2.....	1
Příloha I.2: Anotace evropských školských webů.....	7
Příloha I.3: Anotace českých školských webů.....	56
Příloha I.4A: Struktura uživatelských kategorií a subkategorií.....	84
Příloha I.4B: Struktura obsahových kategorií a subkategorií.....	85
Příloha I.5: Návrh kategorizace dat.....	86
Příloha I.6A: Návrh standardizovaného formuláře škol.....	109
Příloha I.6B: Návrh standardizovaného formuláře pro krajské úřady.....	110
Příloha II.1 Elektronická Pedagogická knihovna	
Příloha II.2 Plnění indikátorů plánu <i>eEurope+</i>	
Příloha III: Předprojektová studie technologie a ekonomické rozvahy finanční náročnosti vytvoření a provozu pilotního projektu ŠIVP	

I. Východiska pro zpracování studie proveditelnosti ŠIVP, **časový harmonogram**

I.1 Důvody zadání studie proveditelnosti ŠIVP

O zpracování studie proveditelnosti Školského informačního a vzdělávacího portálu rozhodla porada vedení MŠMT ČR na svém zasedání 29. července 2003, které mělo mj. na programu revizi koncepce Školského vzdělávacího a informačního portálu v roce 2003 (bod č.11 programu). Porada vedení vyslovila souhlas s materiálem předloženým náměstkem skupiny V (zpracovatel tehdejší sekce SIPVZ) *Teze Školského informačního a vzdělávacího portálu /příprava podkladů pro výběrové řízení/; varianty možného řešení výstavby ŠIVP v letech 2003–2005, možné varianty financování po roce 2006* a „doporučila zajistit úkoly uvedené v části 8 materiálu, a to v dohodě s ÚIV“.

Kapitola 8 výše zmíněného materiálu, odsouhlaseného PV MŠMT, zní:

„REALIZAČNÍ VÝSTUPY VYŽADUJÍCÍ ZÁSADNÍ ROZHODNUTÍ PORADY
VEDENÍ MŠMT

1. Výběr varianty řešení realizace ŠVIP (*V dalším textu používáme zkratku ŠIVP, která odpovídá názvu Tezí*)
Termín: do konce července 2003
2. Zadání výběrového řízení na „studii proveditelnosti“ školského a informačního portálu
Termín: září 2003
3. Vyhodnocení a analýza studie proveditelnosti
Termín: prosinec 2003
4. Předložit Projekt Školského a informačního portálu do porady vedení MŠMT
Termín: do 12. 2. 2004
5. Pilotní provoz
Termín: 4. 5. 2004
6. Vyhodnocení pilotního provozu (předložit do porady vedení MŠMT)
Termín: 20. 6. 2004
7. Zahájení ostrého provozu
Termín: od 1. 9. 2004.“

I.2 Stručná historie záměru vybudování ŠIVP ve světle dokumentů

Základní obsahový, organizační a technologický rámec pro zpracovatele studie proveditelnosti tvoří následující dokumenty:

- ***Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání***, schválená Usnesením vlády ČR č. 351 ze dne 10. dubna 2000; koncepce SIPVZ požaduje v oblasti vzdělávání a celoživotního učení „vytvořit systém všeobecných, dostupných, relevantních a spolehlivých informací o nabídce vzdělávacích a výchovných aktivit jak pro děti a mládež, tak i pro dospělé“.

- ***Plán I. etapy realizace státní informační politiky ve vzdělávání***, zpracovaný na základě ***Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání***; tento plán zahrnuje *Projekt II – Vzdělávací SW a informační zdroje*, kde je deklarován jednak záměr „vybudování komplexního Vzdělávacího portálu na internetu jako místa interaktivních informačních, komunikačních a vzdělávacích aktivit škol, učitelů i žáků, jako nástroje šíření výsledků projektů SIPVZ, výměny zkušeností a veřejné kontroly“, jednak cíl „v roce 2005 poskytování celého spektra služeb, jmenovitě vzdělávacích, pro všechny školy v ČR“.

- ***Plán II. etapy realizace státní informační politiky ve vzdělávání***; tento dokument definuje budoucí portálový projekt takto:

„Portál je projektován v oblasti internetových informací a vzdělávání pro základní klientské skupiny – veřejnost, školy a veřejná správa. V nejbližším období je cílem:

- v rovině informační: vytvořit jednotný a komplexní informační systém dat o školství, výchově a vzdělávání;
- v rovině vzdělávací: podpora pedagogických pracovníků při výběru vhodných pedagogických metod a pomůcek;
- v rovině komunikační: informovat širokou občanskou veřejnost o stavu a výsledcích výchovy a vzdělávání ve společnosti.“

- ***Teze Školského informačního a vzdělávacího portálu***, přijaté poradou vedení MŠMT ČR dne 29. července 2003

I.3 Rozbor Tezí ŠIVP

Materiál s názvem *Teze Školského informačního a vzdělávacího portálu* nastiňuje obecnou vizi ŠIVP. Zamýšlený školský portál vymezuje předkládací zpráva Tezí jako „obecný rámec komunikace mezi veřejností, vzdělávacím systémem v ČR a novými technologiemi ve vzdělávání“. Teze odmítají původní představu „uzavřeného vzdělávacího systému bez možnosti svobodné volby vzdělávacích zdrojů (původní koncepce CIS – Zadávací dokumentace k projektu)“.

V kapitole 3 *Základní cíle projektu* jsou uvedeny převážně v obecné rovině specifické a konkrétní cíle. Kapitola 4 *Základní požadavky na portál* uvádí s výjimkou e-learningového vzdělávání požadavky, které jsou kladeny na většinu portálů.

Kapitola 5 *Obsah ŠIVP* poskytuje rámcový přehled služeb, které by měl portál poskytovat, a jeho funkční vlastnosti. Již v druhé větě kapitoly autoři Tezí upozorňují na fakt, že budování portálu bude záležitost postupná a dlouhodobá, současně však vyžadující maximální pružnost ve schopnosti reagovat na aktuální potřeby českého vzdělávacího systému. Uvádějí, že obsah a funkce portálu „se musí rozvíjet a přetvářet v souvislosti s tím, jak se bude rozšiřovat a utvářet způsob jeho využívání“. Toto obecné konstatování není rozvedeno do konkrétnější představy o náročnosti takového postupu, a to jak z hlediska organizačního, personálního a finančního, tak z hlediska technologického zajištění.

Podrobnější charakteristice a možnostem využití informační části portálu, jež by z logiky věci měla být páteří celého portálového systému, se Teze věnují jen v náznaku, omezeně. V širší míře se zato materiál zabývá využitím vzdělávacích funkcí portálu a vyjmenovává následující cílové uživatelské skupiny: 1. žáci v rámci běžné výuky ve školách; 2. různé rozšiřující kurzy pro zvyšování kvalifikace učitelů a dalších pracovníků ve školství; 3. distanční vzdělávání školského managementu a distanční vzdělávání v oblasti rámcových vzdělávacích programů.

Teze neuvádějí, zda proběhl a byl vyhodnocen průzkum, který by dal odpověď na otázku, zda v resortu školství a u předpokládaných uživatelů existuje poptávka po konkrétních informačních a vzdělávacích službách, zda mají učitelé a žáci zájem a možnosti tyto služby

využívat v jednotlivých vyučovacích hodinách či v rámci svého volného času, zda školy, další školská zařízení či domácnosti vlastní potřebné technologické vybavení.

Jako „nosný prvek portálového řešení“ Teze definují těchto 15 portálových služeb: služby správy obsahu; služby podpory týmové práce; služby komunikační brány; služby pro hodnocení obsahu; služby on-line vzdělávání; řídicí vzdělávací systém; hotové on-line kurzy; uživatelské web-based kurzy; synchronní, spolupracující učební nástroje; poradenské a informační služby; řídicí a tutorovací služby; nástroje pro správu znalostí; nástroje pro ověřování; knihovní programy; poradenství. Žádný z těchto nosných prvků Teze ještě blíže nespecifikují, nereflektují konkrétní přínos pro zvýšení schopnosti českého studenta, učitele, ředitele, rodiče, státního úředníka účelně pracovat s informacemi či pro zdokonalení jejich vědomostního a dovednostního základu. Dále se Teze nezmiňují o zkušenostech z jiných evropských či mimoevropských zemí, kde již tyto služby fungují.

Kapitola 6 *Řízení a výstavba školského portálu a jeho správa* řeší vztah ŠIVP a Portálu veřejné správy. Autoři Tezí zde uvádějí: „Vzhledem k charakteru činnosti a rozsahu portálu není možno předpokládat hlavní garanci portálu mimo resort školství.“ Dále jsou navrženy čtyři varianty řešení, s uvedením kladů a záporů každé z nich. Poté následuje doporučení varianty č. 1, která předpokládá, že MŠMT přenese úkol vytvoření a správy ŠIVP na Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV). Jako nezbytnou podmínku všech variant řešení Teze uvádějí mj. ustavení řídicího výboru.

Některé formulace uvedené v materiálu Tezí jsou ve značném rozporu: schválení varianty č. 1 („...ministerstvo přeneso úkol vytvoření a správy ŠIVP na jeden z resortních ústavů. Z našeho hlediska se jeví jako nejvýhodnější Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV). Veškeré další kroky spojené s problematikou výběrového řízení poté budou v kompetenci ÚIV...“) je v rozporu s bodem 2 kapitoly 8, který požaduje „zadání výběrového řízení na ‚studii proveditelnosti‘ školského a informačního portálu“.

Kapitola 7 *Navrhovaný postup řešení projektu* určuje základní obsahové podmínky pro zadání výběrového řízení na zpracování studie proveditelnosti, po jejímž vyhodnocení by mělo následovat zadání projektu, zkušební fáze (pilotní projekt) a nakonec provozní fáze.

V osmé kapitole jsou, jak již bylo výše popsáno, stanoveny realizační výstupy, jež vyžadují rozhodnutí porady vedení MŠMT. Tím, že nevznikl řídicí výbor s definovanou

pravomocí – tedy činit strategická rozhodnutí –, však byli zpracovatelé studie proveditelnosti postaveni před obtížně řešitelný rozpor kompetenční, rozhodovací i realizační. Dalším problémem obsaženým v této kapitole jsou velmi krátké termíny, v případě některých kroků postupu řešení prakticky nereálné.

Následuje kapitola 9 (*Závěr*), v níž se uvádí: „...materiál bude sloužit jako zadávací dokumentace pro vypracování studie proveditelnosti. **K tomu je však nutno přijmout na úrovni PV MŠMT strategické rozhodnutí – jakou cestou se bude Školský vzdělávací a informační portál ubírat.**“ Dále se zde hovoří o rozpočtovém opatření k zajištění financování studie proveditelnosti a znovu o **jmenování řídicího výboru.**

Takto definovaný výchozí stav pro zpracování studie proveditelnosti je charakterizován širokou obecností pojmů, bez jednoznačné definice aspoň základního strategického cíle Školského informačního a vzdělávacího portálu či vztahu ŠIVP jednak k Portálu veřejné správy, jednak k jiným portálům a webovým stránkám, které se orientují na problematiku školství. ÚIV k tomuto obecnému zadání přijal jako další východisko popis aktuální situace v resortu školství.

I.4 Aktuální situace v resortu školství

Změnou Zákona o státní správě a samosprávě (č. 564/199 Sb., ve znění pozdějších předpisů) došlo k podstatné změně struktury řízení v regionálním školství. Svou činnost ukončily školské úřady, školství přestalo být odvětvově řízené. Kompetence školských úřadů, které plnily funkci státní správy, ale i funkci informační a metodickou, přešly úpravou legislativy do pravomoci krajů. Změna proběhla v roce 2001, dosud ale chybí celorepubliková resortní koordinace informačních toků. Nyní **neexistuje jednotný systém komunikace mezi samosprávnými celky, státní správou a institucemi působícími v oblasti školství**, přesto MŠMT ČR zůstává odpovědnost za stav a rozvoj české výchovně-vzdělávací soustavy.

I.4.1 ZÁKLADNÍ DOKUMENTY

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílá kniha), který vznikl na základě usnesení vlády ČR č. 277 ze dne 7. dubna 1999, předpokládá, že jednou z hlavních funkcí MŠMT je **kurikulární politika a zajišťování kvality vzdělávání**, tzn. „tvorba a průběžná inovace Státního vzdělávacího programu, monitorování a informační zpětné vazby, centrální i lokální hodnocení evaluace a autoevaluace, každoroční hodnocení stavu a výsledků vzdělávací soustavy, certifikace a zkoušky, experimentální ověřování, podpůrné mechanismy, projekty rozvoje škol, pedagogická centra, funkce a zaměření činnosti ČŠI a výzkumné a vývojové základny, kultivace lidských zdrojů“.

Funkce politického působení MŠMT pak podle dokumentu **představuje „účinnou komunikaci s odbornou i laickou veřejností, posilování spojení s orgány státní moci, správy a samosprávy i občanskou společností, získávání politické podpory pro potřeby školství, vytváření mechanismů a forem umožňujících participaci sociálních partnerů na centrálním rozhodování, úsilí o dosahování společenského konsensu a vyvažování zájmů v zásadních otázkách, veřejný dialog, mezinárodní kontakty, aktivity a závazky, systematickou komunikaci s reprezentanty ústřední a regionální správy a samosprávy trvale posilující integrační prvky a tendence v systému vzdělávání a jeho řízení“.**

Funkce MŠMT v oblasti řízení, financování a legislativy požaduje mimo jiné „komplexní a konzistentní kontrolu vynakládání veřejných prostředků a včasné i objektivní informační systémy v této oblasti“.

Pro provoz ŠIVP, jeho soubor funkcí a služeb je nutností zohlednit strategii a praktickou zkušenost, kterou reprezentuje *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy České republiky (pro oblast předškolního, základního, středního, vyššího odborného a dalšího vzdělávání)* z roku 2002, jenž je realizací *Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice* a konkretizuje koncepční linie rozvoje vzdělávání v Česku. Tento záměr (a každý další bude vycházet ze stejného účelu) uvažuje a projektuje základní parametry kvantitativního vývoje i proměny struktury školství, je východiskem i pro přípravu a projednávání dlouhodobých záměrů krajů. Kraje jsou zavázány stejnou právní normou předkládat své záměry do konce března každého lichého roku, poprvé v roce 2003.

Ve vymezení okruhu realizovatelných strategických priorit i v diferencované pozornosti na centrální i krajské úrovni naznačuje praxe tvorby dlouhodobých záměrů aktuální souvislosti a vazby kontextu státní informační politiky ve vzdělávání, na předpokládané služby ŠIVP. Počínaje aspekty kurikulární reformy, která vyžaduje vytvoření uceleného evaluačního prostředí i rozšíření informačních a poradenských služeb, nové pojetí dalšího vzdělávání, širšími nároky celoživotního vzdělávání konče.

Prostor pro využití resortního portálu, jeho funkce a služby zásadně vymezují i navrhovaný **zákon o pedagogických pracovnících a školský zákon**. Nový školský zákon přehledně vymezuje rozdělení pravomocí a decentralizovaný systém řízení. Potvrzuje přechod kompetencí na nižší články řízení a vysokou autonomii škol v mnoha oblastech (zejména rámcové vzdělávací programy). Zavádí také nástroje, jimiž MŠMT má a může uplatňovat jednotícím mechanismem politické diskuse utvářený přístup k vymezování cílů a obsahů vzdělávání, k zajišťování jeho kvality a k rozvoji vzdělávacího systému. Podobně i nový zákon o pedagogických pracovnících dodává ve své oblasti decentralizovanou strukturu kompetencí, jejíž efektivní fungování vyžaduje systematickou komunikaci, v níž budou probíhat všemi směry toky informačních a vzdělávacích obsahů.

Neexistence resortního portálu by v tomto případě výrazně limitovala možnosti MŠMT, regionů a sítě škol kvalitně zvládat závazné, legislativně vyžadované povinnosti, naplňovat konkrétní cíle v oblasti řízení vzdělávací soustavy a procesu vzdělávání.

I.4.2 STÁTNÍ INFORMAČNÍ POLITIKA VE VZDĚLÁVÁNÍ

Z logiky všech dokumentů je tak potvrzen fakt, že před resortem školství, jenž je jedním z řešitelů státní informační politiky v oblasti vzdělávání a celoživotního učení, stojí úkol vytvořit systém, který zajistí nejen pro všechny subjekty participující na výchově a vzdělávání, ale i pro veřejnost přístup k **relevantním a spolehlivým informacím o nabídce vzdělávacích a výchovných aktivit**, a to nejen pro děti a mládež, ale i pro dospělé. Musí to být systém, který bude sloužit pro všeobecnou informovanost a poradenství nejširší veřejnosti, ale zároveň by měl být i podkladem pro centrální úřady, orgány krajů a obcí při jejich rozhodování v oblasti výchovy a vzdělávání. Důležitým úkolem MŠMT je **komplexně informovat veřejnost o výsledcích jednotlivých projektů SIPVZ**; dnes se tak částečně děje na webových stránkách MŠMT, Portálu SIPVZ (www.e-gram.cz) nebo na www.indos.cz.

Rozvoj vzdělávací části školského portálu je podmíněn zájmem učitelů a žáků o tyto služby a především předpokládá kvalitní počítačové technické a technologické vybavení škol. Jak však prokázaly závěry dílčí tematické inspekce¹ v prosinci 2002, která ve 200 školách všech 14 českých krajů prověřovala výsledky realizace projektu *P III – Infrastruktura v rámci státní informační politiky ve vzdělávání* (součást projektu *Počítače do škol*), zatím tyto předpoklady splněny nejsou; v inspektovaných třídách vybraných škol došli pracovníci ČŠI mj. ke zjištění, že na jeden počítač připadá 11,8 žáka.

I.4.3 AKTUÁLNÍ SITUACE ŠKOLSKÉHO WEBOVÉHO PROSTŘEDÍ

Prostor na českém internetu je v oblasti školských informací v současné době nepřehledný, nesystematický, neúplný a problematicky využitelný. Pokud nejde o oficiální stránky MŠMT ČR, Ústavu pro informace ve vzdělávání, Výzkumného ústavu pedagogického, Národního ústavu odborného vzdělávání apod., není většinou obsah školských webových stránek (popř. portálů) odborně garantován a mnohdy je ovlivněn komerčními zájmy jejich provozovatelů.

I.5 Časový harmonogram budování a rozvoje ŠIVP

S ohledem na takto definované požadavky, potřeby i možnosti zpracovatel studie proveditelnosti navrhl **postupné kroky vedoucí k realizaci komplexního projektu ŠIVP:**

1. Zpracování pilotního projektu a zkušební provoz, který centralizuje informační zdroje MŠMT ČR a jím přímo řízených organizací. Vytvoří informační základnu pro ŠIVP a prostřednictvím transakčního subsystému i pro Portál veřejné správy. Pro oblast, která není v první implementaci zařazena, bude vytvořen rozcestník. V oblasti vzdělávací

---

¹ Viz *Výroční zpráva ČŠI za školní rok 2002/2003*, Praha 2003, s. 75–76. Ve zprávě se mj. uvádí: „Ve většině škol byl počet dodaných počítačů malý a pro efektivní výuku nedostačující. (...) Počítače jsou používány zejména pro výuku předmětů zaměřených na informatiku a výpočetní techniku, která se tak významným způsobem zkvalitnila. (...) Malé využití počítačů v jiných předmětech je způsobeno zejména nedostatkem vhodného software. Většímu využití počítačů z projektu P III v jiných předmětech brání skutečnost, že systém neumožňuje pracovat s daty – nelze je ukládat, doplňovat, modifikovat či jinak upravovat. Na těchto počítačích není také možno používat školou řádně zakoupené programy, výukové aplikace, volně šířitelné programy z internetu umožňují stahovat pouze učitelské stanice. Problémem je i omezené využití dodaného výukového software.“

Studie proveditelnosti ŠIVP se zapracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

VÚP a NÚOV poskytnou metodickou pomoc školám při zpracování školních vzdělávacích programů na základě rámcových vzdělávacích programů. Současně by měla proběhnout analýza databází další skupiny dodavatelů dat.

Spuštění pilotního provozu 1. 9. 2004.

2. Po dohodě MŠMT a krajů, případně dalších organizací, které se zabývají problematikou vzdělávání (Národní vzdělávací fond, MPSV-systém DAT...), proběhne druhá fáze implementace. Současně je třeba oslovit vysoké školy, které by připravily (např. formou projektů) vzdělávací část portálu, např. v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Současně by se měla uskutečnit analýza databází další skupiny dodavatelů dat. Únor 2005.
3. V této fázi dojde k realizaci migrace dat ze škol a školských zařízení, pokud analýza tuto potřebu potvrdí. Dále by měl následovat rozvoj především vzdělávací části, pokud bude v resortu technická připravenost a pokud bude poptávka po této formě vzdělávání (úměrně finančním nákladům). Září 2005.

II. Část analytická

II.1 Analýza dotazníkového šetření

II.1.1 POPIS SOUBORU

Jako výběrový soubor pro dotazníkové šetření bylo na základě kvótního výběru stanoveno celkem 729 škol ze všech 14 krajů České republiky. Kvótními znaky byly kraj, typ školy (kategorie základní škola, střední škola, speciální škola, vyšší odborná škola) a její zaměření/specializace, zřizovatel školy.

Dotazníky byly rozeslány poštou na konci října 2003 do všech 729 vybraných škol, a to ve dvou exemplářích, z nichž jeden byl určen řediteli školy a jeden učiteli, kterého o vyplnění požádal ředitel. Pracovníci ÚIV přitom třetinu ředitelů vyzvali, aby učitelský dotazník předali pedagogovi humanitního zaměření, třetina byla určena pro vyučující přírodovědných předmětů či matematiky a třetina pro výchovné poradce (viz Příloha I.1: Dotazník 1A, 1B, 1C a Dotazník 2).

Celkový počet rozeslaných dotazníků tedy činil 1458 kusů (729 ředitelských, 243 pro učitele humanitních předmětů, 243 pro učitele přírodovědných předmětů či matematiky, 243 pro učitele-výchovné poradce).

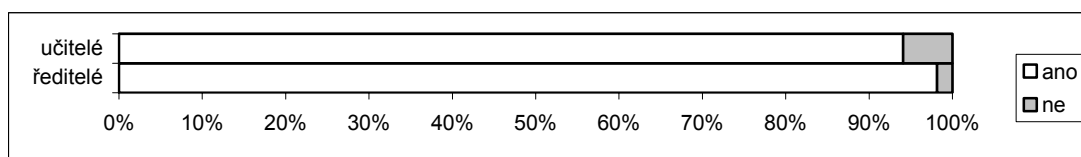
V termínu od začátku listopadu 2003 do 8. prosince 2003 se nazpět vrátilo 526 vyplněných dotazníků, z toho 248 od ředitelů a 278 od učitelů. Celková návratnost tedy byla více než třetinová, činila 36 procent (v případě ředitelů 34 %, v případě učitelů 38 %), což lze považovat za velmi uspokojivý výsledek (běžná návratnost v případě tohoto typu dotazníkových šetření se pohybuje v rozmezí 20–25 procent).

Vyplněné dotazníky přibližně respektovaly strukturu rozložení vybraných kvótních znaků, konečný vzorek ale není možné považovat za úplně reprezentativní. Přesto může přiměřeně sloužit k orientaci v názorech učitelů a ředitelů celého spektra škol, ať už z hlediska regionálního, či z hlediska typu školy.

II.1.2 VÝSLEDKY ANALÝZY

II.1.2.1 Možnosti přístupu k internetu

Otázka č. 1.I: Máte ve škole snadný přístup k internetu?

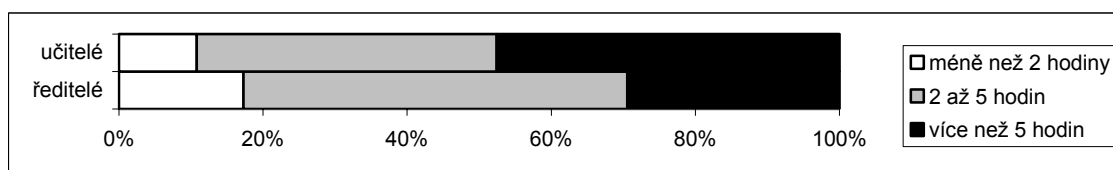

Téměř všichni respondenti bez ohledu na fakt, zda to byli učitelé, nebo ředitelé, se shodli na tom, že přístup k internetu je pro ně ve škole snadný; z šetření vyplývá, že více než 90 procent učitelů a více než 95 procent ředitelů má dobrý přístup k internetu. (Podíl nespokojených učitelů je tedy o něco vyšší než podíl nespokojených ředitelů škol, ale rozdíl je zcela zanedbatelný.)

Toto zjištění zhruba koresponduje s jinými statistickými údaji, které má Ústav pro informace ve vzdělávání k dispozici. Např. z výsledků *Vyúčtování účelové dotace podle stavu k 31. 12. 2003* vyplývá, že ze sledovaných 6702 škol jich má nějakou formu připojení k internetu 6036, zatímco nemožnost připojení k internetu uvedlo 666 škol (tj. necelých 10 procent).

II.1.2.2 Čas strávený vyhledáváním informací na internetu

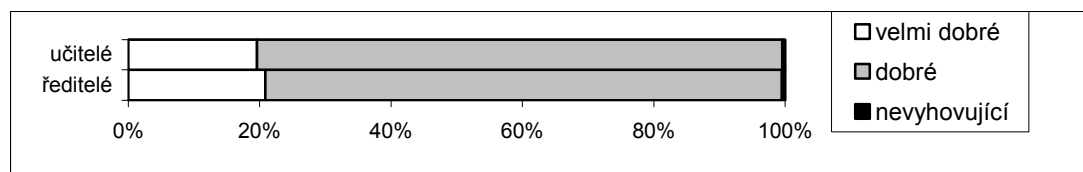
Otázka č. 1.II: Kolik hodin týdně strávíte Vy osobně vyhledáváním internetových informací důležitých pro výuku a sebevzdělání (učitelé), resp. pro řízení školy a pro sebevzdělávání (ředitelé)?

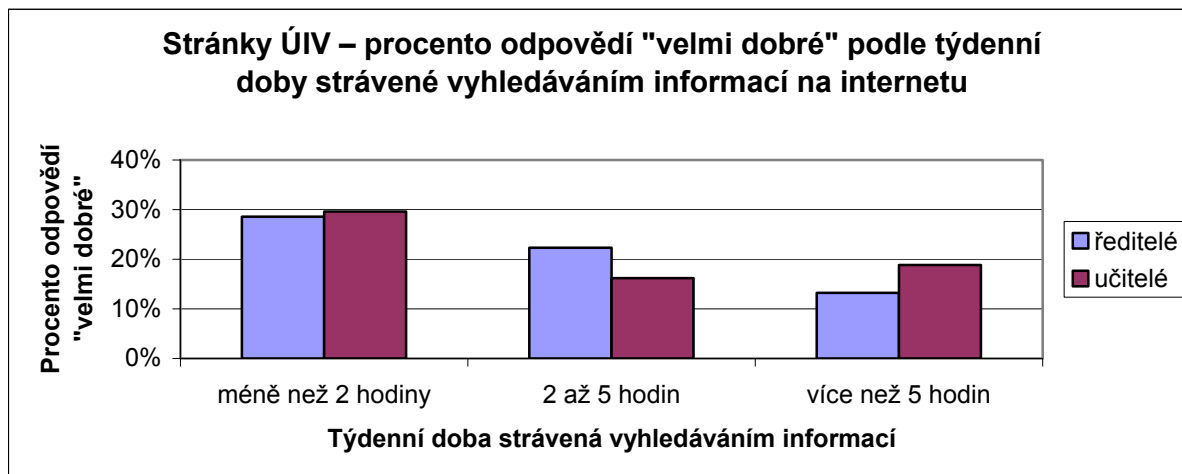
Podle výsledků dotazníkového šetření tráví vyhledáváním informací na internetu více času učitelé než ředitelé – téměř polovina ze skupiny dotazovaných učitelů věnuje internetu více než pět hodin týdně, stejný údaj se ale týká pouze necelé třetiny ředitelů. Tento na první pohled překvapivý fakt lze vysvětlit tím, že internet je účelným a pohodlným nástrojem zejména pro vyhledávání specifických, cílených informací, které ke své práci potřebují více učitelé. Potřeby ředitelů jako manažerských pracovníků ve zcela specifické oblasti vzdělávání nejsou informacemi, jež nabízí internet, plně saturovány, proto pro ně nemá smysl trávit delší čas hledáním něčeho, co webové prostředí v potřebné míře neposkytuje (informace využitelné pro koordinační činnost v oblasti školství).

II.1.2.3 Hodnocení webových stránek ÚIV

Otázka č. 2: Jak hodnotíte webové stránky ÚIV?

V celkovém kladném hodnocení webových stránek se učitelé s řediteli téměř naprosto shodovali (rozdíl 1 procento). Pětina dotazovaných je považuje za „velmi dobré“, ale i ti zbývající je hodnotí kladně, tedy jako „dobré“. O uspokojivé úrovni internetových stránek ÚIV svědčí také fakt, že „nevyhovující“ se zdají pouze jednomu respondentovi z každé skupiny.

Z grafu je patrné, že učitelé a ředitelé, kteří tráví vyhledáváním informací pro sebevzdělávání, výuku či pro řízení školy na internetu kratší dobu, hodnotí stránky ÚIV pozitivněji. Naopak respondenti, kteří tráví vyhledáváním delší dobu, jsou ke stránkám obecně kritičtější. Učitelé, kteří uvedli, že vyhledáváním informací na internetu tráví minimální dobu (méně než 2 hodiny týdně) nebo maximální dobu (více než 5 hodin týdně), hodnotí stránky ÚIV lépe než stejné kategorie ředitelů; naopak ti učitelé, kteří odhadli svůj čas strávený na internetu na 2 až 5 hodin týdně, jsou k www stránkám ve srovnání s řediteli kritičtější.

Pokud rezignujeme na otázku, nakolik kvalifikované hodnocení webových stránek mohou poskytnout respondenti, kteří tráví sledováním internetu méně než 2 hodiny týdně, lze nabídnout dvě vysvětlení:

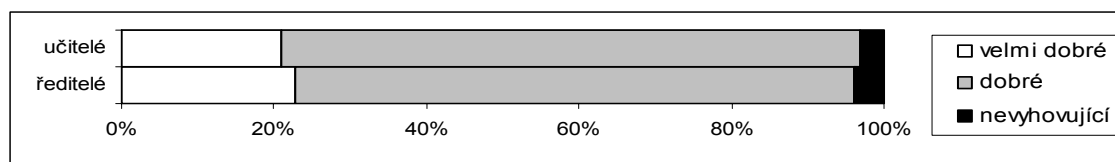
za prvé: nespokojení respondenti jsou nuceni trávit na internetu delší čas právě proto, že jim struktura ani obsah informací nevyhovují, a proto musí věnovat více času a energie jejich vyhledávání;

za druhé: ti odpovídající, kteří tráví na internetu více času, mají větší možnost srovnávat s jinými weby, a z tohoto srovnání nevycházejí stránky ÚIV tak dobře.

Vzhledem k tomu, že téměř nikomu z dotazovaných nepřipadají ústavní webové stránky jako nevyhovující, volili ti, kteří tráví na internetu nejvíce času, pouze častěji odpověď „dobře“ než „velmi dobře“, lišili se tedy pouze ve stupni spokojenosti. Výsledek tak lze stále považovat za uspokojivý.

II.1.2.4 Hodnocení webových stránek MŠMT

Otázka č. 3: Jak hodnotíte webové stránky MŠMT?

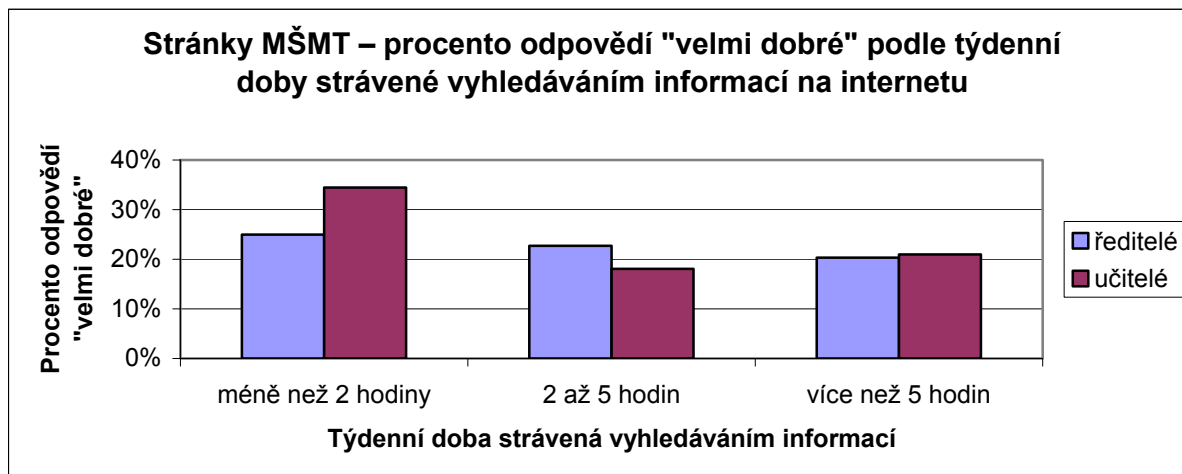

Také webové stránky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky jsou hodnoceny převážně pozitivně, opět je učitelé a ředitelé hodnotí téměř totožně. Tentokrát spokojenost není zcela jednoznačná, na adresu webové prezentace MŠMT se ozývají kritické hlasy, počet respondentů, kteří ji pokládají za nevyhovující, je ale v celkovém množství zcela zanedbatelný.¹

I zde nalezneme podobné trendy, které jsou popsány u www stránek Ústavu pro informace ve vzdělávání. Stejně jako v tomto případě jsou s webovou prezentací MŠMT poměrně spokojenější ti respondenti, kteří tráví na internetu nejméně času, tedy méně než dvě hodiny týdně. Tentokrát se ale relevantní rozdíl ve spokojenosti týká pouze skupiny učitelů. Vysvětlení je totožné s předchozím případem (viz výše, otázka č. 2).

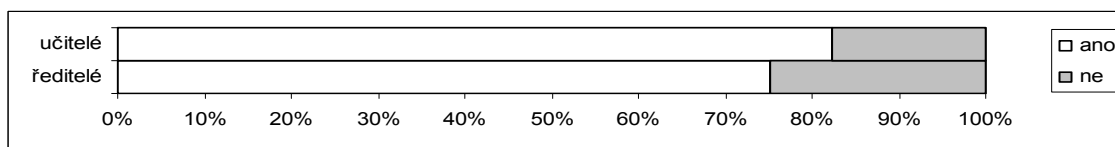
---

¹ Z výsledků první vlny projektu ÚIV *Rychlá šetření 2003* (uskutečnila se v období 2.–13. 6. 2003; materiál předložen do jednání GP I. NM dne 6. 8. 2003 pod č. j.: 24 450/03-1) přitom vyplývá, že internetové stránky MŠMT sleduje často nebo občas více než 90 % škol. „Často“ tak činí dokonce téměř třetina všech škol. Podíl škol, které tyto stránky využívají jen výjimečně, tvoří ani desetinu, zcela zanedbatelné je pak procento těch, které je nesledují nikdy. Lze tak předpokládat všeobecnou potřebu a návyk pracovat s těmito www stránkami.

II.1.2.5 Potřebnost čtvrtletního bulletinu

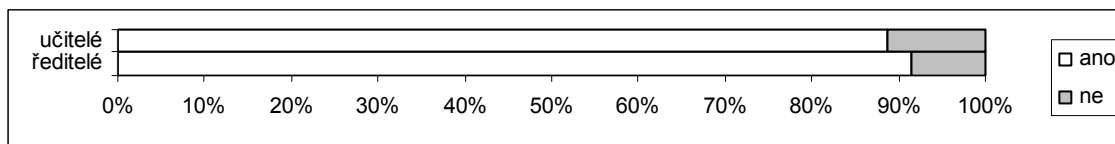
Otázka č. 5: Uvítali byste vydávání čtvrtletního bulletinu s informacemi a články z oblasti vzdělávání?

Můžeme konstatovat, že obě skupiny respondentů ve většině považují myšlenku vydávání čtvrtletního informačního bulletinu z oblasti školství a vzdělávání za užitečnou. Učitelé by informace v tomto formátu přivítali častěji než ředitelé. Zdá se, že učitelé považují nedostatek centrálně distribuovaných informací za citelnější, bulletin by pro ně znamenal přímý, nezprostředkovaný zdroj, doplňující již existující periodika (např. *Učitelské noviny*, *Učitelské listy*). Přesto nelze nebrat ohled na čtvrtinu ředitelů a téměř pětinu učitelů, kteří bulletin mají za zbytečný. Ředitelé pravděpodobně častěji považují v současnosti dostupné informace za dostatečné, případně by preferovali jiný způsob jejich předávání.

II.1.2.6 Potřebnost centrálního školského informačního a vzdělávacího portálu

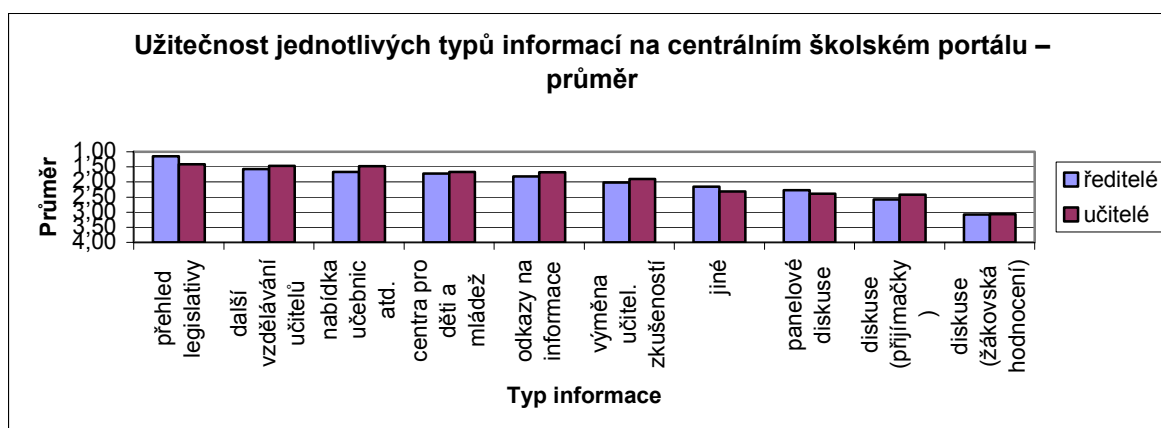
Otázka č. 6: Je podle Vás potřebný centrální školský informační a vzdělávací portál?

Centrální školský a vzdělávací portál je podle respondentů ještě potřebnější než čtvrtletní bulletin, shodlo se na tom 89 procent učitelů a více než 90 procent ředitelů. Informace o školství a vzdělávání na internetu, jež by byly garantované státem, by – na rozdíl od bulletinu – nepatrně častěji uvítali ředitelé škol, kterým takto strukturované webové prostředí dosud chybí (je možné, že proto tráví vyhledáváním informací na internetu méně času; viz výše, otázka č. 1.II). To, že je vytvoření centrálního školského a vzdělávacího portálu mezi učiteli i řediteli škol preferováno, lze považovat za jednoznačné.

II.1.2.7 Potřebnost jednotlivých typů informací

Otázka č. 7: Vyberte informace, které byste na takovém portálu potřebovali, očekávali (respondenti vybírali ze stupnice 1–4; 1 = považují za velmi potřebné, 4 = považují za zbytečné).

Pozn.: Hodnoty průměrného hodnocení jsou v grafu v obráceném pořadí z toho důvodu, aby bylo patrné, které informace byly hodnoceny nejčastěji jako užitečné: čím vyšší sloupec, tím větší užitečnost a potřebnost je položce přisuzována.

Při využívání portálu by skupina ředitelů jednoznačně nejvíce přivítala informace o platné školské legislativě, jako druhé v pořadí potom informace o dalším vzdělávání. Učitelé považují za stejně podstatné informace o legislativě, informace o možnostech svého dalšího vzdělávání a přehled o nabídce nových učebnic či dalších učebních pomůcek.² V pořadí důležitosti následují položky přehled center pro děti a mládež (střediska volného času, krizová centra, linky důvěry apod.), odkazy na informační databáze, kulturní instituce apod., dále výměna zkušeností mezi učiteli.

Jako poměrně méně důležité vnímaly obě skupiny respondentů panelové diskuse mezi účastníky vzdělávacího procesu, ankety o přijímacích zkouškách a zejména prezentace výsledků žakovských hodnocení práce školy a vlastních pedagogů (tyto prezentace považovaly obě skupiny respondentů za nejzbytečnější); diskusní fóra jsou tedy všeobecně pokládána za málo potřebná. Nedůvěřivý až negativní postoj k těmto druhům služeb pramení z charakteristiky cílové skupiny, na niž jsou orientovány. Diskusní fóra s danou tematikou by byla primárně určena především žákům, rodičům a dalším osobám zainteresovaným zvnějšku, učitelé je logicky neřadí ke svým prioritám. Při úvahách o jejich zařazení do nabídky portálových služeb je proto nutné brát zřetel na cílovou skupinu uživatelů: jednak pedagogové, ředitelé škol, odborní pracovníci ve školství, úředníci, jednak ovšem i žáci, jejich rodiče a neoborná veřejnost.

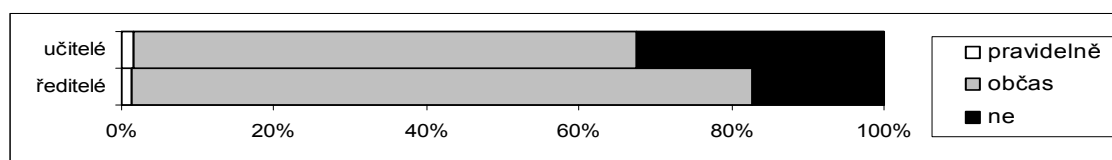
Mezi učiteli a řediteli se ukázal větší rozdíl v důležitosti, již přikládaly jednotlivé skupiny informacím o platné školské legislativě a aktuálním informacím o jejích změnách: ředitelé je upřednostnili mnohem bezvýhradněji, ke své činnosti právní normy logicky potřebují více, citelněji jim chybějí. Učitelé naopak významně více než ředitelé preferují informace o nabídce učebnic a učebních pomůcek, v méně důležitých položkách pak zdůrazňují anketu o přijímacích zkouškách. V pořadí i důležitosti ostatních typů informací nalezneme mezi respondenty obou skupin téměř bezvýhradnou shodu.

---

² Ve výzkumném šetření v rámci projektu *ÚIV Média a vzdělávání 2003* (s. 69–70 Závěrečné zprávy) označili učitelé jako „nejčastější účely používání počítače odbornou práci, sebevzdělávání a komunikaci“.

II.1.2.8 Ochota respondentů stát se přispěvateli portálu

Otázka č. 8: Byli byste ochotni v rámci portálu do jednotlivých rubrik, do diskusního fóra přispívat?

Podle očekávání je ochota odpovídajících přispívat do portálových rubrik o mnoho „vlažnější“ než jejich souhlas se samotným zřízením centrálního školského portálu. Pouze mizivý počet respondentů z obou skupin vyjádřil ochotu podílet se na výsledné podobě portálu pravidelně, většina projevila vůli přispívat občas, a to výrazně více ředitelů (82 %) než učitelů (66 %). Jednoznačné odmítnutí vyjádřila třetina učitelů a 17 procent ředitelů. Z těchto odpovědí nelze ale jednoznačně usuzovat na potenciální zájem cílové skupiny uživatelů přispívat do rubrik portálu, neboť ze současné podmíněné výpovědi nevyplývá přímo akce v budoucnosti. Výsledný zájem přispívat by závisel na mnoha dalších faktorech, ať už vnějších, nebo vnitřních, zejména na výsledné podobě školského portálu z hlediska užitečnosti, efektivnosti, dostupnosti, aktuálnosti informací, zajímavosti příspěvků atd.

Z odpovědí respondentů lze usuzovat, že učitelé preferují pasivnější příjem informací než ředitelé, z toho důvodu se mezi nimi také ve srovnání s řediteli setkala s větším úspěchem myšlenka čtvrtletního bulletinu. Ředitelé naopak volí aktivní participaci, tedy ve srovnání s učiteli více preferují portál s aspoň občasnými vlastními příspěvky. Tyto informace se ale týkají pouze vzájemného srovnání obou skupin respondentů, celkové výsledky hovoří o preferenci vytvoření portálu v obou dotázaných skupinách (viz výše, otázky č. 5, 6).

II.1.3 ZÁVĚRY

- 1) Přístup k internetu označuje většina respondentů jako snadný, což je nezbytný předpoklad pro budování centrálního Školského informačního a vzdělávacího portálu.**

- 2) Dalším závěrem je skutečnost, že významná část ředitelů i učitelů je připravena využívat webové prostředí jako zdroj informací důležitých pro svou profesi. Začínají preferovat využití elektronické/internetové formy informací před podobou tištěnou.**

- 3) Významným závěrem dotazníkového šetření je potřeba centrálního školského portálu jak pro ředitele škol, tak pro pedagogy.**

II.2 Srovnávací analýza školských webů zemí v rámci EU

II.2.1 POPIS SOUBORU, METODIKA

V rámci standardizovaného hodnocení zahraničních internetových prezentací školských informačních a vzdělávacích stránek bylo do analýzy zahrnuto 18 členských či kandidátských zemí Evropské unie. Evropské weby hodnotila pracovní skupina tří posuzovatelů-pracovníků ÚIV (DIS, DIMAT); hodnotila se anglická verze příslušných webových stránek, a to následujících států (v závorce je vždy uveden kód domény, jímž je stát označen v grafech):

- Dánsko (DK)
- Estonsko (EE)
- Finsko (FI)
- Francie (FR)
- Irsko (IR)
- Itálie (IT)
- Malta (MT)
- Německo (DE)
- Nizozemsko (NL)
- Polsko (PL)
- Portugalsko (PT)
- Rakousko (AT)
- Řecko (GR)
- Slovensko (SK)
- Slovinsko (SI)
- Španělsko (ES)
- Švédsko (SE)
- Velká Británie (UK)

Stránky byly vybrány na základě oficiální internetové stránky **www.eun.org** buď jako oficiální prezentace ministerstev školství jednotlivých zemí, nebo se jednalo o stránky, které jsou příslušným ministerstvem školství přímo spravovány. Stručné přehledné anotace evropských školských webů jsou uvedeny v Příloze I.2.

Posuzovatelé na vybraných webových stránkách zjišťovali fakt, zda se zde daný typ informace vyskytuje, či ne, a pokud se vyskytuje, tak v jaké míře. U vybraných položek – vzdělání a služby – byla navíc hodnocena také kvalita poskytovaných informací, a to na stupnici od jedné do pěti, kde 1 znamenalo nejlepší hodnocení a 5 nejhorší.

Metodika pro hodnocení školských webů:

Níže uvedené obsahové položky mají přiblížit náplň a šíři oficiálních školských webů členských a přístupujících států EU. Klasifikace si dále klade za cíl označit základní témata, která jsou sledována na těchto webových stránkách.

I. Primární rozlišení obsahových položek má čtyři okruhy, jež se dále dělí (viz tabulka):

- A) Vzdělání
- B) Služby
- C) Státní a veřejná správa + neziskový sektor
- D) Jiné

Vzdělání <i>1. Hodnotíme kvantitu (0, 1, 2); 0 = nevyskytuje se, 1 = vyskytuje se, 2 = vyskytuje se nadstandardně</i> <i>2. Hodnotíme kvalitu (škála 1–5 jako ve škole)</i>	1. Mezinárodní projekty, spolupráce, EU 2. Domácí projekty 3. Školení, celoživotní vzdělávání
Služby <i>1. Hodnotíme kvantitu (0, 1, 2); 0 = nevyskytuje se, 1 = vyskytuje se, 2 = vyskytuje se nadstandardně</i> <i>2. Hodnotíme kvalitu (škála 1–5 jako ve škole)</i>	4. Informace o vzdělávacím systému (existence: a) registru sítě škol, b) regionálního uspořádání školských informací) 5. Publikace 6. Novinky 7. Knihovny 8. Vyhledávač 9. Odkazy 10. Diskusní fórum 11. Ankety
Státní a veřejná správa + neziskový sektor <i>Hodnotíme kvantitu (0, 1, 2); 0 = nevyskytuje se, 1 = vyskytuje se, 2 = vyskytuje se nadstandardně</i>	12. Státní instituce a samospráva 13. Legislativa 14. Stipendia 15. Statistiky 16. Nadace
Jiné <i>Hodnotíme kvantitu (0, 1, 2); 0 = nevyskytuje se, 1 = vyskytuje se, 2 = vyskytuje se nadstandardně</i>	17. Kultura 18. Sport 19. Ostatní – existence odkazů na další resorty (např. zdravotnictví, sociální oblast)

II. Dále se hodnotila existence **mapy webu** a jeho celková **přehlednost** (slovní hodnocení).

Vzhledem ke zvolené metodě hodnocení nelze vyloučit určité zkreslení, které vnáší subjektivní pohled posuzovatele. Cílem ovšem nebylo porovnat zahraniční školské informační a vzdělávací internetové stránky a objektivně určit nejlepší/nejhorší, ale spíše nalézt inspiraci pro české podmínky.

II.2.2 VÝSLEDKY ANALÝZY

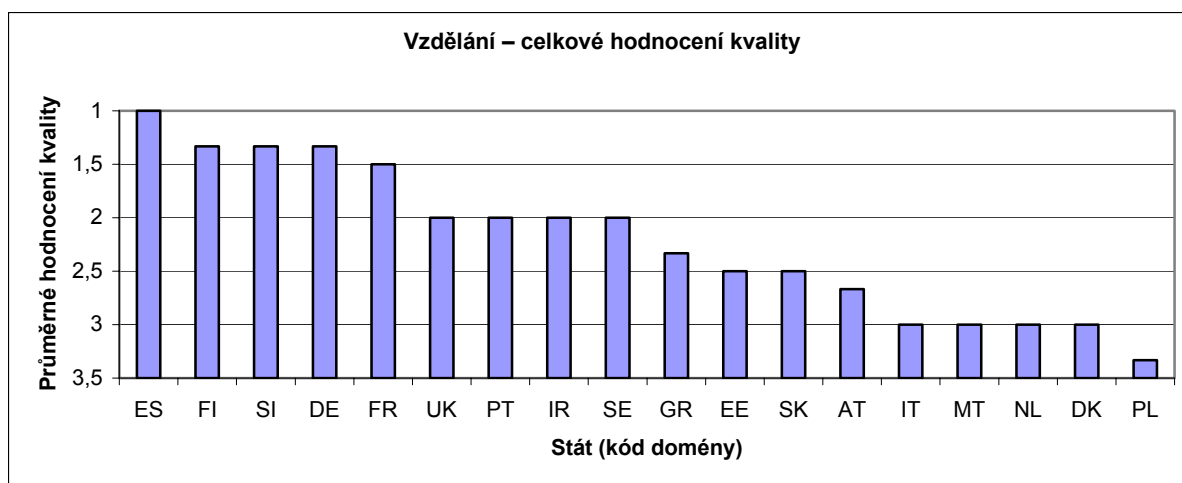
II.2.2.1 Vzdělání

První z hodnocených položek, **informace o mezinárodních projektech** nebo jiných typech mezinárodní spolupráce, se vyskytovala na všech hodnocených stránkách, v případě Španělska, Portugalska a Francie dokonce v nadstandardní míře. Z hlediska kvality informací z tohoto tematického okruhu dopadly v hodnocení nejhůře Nizozemsko a Dánsko, pouze průměrně (tj. známka 3) byly hodnoceny internetové stránky Estonska, Polska, Slovenska, Itálie a Velké Británie. Naopak inspirativní a výborně hodnocené informace o mezinárodních projektech poskytují weby španělský, finský, portugalský, německý, švédský, francouzský a řecký. Ostatní internetové stránky byly hodnoceny dvojkou. Španělsko, Portugalsko a Francie tedy nabízejí nejspokojivější informace o mezinárodní spolupráci z obou hledisek: kvantity i kvality.

Nejhojnější **informace o domácích projektech** lze nalézt na španělských, slovinských a portugalských internetových stránkách, na slovenských a estonských naopak zcela chybějí. Z hlediska kvality posuzovatelé jako nejlepší zhodnotili stránky Španělska, Slovinska a Portugalska, jako špatné nebo průměrné byly označeny weby italský, dánský, řecký, nizozemský, rakouský a maltský. Z obou pohledů se jeví jako nejlepší zdroj informací o domácích vzdělávacích projektech Španělsko, Slovinsko a Portugalsko.

Informace o **školeních a celoživotním vzdělávání** lze v nejhojnější míře nalézt na španělských a slovinských stránkách, naopak vůbec se nevyskytují na školských webech Nizozemska a Portugalska. Nej kvalitnější přitom v tomto směru informují své návštěvníky stránky Španělska, Finska, Slovinska, Británie a Dánska, nedostatečně Polsko a Malta, průměrně Švédsko, Řecko a Rakousko. Kombinace obou hledisek v tomto případě hovoří pro webovou stránku Španělska a Slovinska.

Z hlediska **informací o vzdělání** (popř. vzdělávání) tak celkově jednoznačně nejlépe dopadl portál španělský, ať se posuzování týkalo kvality, nebo kvantity hodnocených položek. Z obou hledisek si vede velmi dobře také Slovinsko, školské webové stránky Finska a Německa za ním zaostávají pouze v množství poskytovaných informací, stránky ostatních států byly hodnoceny hůře z obou hledisek.

E-learning a on-line learning

Vybraná osmnáctka školských webů členských či přistupujících států EU neobsahuje vzhledem ke svému specifickému zaměření (až na výjimky) produkty e-learningu a on-line learningu. Uvedené weby mají primární úkol informovat o vzdělání a školské problematice, poskytnout kontakty a odkazy.

E-learning a on-line learning jsou ve sledovaném vzorku webů obsaženy pouze u těchto pěti států:

Francie – web obsahuje vlastní odkaz na e-learning a on-line learning, poskytuje informace o ICT ve vyučování – tyto odkazy (byť jsou odkazovány z anglické verze) jsou ve francouzštině;

Rakousko – rubriky e-Teaching a e-Schola v navrženém webovém vyhledávači odkazují pouze na články týkající se těchto položek;

Německo – položka e-Learning odkazuje především na teoretické skutečnosti, přináší nové poznatky o vyučování, tzv. e-novinky a e-literaturu; vše v němčině;

Švédsko – e-learningový odkaz na švédském webu je čistě teoretický a obsahuje dokumenty týkající se využití filmů, videa a ICT ve vzdělávání;

Velká Británie – e-learningový odkaz obsahuje pouze popis e-learningové strategie v britském vzdělávacím systému.

II.2.2.2 Služby

Registr sítě škol obsahují pouze školské internetové stránky Španělska, Itálie, Portugalska, Německa, Malty, Rakouska, Estonska, Švédska a Řecka, všechny v poměrně uspokojivé kvalitě, pouze Portugalsko, Malta a Řecko byly hodnoceny „chvalitebně“, ne „výborně“.

Regionální uspořádání školských informací nabízejí v nadstandardní míře stránky španělské a slovinské, v míře běžné rakouské, německé, portugalské, britské a italské. Italský a britský web byl přitom hodnocen pouze jako průměrný, výborné uspořádání školských informací podle regionů lze nalézt na španělském, slovinském, rakouském a německém informačním a vzdělávacím webu.

Publikace jsou aspoň v nějakém množství prezentovány všemi školskými internetovými stránkami, kromě řeckých a slovenských. Nejvíce jich nalezneme na internetových stránkách Španělska, Dánska a Irska. Nepříliš uspokojivou kvalitu v tomto ohledu nabízí Francie, naopak výborná je internetová prezentace různých publikací ve Španělsku, Finsku, Británii, Irsku, Švédsku a Dánsku.

Také **novinky** nalezneme na téměř všech internetových stránkách s výjimkou Slovenska a Slovinska; Španělsko je opět nabízí v nadstandardní míře. Jako nejlepší v oblasti novinek byly hodnoceny stránky Španělska, Finska, Británie, Estonska a Švédska, nejhůře dopadl francouzský web.

Prezentace **knihoven** je zbytečné hledat na školských www stránkách Slovenska, Dánska, Nizozemska, Irska, Slovinska a Británie, velké množství jich naopak nabízejí

španělské a italské stránky. Všechny stránky, které položku knihovny obsahují, byly hodnoceny jako poměrně uspokojivé, nejlepší jsou weby Finska, Španělska, Itálie, Německa, Rakouska a Švédska.

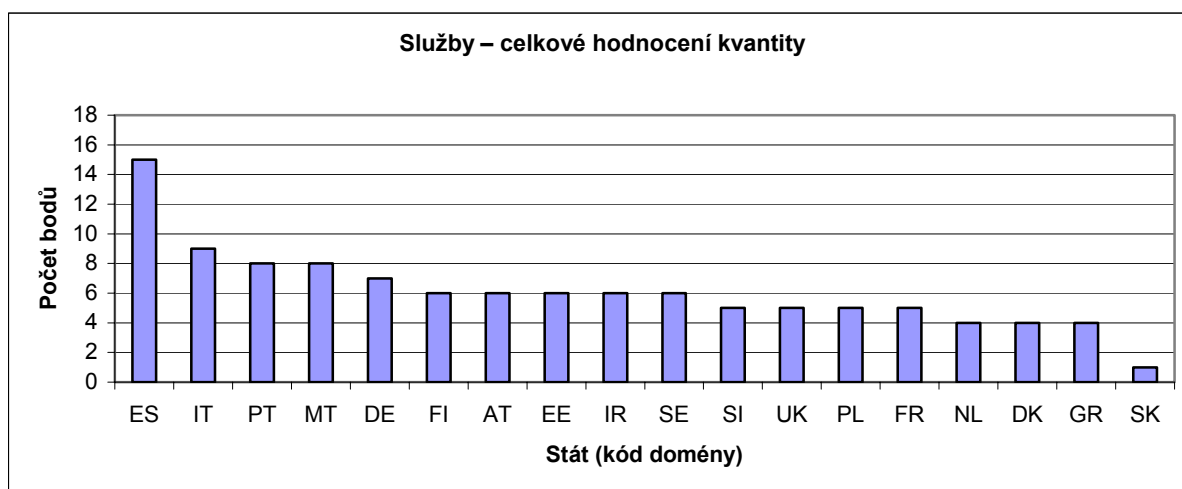
Vyhledávač nenabízejí slovenské, řecké, rakouské a estonské stránky, na všech ostatních jej nalezneme. Nikde není horší než průměrný, jako nejlepší byly vyhodnoceny vyhledávače Španělska, Finska, Slovinska, Portugalska, Británie, Německa a Švédska.

Žádné odkazy nenalezneme pouze na stránkách Dánska, velké množství jich je na španělském, portugalském, maltském a italském školském webu. Nebyly hodnoceny hůře než průměrně, výborné jsou podle posuzovatelů odkazy na školských webových stránkách Španělska, Finska, Slovinska, Británie, Portugalska, Německa, Malty, Švédska a Francie.

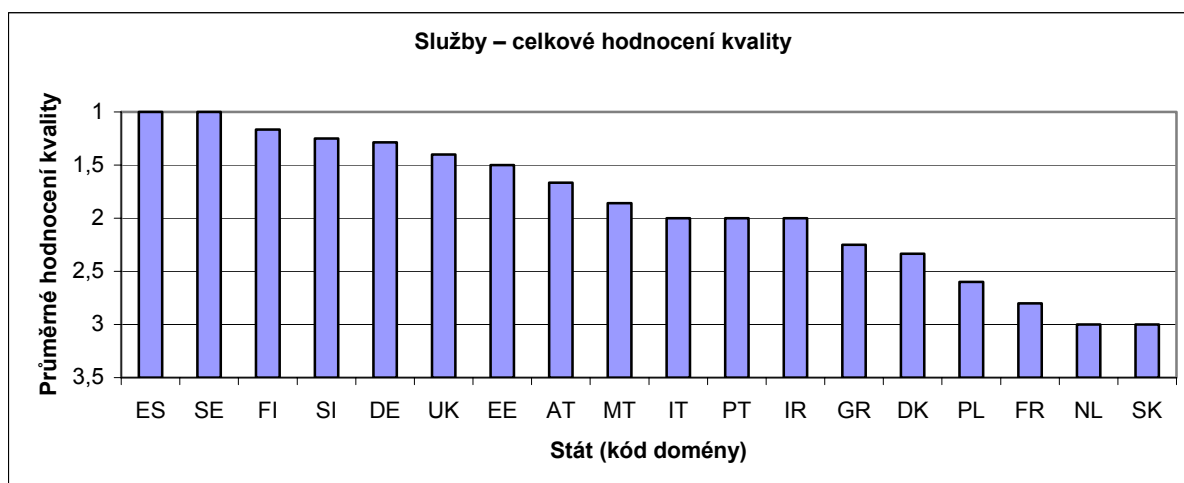
Diskusní fórum nabízejí pouze www stránky Španělska, Finska, Malty a Estonska, kromě finského jsou fóra hodnocena vždy výborně.

Pouze na školských www stránkách Španělska a Irska byly nalezeny **ankety**, obě ve výborné kvalitě.

Z hlediska kvantity poskytuje bezkonkurenčně **nejvíce služeb** na svých školských stránkách **Španělsko**, nabízí všechny sledované položky, většinou dokonce v nadstandardní míře. Všechny ostatní země za ním podstatně zaostávají, nejmenší počet posuzovaných služeb najdeme na webu slovenském, který nabízí ze všech položek pouze odkazy.

Také **kvalitativně nejlepší služby** nalezneme na **španělských stránkách**, stejně dobré jsou ale i **www stránky švédské; finské, slovinské a německé** jsou jen o málo horší. Nejméně se posuzovatelům v oblasti služeb zamlouval **slovenský a nizozemský školský web**.

II.2.2.3 Státní a veřejná správa, neziskový sektor

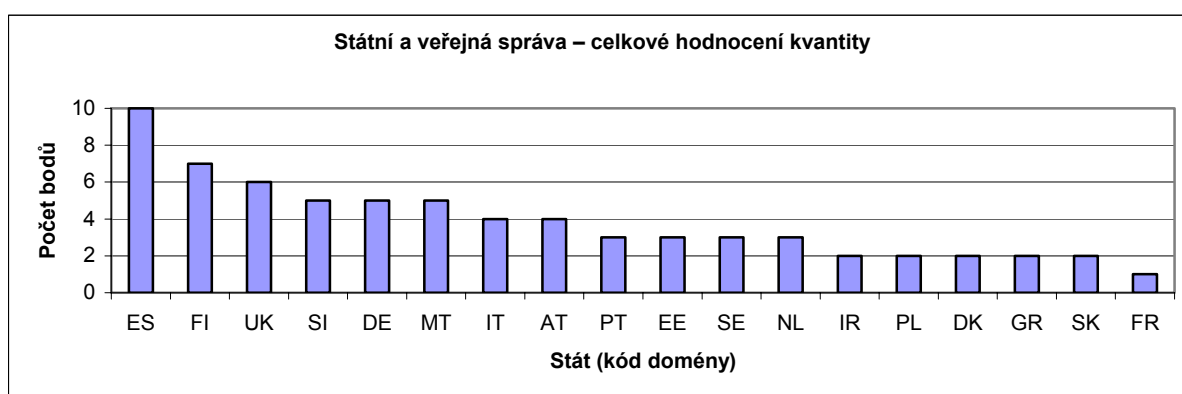
Francouzský a polský web jsou jediné stránky ze sledovaných, které nenabízejí informace o **státních institucích a samosprávě**, naopak v nadstandardní míře je nalezneme na stránkách Španělska, Finska, Dánska a Nizozemska.

Otázku **legislativy** na svých stránkách neřeší Francie a Dánsko, ve větší míře se jí věnují weby Španělska, Slovinska a Británie.

Statistiky z oblasti školství nabízí podstatně méně stránek, nenalezneme je na školských webech Estonska, Švédska, Nizozemska, Polska, Dánska, Řecka a Slovenska, tedy na polovině sledovaných internetových stránek. Španělské stránky obsahují statistiku nadstandardně.

Informace o **nadacích** poskytují internetové stránky ve stejném počtu případů jako statistiky, nalezneme je na španělském (opět nadstandardně), finském, slovinském, britském, německém, maltském, rakouském a polském webu.

Nejvíce **informací o státní a veřejné správě a o neziskovém sektoru** je možné nalézt na španělském školském informačním a vzdělávacím portálu, který obsahuje všechny hodnocené položky. Sledované www stránky ostatních států nabízejí v tomto ohledu svým návštěvníkům podstatně méně. Minimálně se státnímu a neziskovému sektoru věnují francouzské stránky, zde nalezneme pouze informace o statistikách.

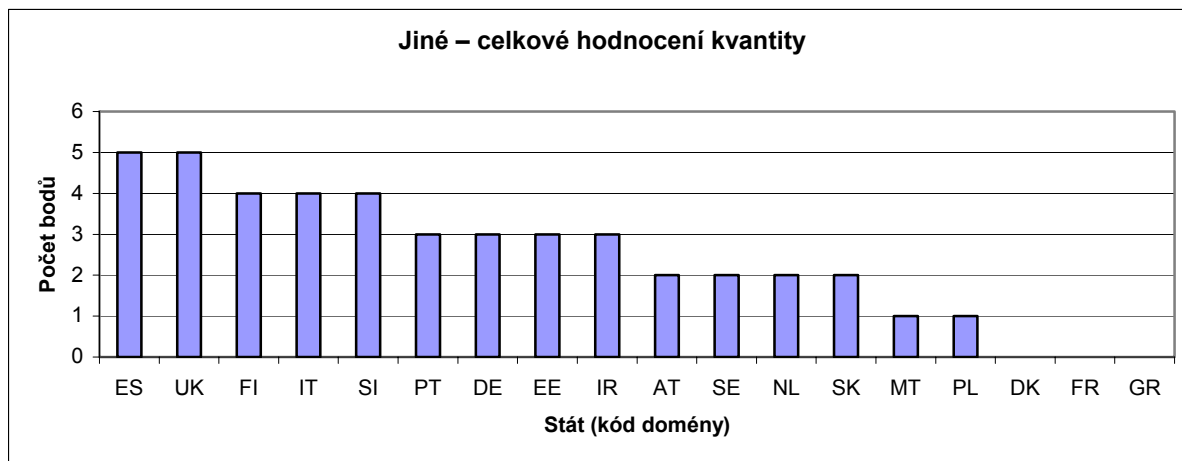
II.2.2.4 Jiné

Žádné informace o sféře **kultury** ani odkazy k ní neobsahují slovinské, maltské, polské, dánské, francouzské a řecké školské internetové stránky. Naopak velmi mnoho se lze o kultuře dozvědět na webu španělském, finském, italském, britském a nizozemském.

Sportovní informace nabízejí stránky italské, německé, portugalské, estonské, irské a slovenské, ve větší než běžné míře ještě také španělské, finské, slovinské a britské.

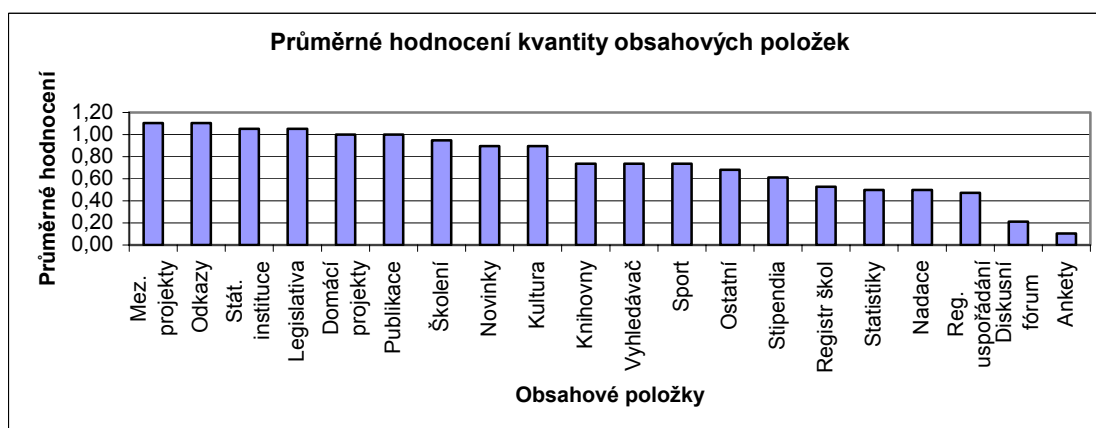
Odkazy na další, přímo jednotlivě neposuzované informace a resorty nenalezneme na stránkách Finska, Řecka, Slovenska, Francie, Dánska a Nizozemska, ostatní weby poskytují navíc např. informace o reáliích, nabídce pracovních míst, zdravotnictví, vědě a technologiích, ekologii, ale také o integraci přistěhovalců apod.

Sport, kulturu i další (blíže nespecifikované) **informace** lze v největším množství najít na britských a španělských www stránkách, naopak vůbec těmto oblastem nevěnuje pozornost dánský, francouzský a řecký školský web.

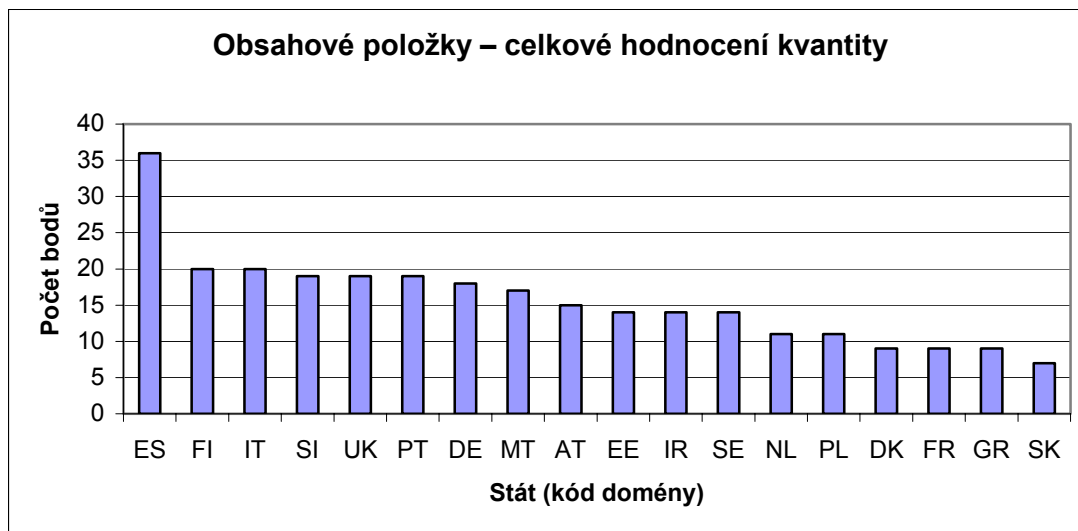

II.2.3 SHRnutí

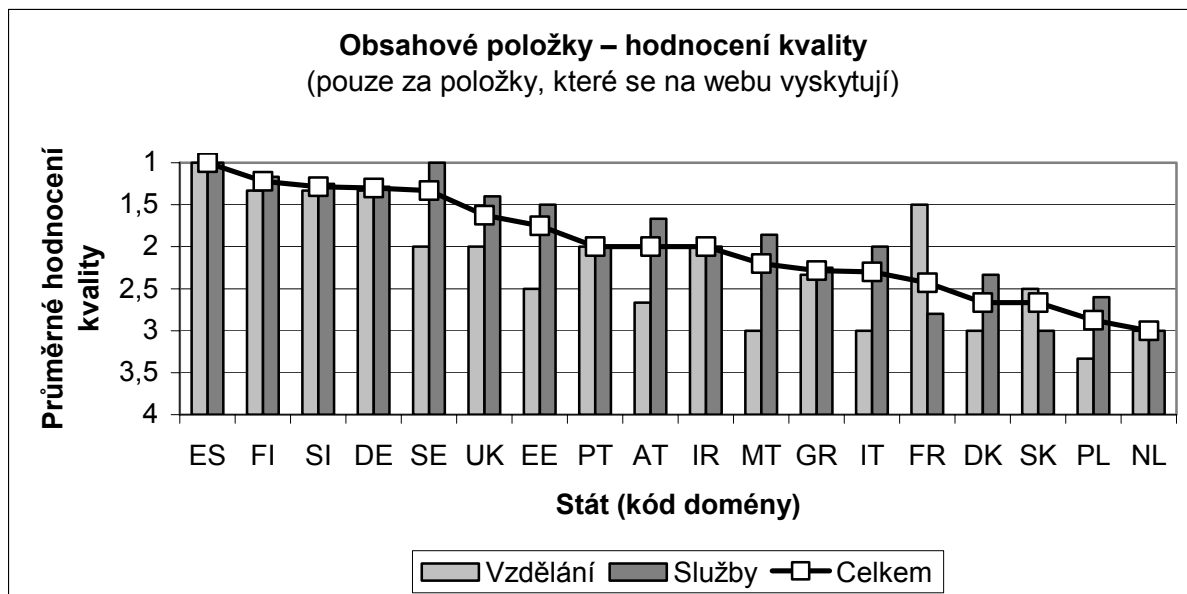
Nejvíce informací poskytují zahraniční školské portály o mezinárodních projektech, státních institucích a legislativě, hojně zastoupená je také kategorie odkazů, další položky následují jen s nepatrným odstupem. Nejmenší nabídka je v oblasti diskusních fór a anket.

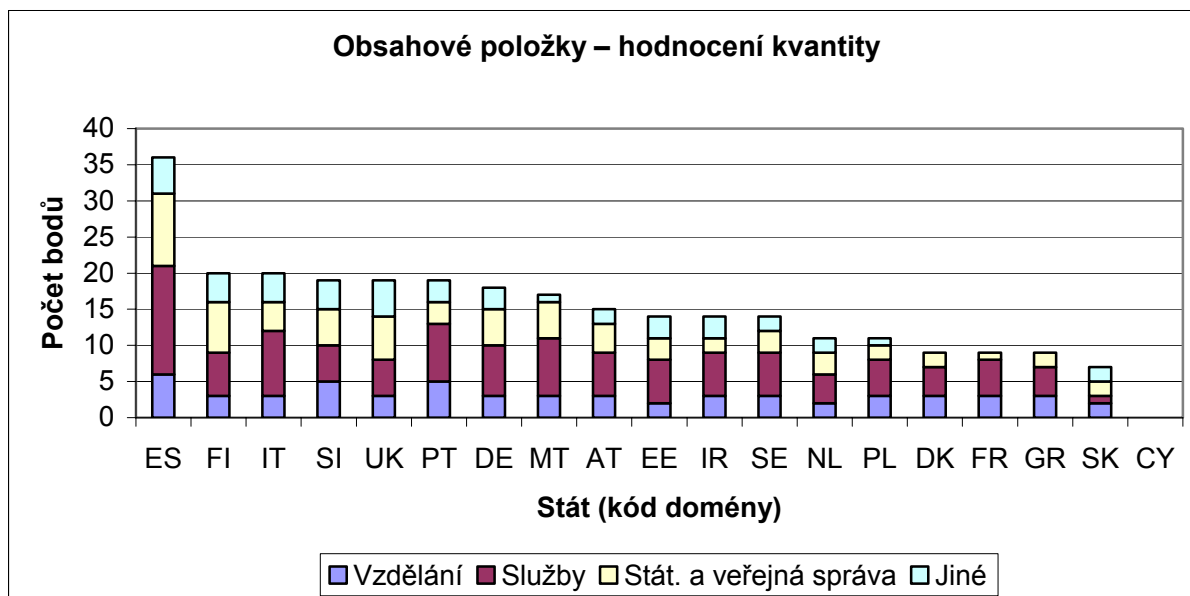
Ve všech aspektech se jako bezkonkurenčně nejlepší („vzorový“) ukázal školský portál španělský, který poskytoval všechny sledované informace ze všech oblastí, obvykle v nadstandardní míře a ve výborné kvalitě.

Jako velmi kvalitní, i když z hlediska množství poskytovaných informací poněkud limitované se ukázaly také tyto školské weby: finský, slovinský a německý. Některé www stránky byly zcela jasně orientovány pouze na jednu ze sledovaných oblastí, u většiny převažovala kvalita poskytovaných služeb nad kvalitou informací o vzdělání (popř. vzdělávání), objevily se ale i opačné případy, kdy velmi dobrá úroveň informací o vzdělání nekorespondovala s dostatečnou nabídkou doplňkových služeb a možnosti internetu nebyly využity v celé šíři (Francie, Slovensko).

Z následujícího grafu je patrné, jaká je struktura poskytovaných informací a služeb na školských internetových stránkách jednotlivých států, na co jsou weby těchto zemí orientovány více a co na nich naopak nalézt nelze. **Jako nejvyváženější a nejobsažnější se opět ukazují webové stránky Španělska.**

II.3 Srovnávací analýza 25 českých školských webů

II.3.1 POPIS SOUBORU, METODIKA

Při hodnocení českých školských internetových stránek byla použita stejná metoda a stejná kritéria jako v případě stránek zahraničních (viz Metodika pro hodnocení školských webů v kapitole II.2.1). Hodnotiteli byli tři odborní pracovníci Divize informací a služeb ÚIV.

Do výběru bylo zahrnuto následujících 25 internetových stránek (v závorce je vždy adresa, na které jsou uvedené weby k dispozici):

ABCDE (www.abcde.cz)
Brána DTS/Školský informační server SV Čech (<http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi>)
CZESHA (www.czesh.cz)
Česká škola (www.ceskaskola.cz)
Česká školní inspekce/ČŠI ČR (www.csicr.cz)
Education on-line (<http://www.educationonline.cz/>)
EDUNET (<http://vok.gymck.cz/~iearn/>)
Elektronické učebnice (<http://www.eucebnice.cz/>)
EURODESK (<http://www.eurodesk.cz/>)
IDM (www.idm-msmt.cz)
Institut pedagogicko-psychologického poradenství/IPPP (www.ippp.cz)
Microsoft ve školství (<http://microsoft.com/cze/education/>)
Moje škola (www.mojeskola.cz)
MŠMT ČR (www.msmt.cz)
Můj učitel (<http://skoly.mujucitel.cz>)
Národní ústav odborného vzdělávání/NÚOV (www.nuov.cz)
Portál SIPVZ (www.e-gram.cz)
První školní rozcestník (www.skolam.cz)
Scio (www.scio.cz)
Škola hrou (www.skolahrou.cz)
Škola on-line (www.skolaonline.cz)
Školství v kraji Vysočina (www.kr-vysocina.cz)
Učitelství spomocník (www.spomocnik.cz)
Ústav pro informace ve vzdělávání/ÚIV (www.uiv.cz)
Výzkumný ústav pedagogický/VÚP (www.vuppraha.cz)

Stručné přehledné anotace českých školských webů jsou uvedeny v Příloze I.3.

II.3.2 VÝSLEDKY ANALÝZY

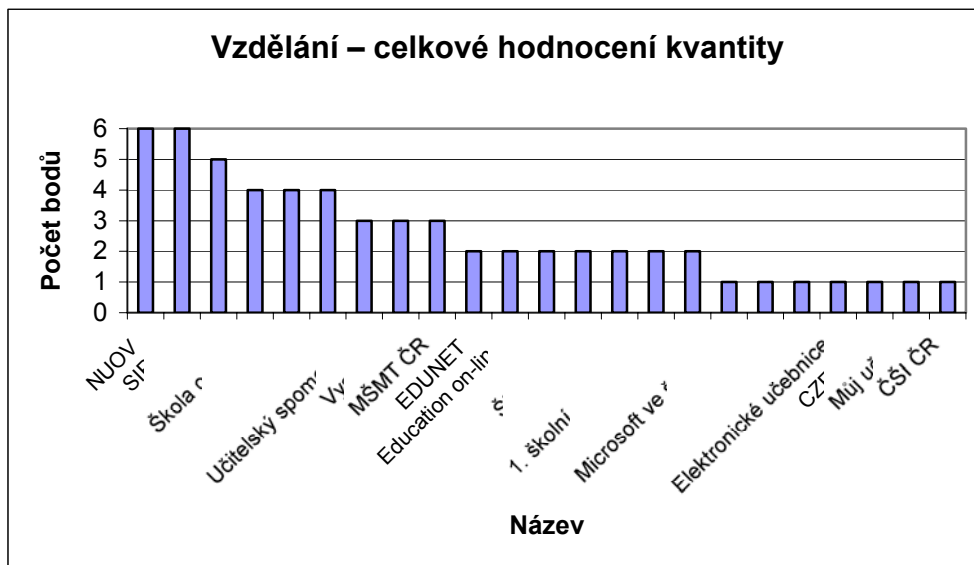
II.3.2.1 Vzdělání

O mezinárodních projektech ani jiných formách spolupráce vůbec neinformují školské weby Moje škola, Scio, Česká škola, ABCDE, První školní rozcestník, Škola hrou, VÚP, Elektronické učebnice, Můj učitel, ČŠI ČR a Microsoft ve školství. Velké množství informací tohoto druhu nalezneme na stránkách NÚOV, Portálu SIPVZ, ÚIV, Škola on-line a Učitelský spomocník, na posledních třech navíc ve výborné kvalitě. Naprosto neuspokojivým způsobem jsou mezinárodní projekty prezentovány na stránkách CZESHA, pouze průměrně na webech MŠMT ČR, IDM a Education on-line. Kromě již zmíněných tří nejlepších stránek (ÚIV, Škola on-line a Učitelský spomocník) byly z hlediska kvality hodnoceny výborně také stránky Školství v kraji Vysočina, EDUNET a EURODESK.

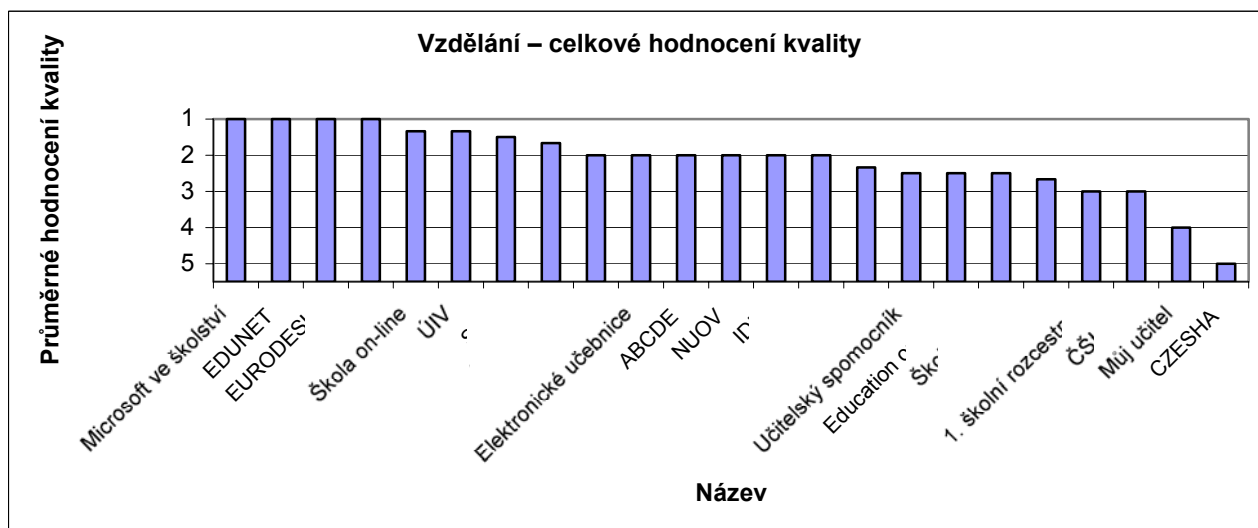
Domácí projekty nenalezneme na stránkách Moje škola, Česká škola, Můj učitel, Microsoft ve školství, EURODESK, Education on-line, Elektronické učebnice, CZESHA a Brána DTS. Naopak mnoho domácích projektů prezentuje ÚIV, IDM, Portál SIPVZ, NÚOV a VÚP. Horší nebo průměrnou kvalitu má tato prezentace v případě Učitelského spomocníku, ČŠI ČR a Prvního školního rozcestníku, výtečnou potom v případě ÚIV, EDUNET, VÚP, IDM a Scio. Z obou hledisek splňují požadavky nejlépe stránky ÚIV, IDM a VÚP.

Informace o školeních a celoživotním vzdělávání se vůbec neobjevují na webech Učitelský spomocník, Brána DTS, VÚP, EDUNET, EURODESK a ČŠI ČR, na stránkách Můj učitel a Česká škola je nalezneme ve značně neuspokojivé kvalitě. Výborná úroveň byla vyhodnocena pouze u Školy on-line, Mojí školy a Microsoftu ve školství. Kombinaci obou kritérií v tomto případě nejlépe vyhovuje Moje škola.

Nejvíce informací o vzdělání poskytují webové stránky NÚOV a Portál SIPVZ, jen o málo méně jich nalezneme na stránkách ÚIV.

V kvalitě poskytovaných informací nejsou mezi jednotlivými stránkami zásadní rozdíly, negativní výjimku tvoří pouze CZESHA a částečně Můj učitel, které byly hodnoceny jako téměř nebo zcela nevyhovující.

I v českém prostředí se začínají postupně rozvíjet e-learningové výukové služby, avšak na komerčních portálech jsou nabízeny pouze formou inzertní prezentace vzdělávacích produktů za úplaty (např. sekce Brána vědění na webu Škola on-line). Existují ovšem i oborově zaměřené internetové stránky pro učitele a studenty, které poskytují velmi kvalitně zpracovaná témata, články, recenze, přehledy, odkazy na další zdroje, popř. hesla

encyklopedického charakteru, jež je možné využít pro výuku a sebevzdělávání. Mnohé z těchto webových produktů jsou volně přístupné „ke stažení“ (pro inspiraci uveďme např. pro výuku češtiny a literatury stránky www.ceskaliteratura.cz nebo www.iliteratura.cz).

II.3.2.2 Služby

Informace o **registru sítě škol** poskytují v nadstandardní míře stránky MŠMT ČR, ÚIV, Učitelského spomocníku a Brány DTS, nalezneme je ale také na webech Moje škola a První školní rozcestník. Internetové stránky Moje škola a Učitelský spomocník přitom nejlépe splňují kvalitativní hledisko, pouze průměrný je v tomto směru První školní rozcestník. Z obou hledisek je v oblasti informací o registru sítě škol nejlepším Učitelský spomocník.

Regionální uspořádání školských informací nabízí ze všech hodnocených webových stránek pouze stránky NÚOV, EDUNET, EURODESK, ČŠI ČR, Škola hrou, Učitelský spomocník, Portál SIPVZ a První školní rozcestník. Výborně se tohoto úkolu zhostila Škola hrou a EDUNET, naprosto neuspokojivým způsobem naopak dopadla snaha v případě Učitelského spomocníku, Portálu SIPVZ a EURODESK. Ostatní byly hodnoceny průměrně.

Velké množství **publikací** prezentují stránky NÚOV a Elektronické učebnice, naopak vůbec tuto oblast nepokrývají weby VÚP, EDUNET, EURODESK, CZESHA, MŠMT ČR, ČŠI ČR, Učitelský spomocník, Education on-line a Microsoft ve školství. Nejlepší prezentaci publikací lze nalézt na www stránkách Scio, Škola on-line a IPPP, na stránkách Moje škola, Můj učitel, Škola hrou a První školní rozcestník je naopak téměř nebo zcela neuspokojivá.

Žádné **novinky** nenalezneme na stránkách NÚOV, ABCDE, EURODESK, CZESHA, ČŠI ČR, Brána DTS a První školní rozcestník. U mnohých ostatních ale byla posuzovateli do značné míry zpochybněna kvalita jejich internetové prezentace (Můj učitel, Education on-line, EDUNET, Škola hrou, Učitelský spomocník), jako výborné byly z tohoto hlediska zhodnoceny pouze weby Elektronické učebnice, Škola on-line a Microsoft ve školství.

Internetovou prezentaci **knihoven** nalezneme pouze na stránkách ÚIV, Učitelský spomocník, NÚOV a Brána DTS, v nejlepší kvalitě ji nabízí Učitelský spomocník, z hlediska množství nabízí nejvíce ÚIV.

Vyhledávač nabízí více než polovina hodnocených webových stránek, nenalezneme jej na stránkách IDM, NÚOV, Prvního školního rozcestníku, Školy hrou, VÚP, IPPP,

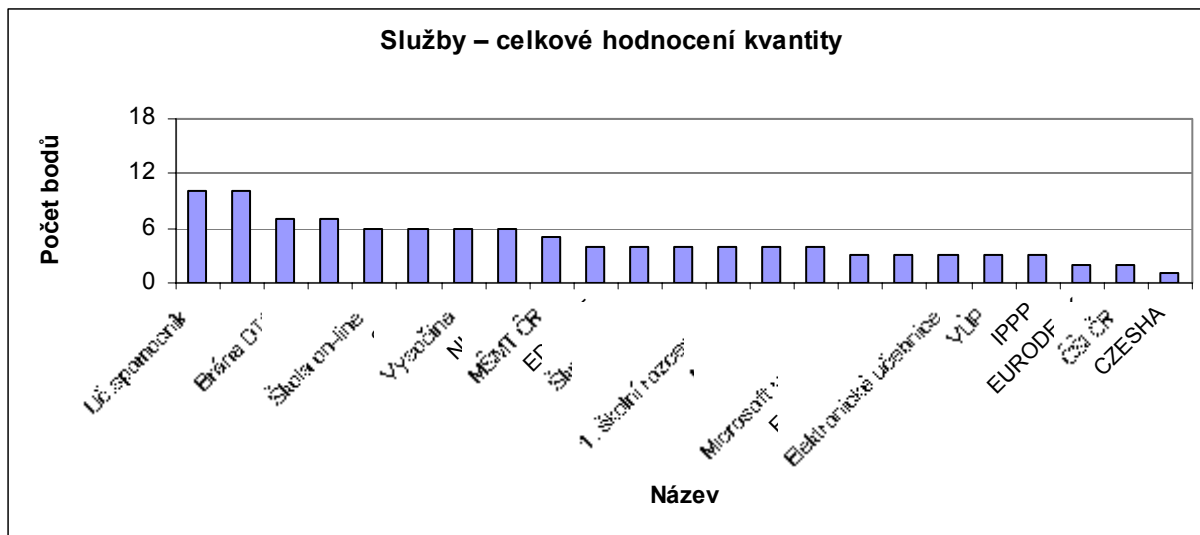
EURODESK, Education on-line, Elektronických učebnic, CZESHA a ČŠI ČR. Všechny ostatní školské weby jej nabízejí v poměrně uspokojivé kvalitě, výjimkou je jednoznačně negativně hodnocený vyhledávač na EDUNET, pouze průměrné jsou potom vyhledávače MŠMT ČR, Portálu SIPVZ a Mého učitele.

Jediným webem, kde nelze nalézt žádné **odkazy**, jsou Elektronické učebnice. Všechny ostatní stránky odkazy aspoň v nějaké podobě nabízejí, i když podle posuzovatelů je jejich kvalita na stránkách CZESHA, EDUNET, Microsoft ve školství, Education on-line, Scio a První školní rozcestník velmi diskutabilní. Zbylé weby byly hodnoceny uspokojivě nebo aspoň průměrně.

Diskusní fóra se v hojně míře vyskytují na stránkách Učitelského spomocníku a České školy, v míře běžné potom na Škole on-line, Portálu SIPVZ, NÚOV, ABCDE, Scio, Školství v kraji Vysočina a Education on-line. Jako výborná vyhodnotili posuzovatelé diskusní fóra Učitelského spomocníku, České školy a webu ABCDE, naopak nedostatečná je jejich kvalita na Education on-line a NÚOV. Z hlediska kombinace obou hledisek se jako nejlepší zdají internetové diskuse na stránkách České školy a Učitelského spomocníku.

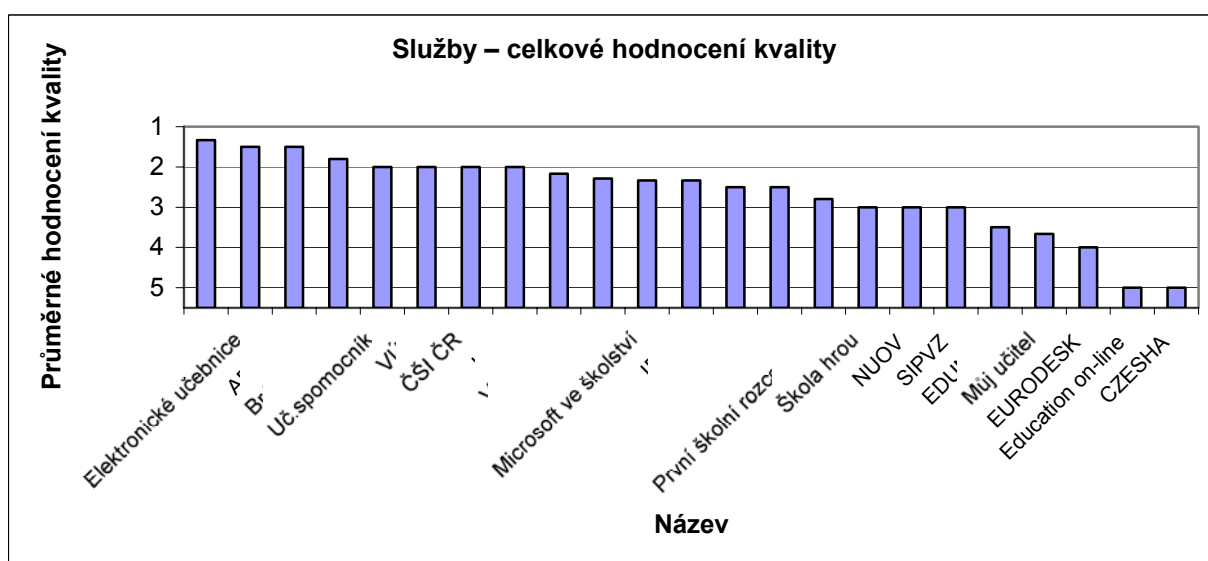
Účast v **anketách** nabízí na svých internetových stránkách Škola on-line, Moje škola, ÚIV, Portál SIPVZ, Scio, Školství v kraji Vysočina a Česká škola. Hodnotitelé nepřijali žádnou anketu bez výhrad, jako zcela nebo téměř neakceptovatelné se jim zdálo pojetí ankety v případě ÚIV a Scio.

Nejvíce poskytovaných služeb mohou nabídnout stránky ÚIV a Učitelského spomocníku, další stránky následují s velkým odstupem. Sledované internetové stránky nedopadly celkově v tomto ohledu příliš dobře, jejich nabídka služeb je ve většině případů velmi omezená, nabízené nástroje zůstávají nevyužity.

Z hlediska kvality poskytuje nejlepší služby Škola on-line, jen o málo horší jsou Elektronické učebnice a ABCDE. Vzhledem ke kvantitě, tedy spektru nabízených služeb u stejných webů, ale nezbyvá než konstatovat, že jde o úzce specializované stránky, které nabízejí výborně propracované specifické služby, ale nepokrývají celou sledovanou oblast.

Nejoptimálnější kombinaci obou hledisek tak v oblasti služeb nabízí zřejmě Učitel'ský spomocník, následovaný internetovou prezentací ÚIV a Školou on-line.

II.3.2.3 Státní a veřejná správa, neziskový sektor

Informace o **státních institucích a samosprávě** nelze vůbec nalézt na více než třetině sledovaných stránek (Česká škola, ABCDE, První školní rozcestník, Škola hrou, EDUNET, Education on-line, Elektronické učebnice, Můj učitel, Microsoft ve školství). Učitelský spomocník, Brána DTS a IDM je naopak nabízejí v nadstandardním množství.

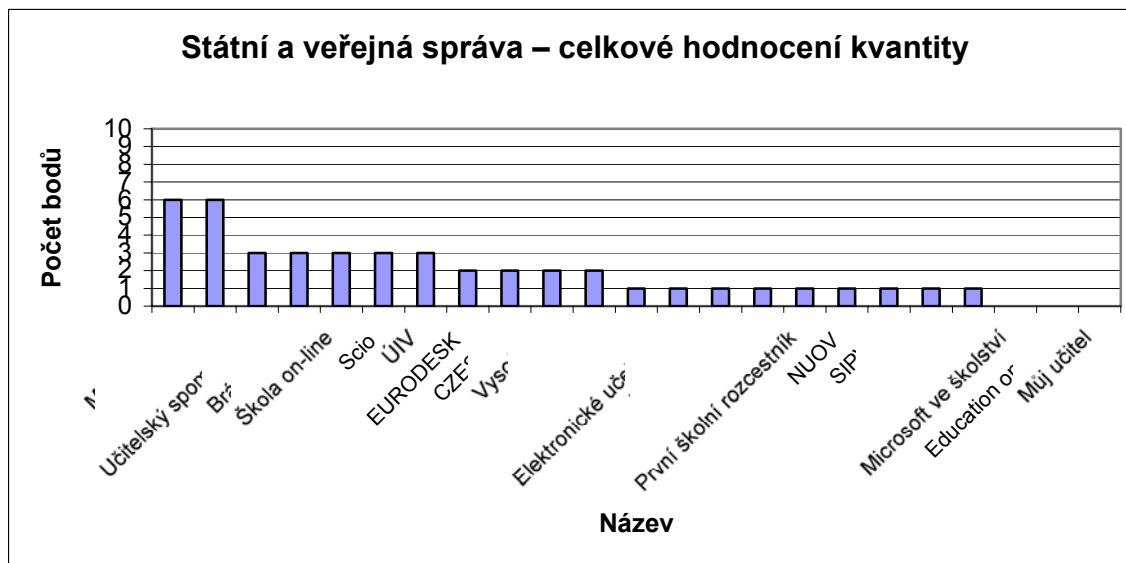
Informace z oblasti **legislativy** jsou na školských internetových stránkách ještě sporadičtější, obsahuje je necelá polovina webů: Škola on-line, MŠMT ČR, IDM, Moje škola, Scio, Školství v kraji Vysočina, Česká škola, ABCDE, Škola hrou, Elektronické učebnice, CZESHA. Podrobněji rozpracovanou nalezneme legislativu na stránkách ministerstva školství a IDM.

O **stipendiích** informují českého uživatele pouze tři (!!) ze sledovaných webů: Škola on-line, MŠMT ČR a Scio.

Statistické informace jsou na tom obdobně, v hojně míře je nalezneme na stránkách ÚIV a MŠMT ČR, v míře obvyklé na IDM, ostatní stránky statistice pozornost nevěnují.

O **nadacích** referuje třetina webových stránek, informace nechybí na Učitelském spomocníku, IDM, Mojí škole, Bráně DTS, Prvním školním rozcestníku, VÚP, EDUNET a EURODESK.

Nejvíce informací o státní a veřejné správě poskytují svým návštěvníkům weby MŠMT ČR a IDM, žádné další internetové stránky s nimi v tomto ohledu nemohou soupeřit. Celkově lze konstatovat, že sledované portály nevěnují oblasti státní správy a neziskového sektoru příliš pozornosti.

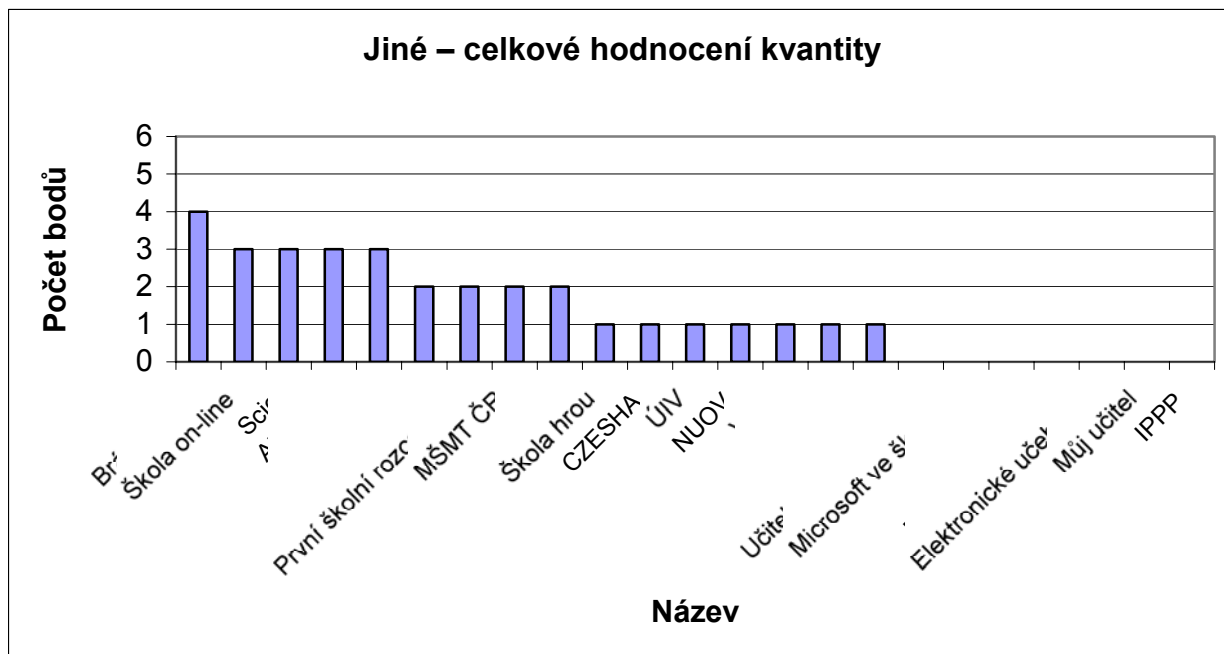
II.3.2.4 Jiné

Informace ze sféry **kultury** přináší Škola on-line, Moje škola, Scio, Školství v kraji Vysočina, ABCDE, První školní rozcestník a EURODESK, v nadstandardní míře se o kultuře dočteme na stránkách Brány DTS (tj. o kultuře referuje zhruba třetina celkového počtu sledovaných stránek).

O **sportovních událostech** se lze dočíst na stránkách Školy on-line, MŠMT ČR, IDM, Mojí školy, Brány DTS, Scio, Školství v kraji Vysočina, ABCDE, Prvního školního rozcestníku, Školy hrou a CZESHA, tedy téměř na polovině sledovaných webů.

Odkazy na **další**, v analýze přímo nespecifikované, resorty a zájmové oblasti obsahuje polovina stránek, nenalezneme je na Učitel'ském spomocníku, České škole, Prvním školním rozcestníku, Škole hrou, IPPP, EDUNET, Education on-line, Elektronických učebnicích, CZESHA, Mém učiteli a Microsoftu ve školství.

Nejvíce informací spojených se školstvím a vzděláním jen nepřímo poskytuje Brána DTS; existuje přitom velká skupina stránek, které se jimi nezabývají vůbec.

II.3.3 SHRNU TÍ

Na českých školských internetových stránkách lze nalézt v nejhojnější míře odkazy na další zdroje informací, méně informací o školeních a vzdělávání a o domácích projektech, další položky následují s nepatrným odstupem. Naopak minimum se lze dozvědět o knihovnách, statistických informacích a zejména o stipendiích.

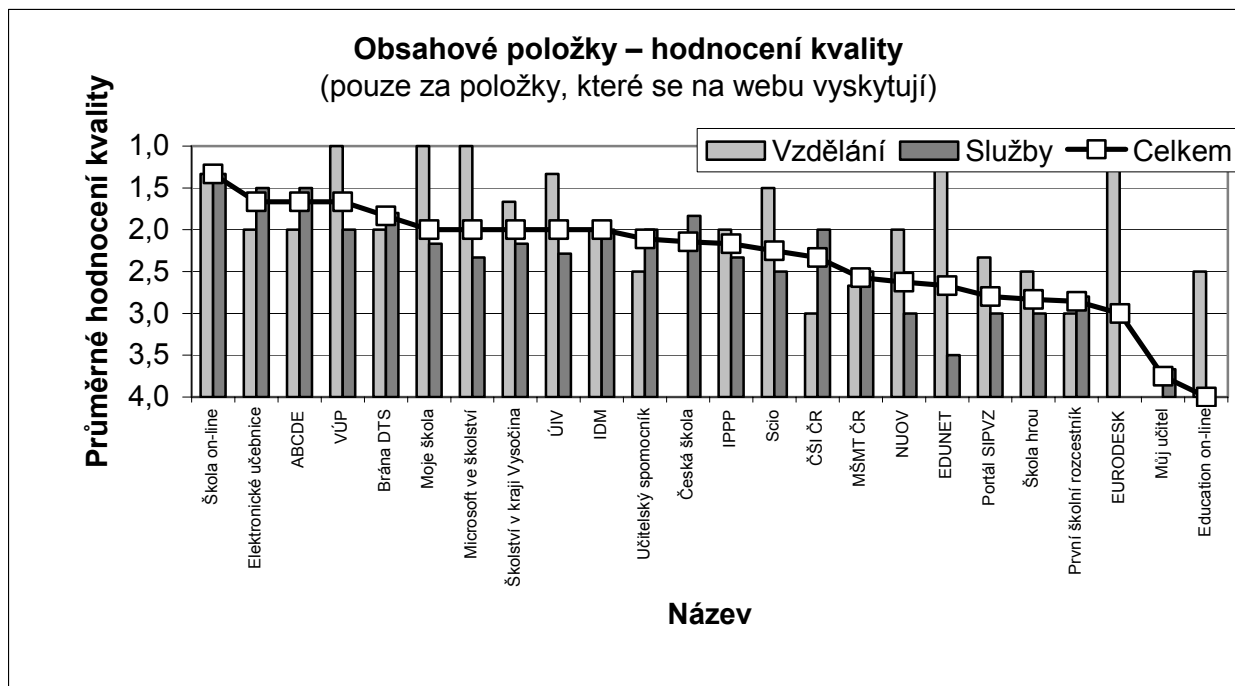

Největší množství informací poskytuje svým návštěvníkům web ÚIV, následovaný Učitelským spomocníkem, Školou on-line, MŠMT ČR a IDM, nejméně jich nalezneme na stránkách Microsoft ve školství. Poměrně velká skupina webů se ale ocitla v nejnižší čtvrtině grafu, to znamená, že množství a spektrum poskytovaných informací je velmi omezené.

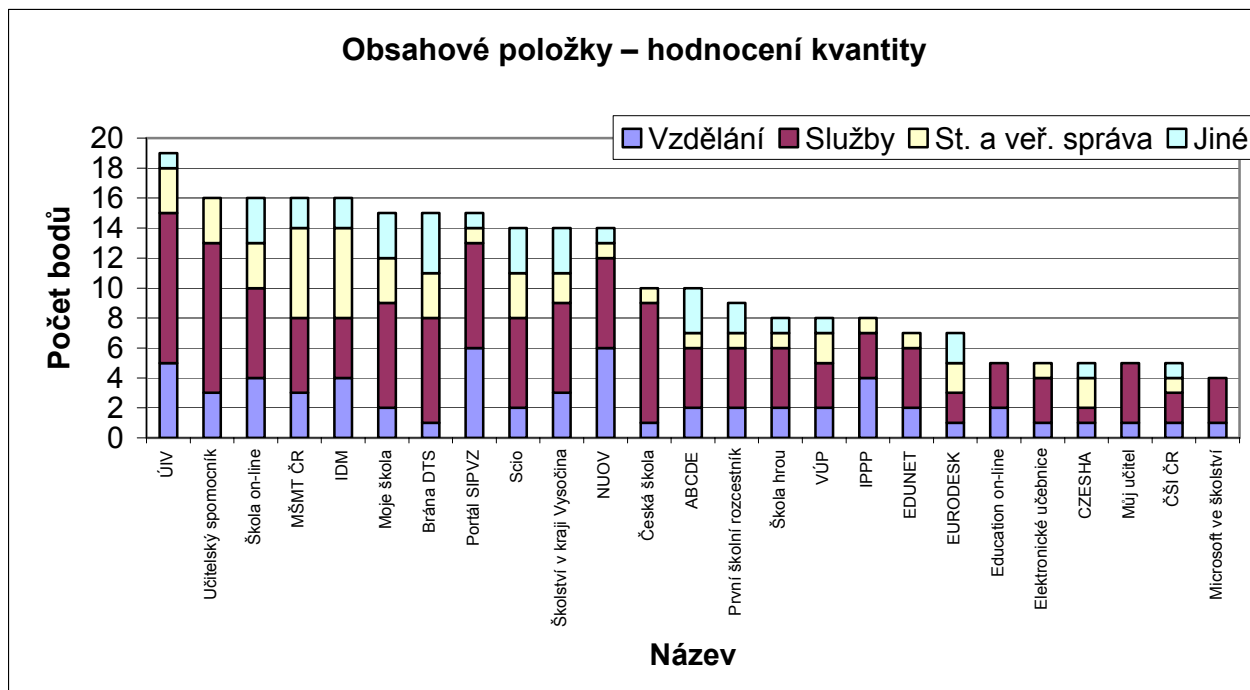

Jako velmi kvalitní se ukázala Škola on-line, ale také stránky ABCDE, VÚP a Elektronické učebnice. V případě mnoha webů se ukázala velká nevyváženost mezi informacemi o vzdělání/vzdělávání a službami, ve většině případů ve prospěch oblasti vzdělání (extrémním opakem je Česká škola). Je patrné, že mnohé školské stránky nevyužívají dostatečně možností, které prezentace na internetu poskytuje, a sázejí pouze na množství poskytovaných informací. To je případ zejména webů EURODESK, EDUNET, Microsoft ve školství a Moje škola.

Požadavkům optimální kombinace všech perspektiv (včetně kvantitativní) nejlépe dostala Škola on-line.

Následující graf ilustruje pokrytí jednotlivých tematických oblastí na sledovaných internetových stránkách. Z jeho nerovnoměrného rozložení lze vyčíst, že mnoho školských webů je orientováno na jednu dominantní oblast, ostatním nevěnují příliš pozornosti nebo je opomíjejí zcela, transparentními příklady tohoto trendu jsou Učtelský spomocník a Česká škola. Přesto lze weby uvedené v levé čtvrtině grafu považovat za poměrně vyvážené.

Pokud bychom tedy měli hodnotit české školské internetové stránky na základě množství poskytovaných informací, jejich celkové pořadí by vypadalo následovně:

1. Ústav pro informace ve vzdělávání
- 2.–5. Učitel'ský spomocník, Škola on-line, MŠMT ČR, IDM
- 6.–8. Moje škola, Brána DTS, Portál SIPVZ
- 9.–11. Scio, Školství v kraji Vysočina, NÚOV
- 12.–13. Česká škola, ABCDE
14. První školní rozcestník
- 15.–17. Škola hrou, VÚP, IPPP
- 18.–19. EDUNET, EURODESK
- 20.–24. Education on-line, Elektronické učebnice, CZESHA, Můj učitel, ČŠI ČR
25. Microsoft ve školství

Pokud ale uplatníme hledisko kvalitativní, dostaneme poněkud jiný výsledek s tímto pořadím (CZESHA nehodnocena):

1. Škola on-line
- 2.– 4. Elektronické učebnice, ABCDE, VÚP
5. Brána DTS
- 6.–10. Moje škola, Microsoft ve školství, Školství v kraji Vysočina, ÚIV, IDM
11. Učitelský spomocník
- 12.–13. Česká škola, IPPP
14. Scio
15. ČŠI ČR
16. MŠMT ČR
- 17.–18. NÚOV, EDUNET
19. Portál SIPVZ
- 20.–21. Škola hrou, První školní rozcestník
22. EURODESK
23. Můj učitel
24. Education on-line

II.4 Srovnávací analýza šesti evropských školských webů a šesti českých školských webů

II.4.1 POPIS SOUBORU, METODIKA

Následující analýza obsahuje srovnání vybraných českých a zahraničních školských webových stránek (portálů) ze stejných hledisek, jimž byla věnována pozornost při jejich samostatném hodnocení v kapitolách II.2 a II.3. Vybráno bylo těch šest evropských školských webů, u nichž bylo možné hodnotit verzi v národním (resp. úředním) jazyce dané země:¹ **Španělsko** (španělština), **Velká Británie**, **Německo**, **Rakousko**, **Irsko** (angličtina) a **Slovensko**. V případě českých internetových stránek bylo zvoleno šest hojně navštěvovaných a obecně známých školských informačních webů: **stránky ministerstva školství** (www.msmt.cz), **Ústavu pro informace ve vzdělávání** (www.uiv.cz), **Portál SIPVZ** (www.e-gram.cz), **Škola on-line** (www.skolaonline.cz), **Česká škola** (www.ceskaskola.cz) a regionálně zaměřená **Brána DTS/Školský informační server severovýchodních Čech**.²

II.4.2 VÝSLEDKY ANALÝZY

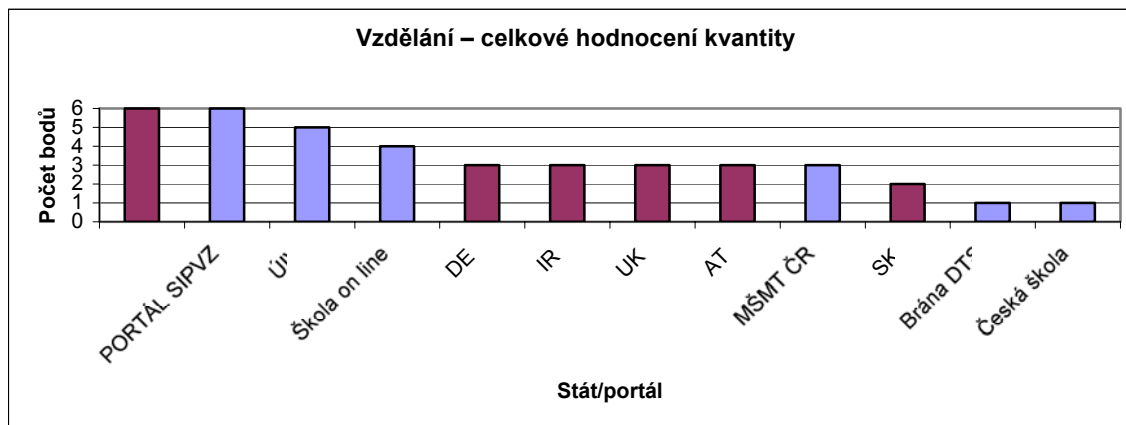
II.4.2.1 Vzdělání

Nejvíce informací o vzdělání ve všech hodnocených položkách, tj. mezinárodní projekty, domácí projekty a školení, nalezneme shodně na španělském školském portálu a na českém Portálu SIPVZ. O něco méně informací přinášejí české stránky ÚIV a Škola on-line, následují ostatní zahraniční weby, nejhůře z hlediska množství informací dopadly dva weby české: Brána DTS a Česká škola. České webové stránky tak nalezneme na okrajích spektra, jehož střed obsadily portály zahraniční, které kromě Španělska přinášejí vyrovnané a průměrné množství zpráv na uvedená témata. České školské www stránky jsou na tom v mezinárodním srovnání z hlediska množství informací o vzdělání (popř. vzdělávání) buď velmi dobře (Portál SIPVZ, stránky ÚIV), nebo velmi špatně (Brána DTS, Česká škola).

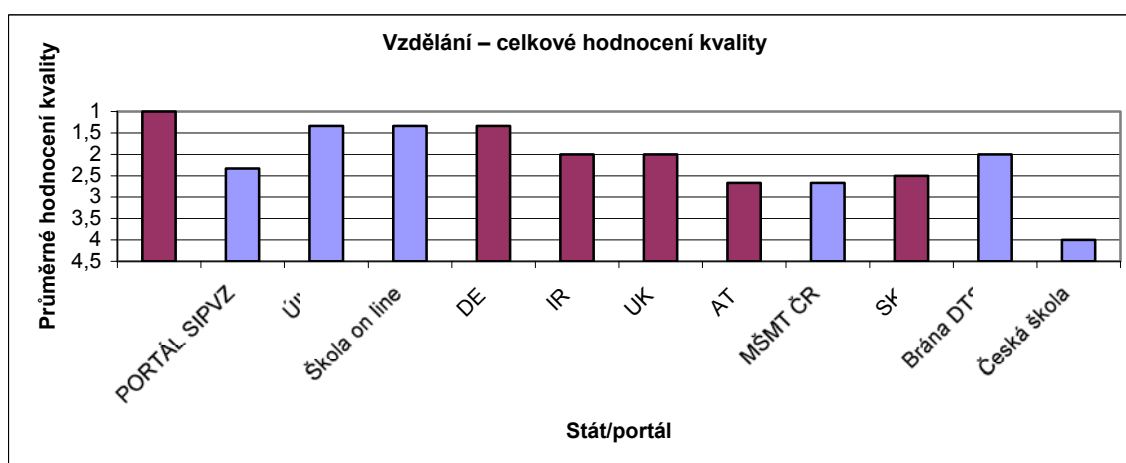
¹ Tato podmínka byla zvolena proto, aby nebylo nutné hodnotit anglickou verzi www stránek, která není vždy zcela shodná se stránkami v národním/úředním jazyce.

² Všechny tři analýzy byly uskutečněny současně, výběr srovnávaných serverů proto nemohl být proveden na základě výsledků hodnocení zahraničních a českých školských webů.

V grafech jsou barevně odlišeny české (modrá barva) a evropské (fialová barva) školské weby.

Hledisko kvality nekopíruje zcela pořadí webů podle množství informací: primát sice stále drží portál španělský, ale velmi kvalitní informace, i když v omezeném množství přináší také německý školský web, z českých pak stránky ÚIV a Škola on-line. Portál SIPVZ, který poskytuje nadstandardní množství informací, odpovídá z hlediska kvality pouze průměru. S velkým odstupem nejhorší informace o vzdělání přináší tuzemská Česká škola. Rozložení je podobné (třebaže ne tak transparentní a jednoznačné) jako v případě kvantity, české školské weby se drží na okrajích spektra, jsou buď velmi dobré, nebo velmi špatné, v průměrných hodnotách převažují www stránky zahraniční.

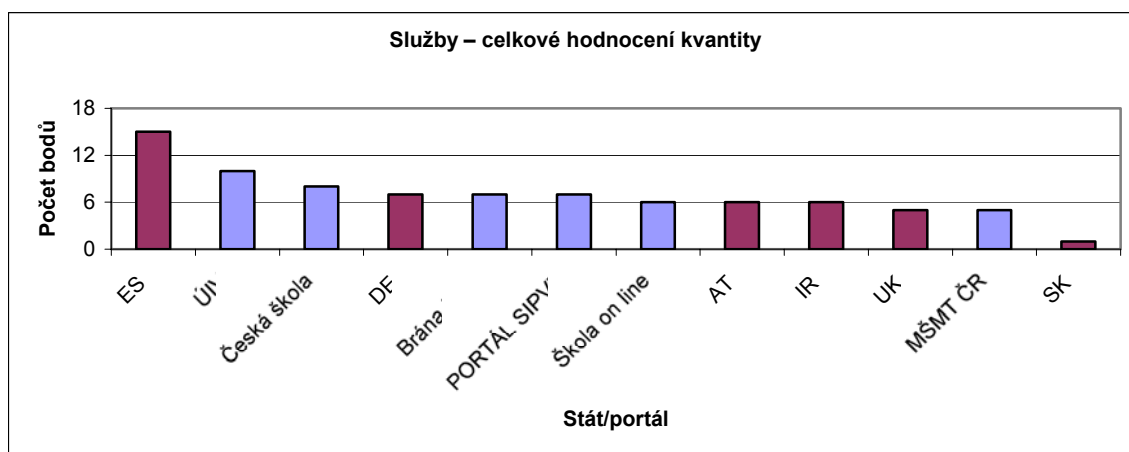

Jako jednoznačně nejlepší v oblasti prezentace informací o vzdělání byl vyhodnocen španělský školský portál, z českých potom stránky ÚIV s malými rezervami v kvantitě i kvalitě. Některé české webové stránky z hlediska vzdělání značně zaostávaly, což je vzhledem k zásadnosti uvedených informací pro resort školství možné považovat za jejich nedostatek (ale samozřejmě také za výsledek jejich odlišné profilace v oblasti školství).

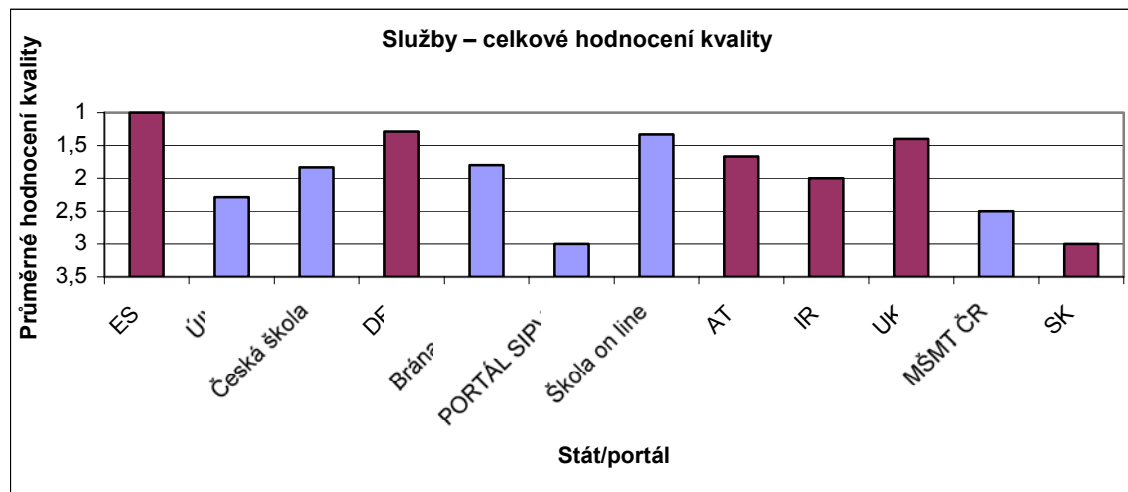
II.4.2.2 Služby

V oblasti služeb byla hodnocena následující kritéria: informace o registru sítě škol a o regionálním uspořádání školských informací, prezentace publikací, novinek a knihoven, možnost využít vyhledávač, odkazy, existence diskusních fór a anket.

I v tomto ohledu nabízí nejvíce španělský portál, následují dva školské weby české, a to internetové stránky ÚIV a Česká škola, nejméně využívá možností internetu v tomto směru slovenský resort školství. V množství nabízených služeb drží české školské www stránky lepší průměr, ve srovnání se zahraničními weby jsou na tom velmi dobře.

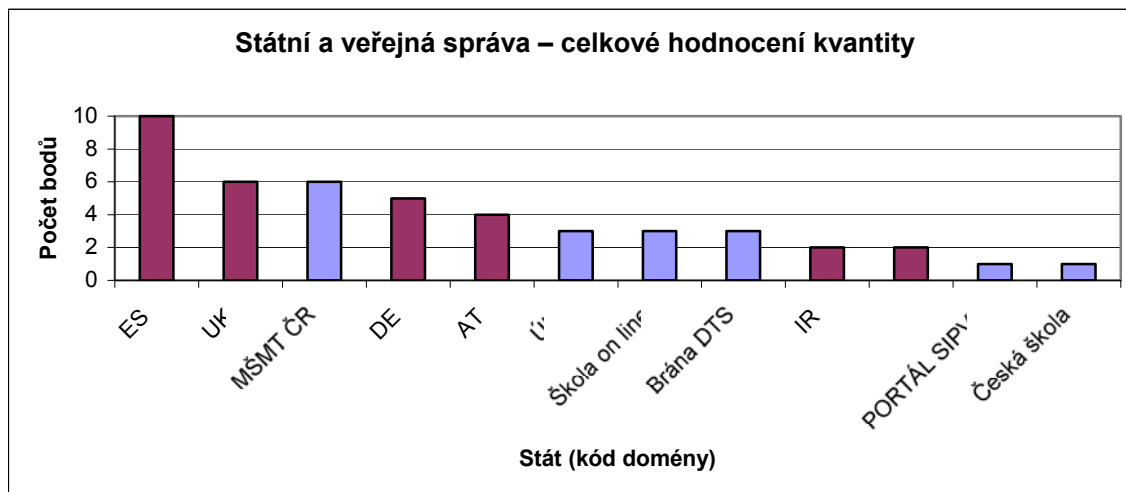

Ani v položce služby ještě množství poskytovaných služeb neznamená kvalitu, tak je tomu pouze v případě stránek Španělska. Velmi dobré jsou také služby poskytované internetovými stránkami Británie či Německa, z českých webů je na tom nejlépe Škola on-line. Naopak nejhůře jsou hodnoceny slovenské webové stránky a domácí Portál SIPVZ. České internetové stránky obecně nedopadly ve srovnání nejlépe, v kvalitě služeb je většina zahraničních školských webů předčila.

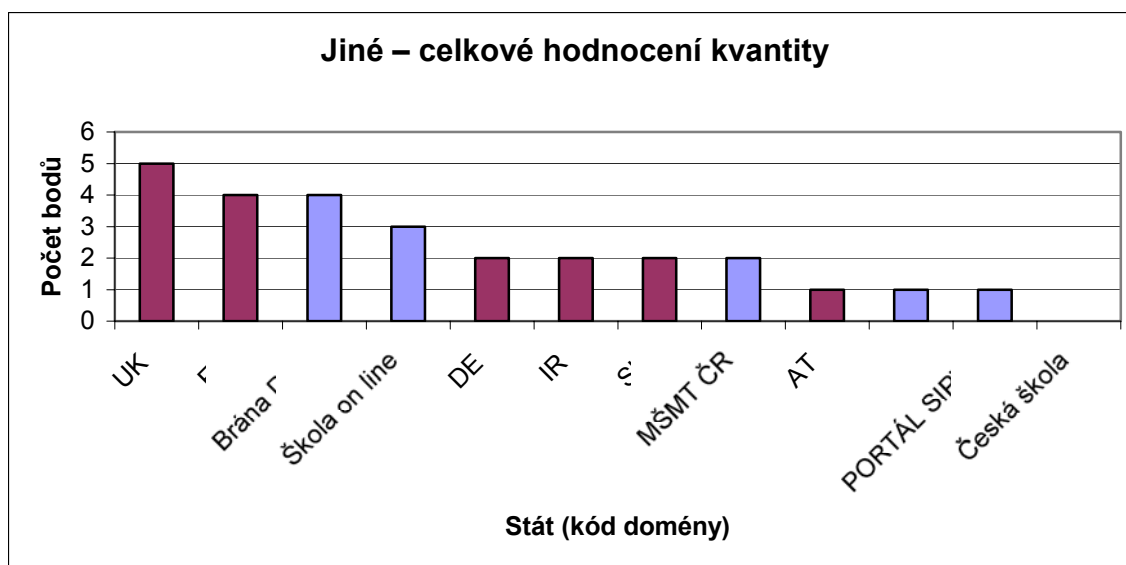
II.4.2.3 Státní a veřejná správa, neziskový sektor

Informace o státní a veřejné správě a o neziskovém sektoru byly hodnoceny pouze z hlediska množství, a to v následujících položkách: státní instituce a samospráva, legislativa, stipendia, statistiky a nadace. Nejvíce informací tohoto charakteru nalezneme již tradičně na španělských www stránkách, následují stránky britské, které poskytují stejné množství informací jako internetová prezentace MŠMT ČR. Ostatní domácí stránky nalezneme v pravé polovině grafu, množství informací poskytovaných o státní správě je menší než na většině hodnocených zahraničních webů, kromě Irska a Slovenska. Jednou z příčin je v tomto případě nutně fakt, že v případě zahraničních webových stránek byly hodnoceny vždy oficiální prezentace příslušného ministerstva školství, a ministerské stránky ani v českém případě nedopadly špatně. Ostatní školské servery jsou v českém prostředí zaměřeny jiným směrem.

II.4.2.4 Jiné

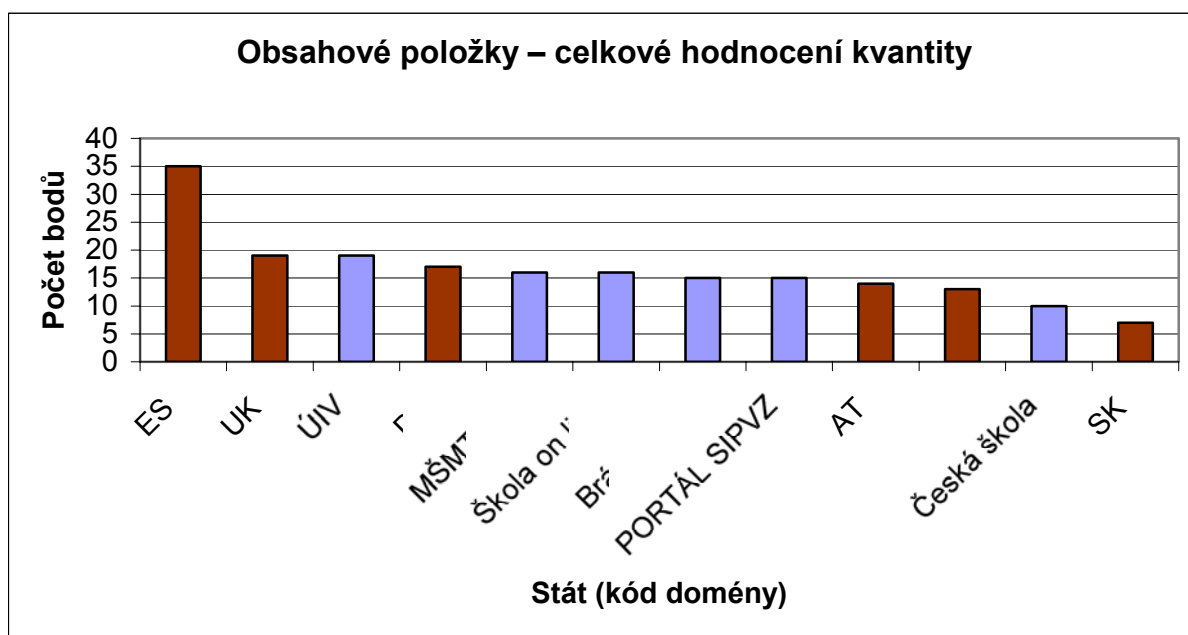
Nejvíce informací z oblastí spojených se školstvím jen nepřímo (kultura, sport apod.) přinášejí www stránky britské, následuje španělský portál a česká Brána DTS. Žádné přídavné informace nepřinášejí stránky České školy. Tuto kategorii je ale vždy nutné vidět v kontextu ostatních, k informování o kultuře, sportu, popř. dalších resortech slouží primárně jiné weby, a pokud uživatel hledá tyto informace, sleduje jiné internetové stránky. Kategorii „jiné“ tak lze považovat za příjemný nadstandard, který ale není hlavním měřítkem srovnání mezi internetovými prezentacemi zaměřujícími se na oblast školství a vzdělávání.

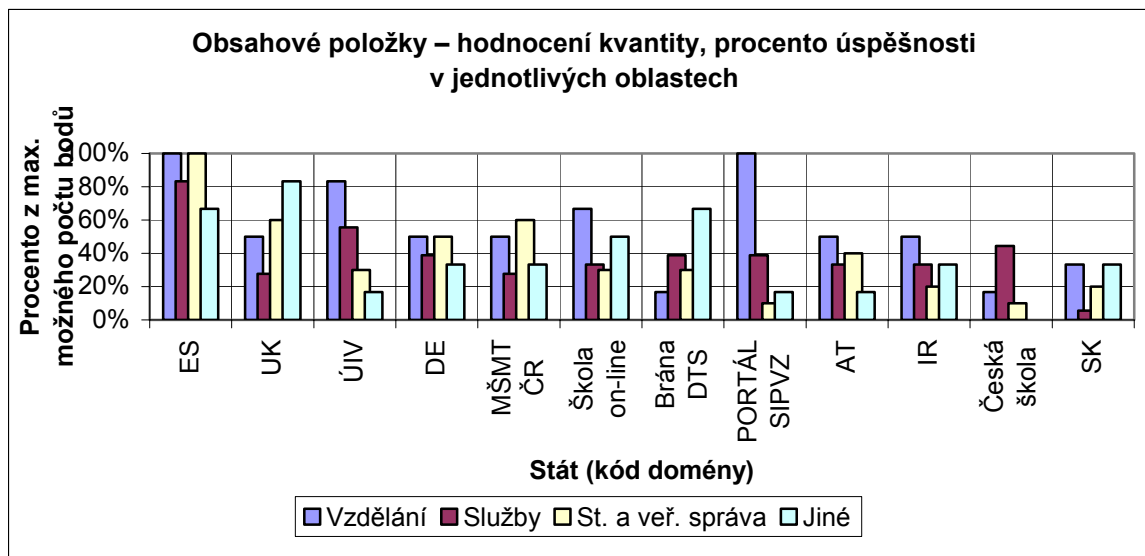
II.4.3 ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ

Jako jednoznačně nejlepší ze všech aplikovaných úhlů pohledu se ukázal školský informační a vzdělávací portál Španělska. Jeho podobu, strukturu a množství i kvalitu informací tak lze brát jako jistý vzor, inspiraci.

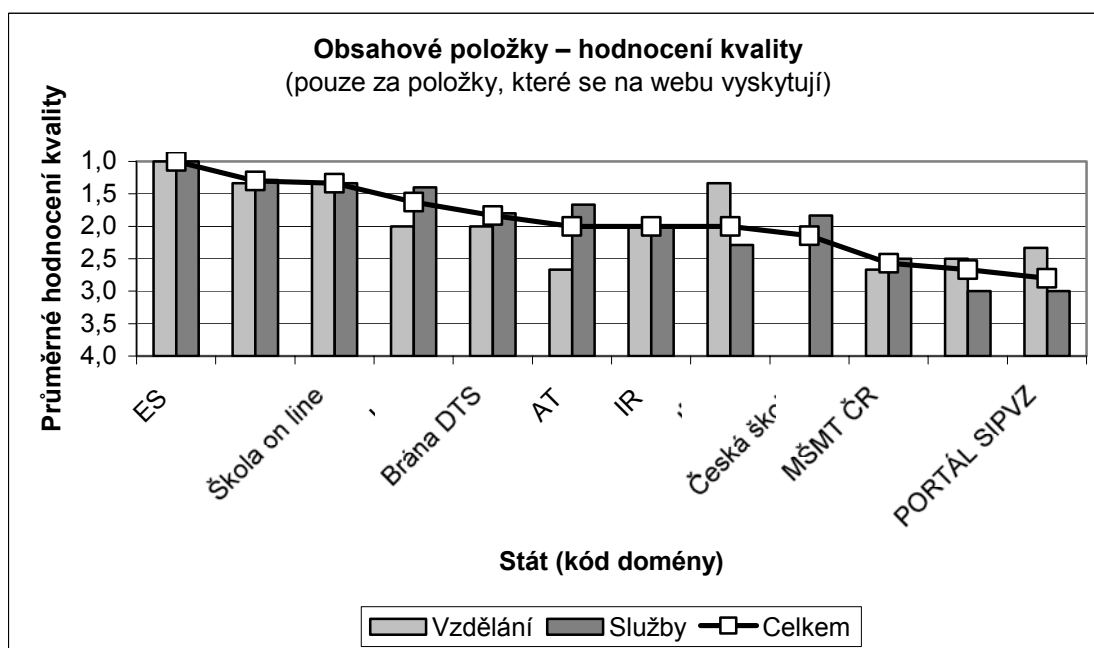
V celkovém hodnocení množství poskytovaných informací (všechny položky dohromady) se většina českých školských webů zařadila do středu grafu s téměř shodnými výsledky, nejvíce informačně nasycenými českými internetovými stránkami je web ÚIV, který obsadil příčku hned za španělskými stránkami (a na shodné úrovni se stránkami britskými). Nejhůře vyznělo hodnocení pro www stránky slovenské, jen o málo více informací poskytuje Česká škola.

Následující graf znázorňuje strukturu hodnocených položek z hlediska jejich množství na jednotlivých školských internetových stránkách. Španělsko dosahovalo plného ohodnocení téměř pravidelně, u webů hodnocených na druhém místě je poměr v případě britských stránek vychýlen směrem ke kategorii „jiné“ a v případě webu Ústavu pro informace ve vzdělávání směrem ke kategorii „vzdělání“. Jako velmi jednostranně orientovaný se ukázal Portál SIPVZ.

Hodnocení kvality už nedopadlo pro české školské internetové stránky tak dobře, velká část z nich je na tom ve srovnání se zahraničními protějšky hůře. Škola on-line sice následuje hned za nejlepším webem španělským, ostatní tuzemské hodnocené www stránky se ale ocitly ve spodní části žebříčku. Částečně je to spojeno s nevyváženou kvalitou poskytovaných informací o vzdělání/vzdělávání a poskytovaných služeb (zejména Česká škola), což je ale problém také například rakouských stránek. **Množství poskytovaných informací tak v případě českých školských webů není vždy spojeno s odpovídající kvalitou těchto informací.**

III. Potřeby resortu školství v oblasti informační, komunikační a vzdělávací strategie (argumenty pro potřebu vzniku a vytváření ŠIVP)

III.1 Posun k informační společnosti

Česká společnost, struktura jejího vzdělávacího systému i probíhající procesy výchovy a vzdělávání jsou v současnosti konfrontovány s komplikovanou dynamikou ekonomických, sociálních, politických a kulturních trendů. V souvislosti se zvládnutím ekonomické transformace, nároků tržního prostředí a s novými impulsy sociální modernizace, které jsou vyvolávány jak integračními procesy, tak i rychlými technologickými změnami, dochází k významným proměnám kvality sociální struktury společnosti, k proměně sociálních procesů a vazeb. Rozsáhlé a mnohostranné účinky a vlivy se promítají i do oblasti školství, do nároků na vzdělávací systém a do rychle se měnícího prostředí a podmínek výchovy a vzdělávání.

Zejména prudký rozvoj informačních technologií výrazně mění charakter demokratické občanské společnosti, její ekonomické a politické sféry. Nové nástroje, metody a formy komunikace, výměny informací a řízení zvyšují a stimulují potenciál změn. Mimo jiné otevírají také prostor pro efektivnější, sociálně i ekonomicky účelnější organizaci a řízení vzdělávací soustavy, pro ovlivňování výchovy a vzdělávání. **Společnost znalostí** (popř. **společnost založená na znalostech, společnost vědění** – z anglického *knowledge society*), která je schopna modernizační procesy zvládnout a přiměřeně využít ke svému růstu a rozvoji, předpokládá i vyžaduje maximální racionalizaci struktury vzdělávacího systému a prvků jeho řízení, racionalizaci prostředků a metod výchovy a vzdělávání.

Naléhavost změn v systému vzdělávání a proměny prostředí a prvků řízení resortu školství reflektuje a ve svých východiscích hodnotí *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílá kniha)* a již dříve zmíněné navazující dokumenty, v nichž je definována a konkretizována úloha MŠMT, jeho působení a funkce ve společnosti znalostí. Zde je zdůrazněna i potřeba zvládnutí nových forem komunikace.

Ke klíčovým problémům rozvoje účinné komunikace, koordinace a procesů řízení a kontroly ve společnosti znalostí patří rychlé a zároveň efektivní poskytování garantovaných informací, možnost jejich pružného vyhledávání, dále zprostředkování a výměna validních zkušeností a poznatků. Stejně významné jsou tyto faktory i pro cílový efekt účelného, pružného

**Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004**

uspokojování poptávky po vzdělávání a po efektivních (a dostupných) nástrojích vzdělávání a výchovy. Nová technologická úroveň prostředků komunikace, která silně zasahuje povahu řízení, dává nové možnosti v oblasti analýzy a hodnocení průběhu a účinnosti řízení, metodické činnosti. Tato technologická úroveň, založená na splnění základních podmínek technologické vybavenosti a na odpovídající kvalifikaci, informační gramotnosti lidí, je plně využitelná také k evaluaci a autoevaluaci průběhu a výsledků výchovy a vzdělávání. Jestliže jednou z významných součástí evaluace na národní úrovni se stane státní maturita a současně roste potřeba evaluace v evropském rámci, pak zajistit tyto procesy v žádané kvalitě a rozsahu je reálné jen při využití informačních technologií a při používání a rozvíjení odpovídajících informačních systémů a služeb.

Komponenty, jež jsou nezbytné ke zvládnutí nároků informační společnosti ve sféře vzdělávání, se tak stávají:

- aktuální technická a technologická výbava jako nosič a nástroj komunikace;
- průběžně získávané, systemizované, z hlediska obsahu kontinuálně doplňované a do dostupných databází a aplikací zpracovávané informační zdroje;
- průběžně vytvářené účelné nástroje metodické podpory řízení a rozvoje vzdělávacího systému;
- aktuálně vytvářené koncepce, vzdělávací metodiky, programy a materiály, **poskytování informačních, komunikačních a vzdělávacích služeb;**
- prostředky efektivní autoevaluace a evaluace průběhu a výsledků výchovy a vzdělávání;
- vědecký výzkum a vývoj vybavený odpovídajícími prostředky, který by zahrnoval klíčové problémy rozvoje vzdělávacího systému, výchovy a vzdělávání.

Z pohledu potřeb resortu školství tedy můžeme zobecnit, že všechny výše naznačené trendy (a s nimi spojené nároky) jsou nevyhnutelně provázány vedle tradičních postupů stále silněji s funkčním využitím nových informačních nástrojů a produktů a s používáním jim odpovídajícím komunikačním forem ve strukturách řízení a rozvoje vzdělávacího systému. Mimořádně silná, s novými prostředky komunikace uskutečnitelná je za takových podmínek potřeba resortu vést mnohostrannou a účinnou komunikaci jednak se sférou státní správy a samosprávy, jednak s odbornou i laickou veřejností. Účelem tohoto procesu je výše uvedené

nároky naplňovat pomocí existujících technických, organizačních, materiálních, informačních, vzdělávacích i personálních zdrojů.

III.2 Aktuální dimenze služeb ŠIVP v resortu školství

Pro ministerstvo školství jako garanta rozvoje českého vzdělávacího systému dostává vznik Školského informačního a vzdělávacího portálu dva nové akcenty, které jsou spojeny jednak s vývojem územněsprávního uspořádání, tedy s přesuny kompetencí, jednak s důrazem na celoživotní vzdělávání.

V souvislosti se změnami územněsprávního členění státu, s posilováním kompetencí krajů a obcí a se změnou postavení MŠMT nabyl projekt školského portálu v současných podmínkách nové dimenze. Je to dáno faktem, že resort školství, mládeže a tělovýchovy ztratil odvětvové řízení. Důsledkem reformy veřejné správy pro usměrňování školství je především to, že MŠMT ztratilo zřizovatelské funkce, které přešly na kraje, obce a další subjekty, ale zůstává mu zákonná odpovědnost za státní politiku v oblasti vzdělávání, dětí a mládeže. Při posílení role orgánů veřejné správy při rozhodování a usměrňování školství (především orgánů samosprávy) byla zachována odpovědnost ministerstva za reflexi, zkoumání společenské problematiky v okruhu jeho působnosti, za analýzu dosahovaných výsledků a koncepční činnost při rozvoji svěřených oblastí působnosti, včetně předkládání resortních podkladů potřebných pro sestavení státního rozpočtu.

Podle Výroční zprávy MŠMT za rok 2002 **Ke společností znalostí** (materiál v tisku) má být výsledkem reformy veřejné správy „zvýšení role státu (MŠMT) v oblasti koncepční a metodické směrem k orgánům vykonávajícím přenesenou státní správu v krajích a obcích“. Výroční zpráva **Ke společností znalostí** konstatuje, že „nový systém veřejné správy přináší do školství i některé prvky, s nimiž se musí nový systém vyrovnat“. Mezi ně řadí jednak „eliminaci přímého vlivu MŠMT na výkon státní správy jak na krajské, tak na obecní úrovni a omezení možnosti reagovat operativně na aktuální problémy, čímž sílí tlak na zvýšení metodické a koncepční role MŠMT“, jednak „omezenou možnost rychlého přenosu důležitých informací školám a školským zařízením a zpětné vazby ze škol, především u škol a školských zařízení zřizovaných obcí“.

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

Na jedné straně tedy existuje celá řada kompetencí, které byly převedeny na obce, regiony a další subjekty. Na straně druhé však MŠMT naléhavě potřebuje komunikovat, získávat potřebné informace a poznatky, hledat a uplatňovat efektivní, z hlediska finančních nákladů přiměřené způsoby metodického řízení, analýzy, kontroly a koncepční činnosti. Školský informační a vzdělávací portál v širším pojetí může posílit přímý i zprostředkovaný vliv MŠMT na vývoj resortu a školských zařízení, změnit kvalitu komunikace uvnitř resortu, kvalitu řízení a kontroly, může napomoci mapovat probíhající vývojové trendy ve vzdělávací soustavě. Právě komplexní centrální školský portál umožňuje kumulovat i dílčí výhody spojené s využíváním účinných informačních technologií.

Resortní portál může také zásadním způsobem přispět k realizaci *Koncepce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků*. Za situace, kdy toto vzdělávání má být normativním předpokladem kariérního růstu a nutnou podmínkou pro přiznání vymezené složky platu či ohodnocení, půjde o poměrně náročný systém organizačních i personálních opatření. Pro kvalitu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je stěžejní jak využití potenciálu vysokých škol, které jsou dnes přetíženy, tak motivace a časové možnosti vzdělávaných. Informační systémy a služby ŠIVP jsou při svém cíleném využití pro podporu a řízení systému dalšího vzdělávání prostředkem, který minimalizuje náklady a maximalizuje požadovaný efekt i v tomto specifickém případě.

Nutnost a výhodnost komunikace prostřednictvím internetu doceňují stále více i kraje a obce. Zřizují vlastní webové stránky, databáze, sítě, snaží se zvýšit občanský komfort nabídkou komunikace a služeb. Vedle Portálu veřejné správy začínají působit i další weby, které nabízejí žádané informační služby a jejich zprostředkování regionům, obcím a městům. Některé z nich usilují o jistou míru integrace s Portálem veřejné správy. Školský informační a vzdělávací portál v komplexním pojetí představuje pro regiony a obce specifický informační zdroj a službu, kterou jim v požadované kvalitě a ucelenosti, s garancí kvality a spolehlivosti poskytovaných informací není a nebude schopen nabídnout (a ani to není jeho cílem) Portál veřejné správy. Portály a webová prostředí nestátní sféry nemohou z podstaty věci, při některých omezeních vyplývajících z role nestátních subjektů, žádané služby v celé komplexnosti poskytovat a zprostředkovat.

Potřeba zajištění ekonomického růstu, stav na domácím i evropském trhu práce a nastupující celoevropské trendy hledání prostředků, jak zabezpečit poptávané nové kvalifikace, jak dosáhnout flexibility pracovních sil cestou kvalitního permanentního vzdělávání a

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

rekvalifikací, se stává podnětem pro podporu celoživotního vzdělávání. ŠIVP by tak mohl ve státní strategii rozvoje lidských zdrojů zaujmout pozici informačního centra a poskytovatele cílené služby podpory celoživotního vzdělávání.

Internet, který je atributem informační společnosti a stává se významným prostředkem komunikace, podpory řízení a zefektivnění procesů výchovy a vzdělávání, celkového rozvoje vzdělávací soustavy, plní již nyní v Evropě i v samotném Česku roli jedinečného média, a tento trend pravděpodobně v nejbližší perspektivě zesílí. Webové stránky, informační a vzdělávací portály se kvantitativně i kvalitativně prudce rozvíjejí. Tento fakt je přímo či zprostředkovaně obsažen, byť v různých podobách v základu všech dosud vzniklých koncepčních návrhů, plánů, představ a projektů spojených s myšlenkou vytvoření resortního **školského portálu**.

O existující veřejné poptávce vypovídá zájem o garantované informace z oblasti školství a vzdělávání, který vyplývá mj. z registrace návštěvnosti na českých informačních portálech. O tomto zájmu svědčí průkazně i návštěvnost webových stránek MŠMT a jím přímo řízených organizací, především ÚIV. Zájem a potenciální poptávku učitelů a ředitelů škol ukázala i provedená šetření, z nichž je zřejmé, že internet v rostoucí míře využívají a kvalitní školský portál by přivítali (viz např. kapitola II.1 *Analýza dotazníkového šetření*, které se uskutečnilo na sklonku roku 2003).

III.3 Integrační nároky a možnosti, Česká republika na prahu EU

Stimulační vliv na rozhodování pracovníků ministerstva školství o ŠIVP by měla mít i evropská integrace. Vstup České republiky do Evropské unie i začleňování Česka do širšího evropského prostoru si vynucuje volbu forem mezinárodní komunikace, výměny informačních a vzdělávacích služeb, které budou svou aktuálností a dostupností spoluvytvářet příznivé prostředí pro vzájemnou kooperaci národních vzdělávacích systémů, pro koordinaci vzdělávací politiky jednotlivých zemí a utváření evropského rámce vzdělávací politiky a podmínek vzdělávání a výchovy. K tomu, aby MŠMT vyhovělo těmto očekávaným trendům a nárokům, potřebuje mít k dispozici aktuální poznatky o vývoji vzdělávací politiky a vzdělávacích systémů v Evropské unii, případně v rámci zemí OECD.

Rychlá a všeobecně dostupná informovanost (nejen MŠMT, ale i všech ostatních, kdo v resortu školství chtějí informace a poznatky tohoto druhu získat a mohou s nimi pracovat) o

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

hlavních směrech vzdělávací politiky EU, o rozvoji vzdělávacích soustav, o programech rozvoje lidských zdrojů, o prvcích i celku systému celoživotního učení, projektech a vědecko-výzkumných aktivitách je podmínkou a současně legitimním požadavkem úspěšné integrace ČR v této oblasti. Stejně tak maximální dostupnost informací a nezbytných norem, dokumentů o možnostech vzdělávání v rámci integrující se Evropy a zároveň i efektivní znalost šancí, jak využít podpůrné programy a strukturální fondy k rozvoji české vzdělávací soustavy.

III.3.1 AKČNÍ PLÁN eEUROPE

Na zasedání Rady EU v Lisabonu 23. a 24. března 2000 se nejvyšší představitelé jednotlivých členských zemí shodli, že „Evropská unie čelí obrovskému skoku, způsobenému procesem globalizace a novou ekonomikou založenou na znalostech“. Konstatování, že výsledky ekonomického a sociálního rozvoje budou stále více závislé na míře schopnosti občanů využívat nové technologie a uplatňovat je v ekonomice a při budování společnosti založené na znalostech, vedlo k rozhodnutí zvýšit úsilí vložené do vzdělávání a výchovy v oblasti zavádění digitálních technologií a jejich efektivního využívání.

Jako nejnaléhavější úkol bylo stanoveno rychle využít možností nové ekonomiky, zejména internetu. Unie jako celek a Evropská komise byly vyzvány k navržení jednotného *Akčního plánu eEurope*. Odtud je odvozena iniciativa *Elektronické učení (E-learning)*. Elektronické učení v tomto pojetí neznamená paralelní vzdělávací procesy ani neduplikuje jiné iniciativy, ale spojuje různé vzdělávací komponenty, zásady zaměstnanosti Lucemburského procesu a dalších aktivit, jako např. výzkum, s cílem zajistit jejich celkové propojení a efektivní prezentaci na poli vzdělávání v celosvětovém měřítku. *The eLearning Action Plan: Designing Tomorrow's Education* (2001), vycházející ze závěrů Lisabonského jednání Rady EU, požaduje „**použití nových multimediálních technologií a internetu ke zlepšení kvality vzdělávání prostřednictvím zabezpečení přístupu ke zdrojům a službám, stejně tak jako ke zprostředkování výměny zkušeností a spolupráce**“. Moderní e-learningová řešení podle tohoto plánu mají akcentovat „význam učení jako sociálního procesu nabízejícího možnost spolupráce“ s ostatními učícími se, možnost pedagogického vedení při procesu vzdělávání.

Všeobecným požadavkem ze strany Rady EU je tedy „**zajistit efektivní integraci informačních a komunikačních technologií do výchovy a vzdělávání**“. Nové vzdělávací prostředí by mělo napomoci autonomii, flexibilitě a odstranění hranic mezi jednotlivými

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

vzdělávacími předměty, navazování kontaktů mezi kulturními centry a centry vědění, mělo by také usnadnit přístup občanů ke zdrojům společnosti založené na znalostech.

III.3.2 EVROPSKÉ SOUVISLOSTI VYTVÁŘENÍ INFORMAČNÍCH SLUŽEB A PRODUKTŮ PRO POTŘEBY ČESKÉHO VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

Na summitu EU v Göteborgu v roce 2001 byl přijat také s ohledem na budoucí členské země plán *eEurope+ 2003: Společný program k realizaci informační společnosti v Evropě* (tedy s termínovanými úkoly do roku 2003), společný politický závazek využít příležitosti budovat informační společnost v evropském prostoru. Připojila se i česká vláda. Nosnou orientací plánu je myšlenka „učící se společnosti“. Jako klíč pokroku v této oblasti bylo stanoveno vybavení všech škol technikou umožňující učitelům i žákům přístup k internetu a k jeho multimediálním zdrojům. Mezi zásadní potřeby bylo zařazeno zajištění podpůrných služeb a prostředků pro elektronické vzdělávání (e-learning) učitelů, žáků a rovněž i rodičů. Jedním z úkolů se stal požadavek vhodně připravit učitele a upravit učební plány tak, aby zahrnovaly nové způsoby vzdělávání, organizovat výuku tak, aby absolventi škol byli informačně gramotní.

Iniciativa **eLearning** přijatá EU přitom stanovila čtyři prioritní oblasti opatření: zlepšení infrastruktury a vybavení (přístup k internetu ve třídách, 5–15 žáků připadajících na jeden multimediální počítač); školení na všech úrovních (počítačová gramotnost absolventů škol, podpora využívání počítačových technologií při výuce, vytváření platform pro on-line výuku, přizpůsobení osnov výuky, zajištění počítačové gramotnosti pro všechny pracovníky); vývoj kvalitního obsahu a služeb; propojení škol v Evropě.

Úkoly první části *eEurope+* byly převážně rozplánovány do roku 2003. Jako indikátory se používaly pro oblast vzdělávání údaje o počtu počítačů na sto žáků základních nebo středních škol, počet počítačů na sto žáků se základním nebo rychlým připojením na internet, procento učitelů používajících pravidelně internet ve výuce předmětů, které nejsou primárně založeny na práci s počítačem apod. Vedle dostupnosti podpůrných služeb a vzdělávacích prostředků na internetu mělo jít také o tvorbu platform elektronického vzdělávání pro učitele, žáky a rodiče (např. i o přístup pro znevýhodněné děti, přístup k digitalizovanému kulturnímu dědictví, k vícejazyčným multimediálním vzdělávacím materiálům). Doporučován byl open source software s všeobecně přístupným zdrojovým kódem.

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

Plán *eEurope 2005* (schválený v Seville roku 2002) je pokračováním plánu *eEurope 2002*, který byl přijat na summitu EU v červnu roku 2000 a který připravoval cestu k informační společnosti. Akční plán *eEurope 2002* se zaměřil na pronikání počítačů a počítačových sítí do ekonomiky, státní správy a školství. Snažil se vytvářet podmínky, aby každý občan unie měl možnost podílet se na přínosech, které soudobé informační a komunikační technologie (ICT) přinášejí. Plán *eEurope 2005* (pokrývající léta 2003 až 2005) orientuje EU na kvalitativně vyšší stupeň zavádění a využívání ICT. Zahrnuje dvě skupiny akcí: první skupina má **stimulovat rozvoj dalších služeb, aplikací a informačních obsahů**, druhá skupina **podporovat souběžně budovanou širokopásmovou infrastrukturu disponující účinnými prostředky pro bezpečné užívání této infrastruktury**. Vytvořením celoevropské superrychlé počítačové páteře, původně určené pro propojení evropských vědeckých a vysokoškolských pracovišť, byly vytvořeny dobré počáteční podmínky. Česká vysokoškolská počítačová síť CESNET 2 je součástí této celoevropské infrastruktury a má odpovídající technickou úroveň.

Akční plán *eEurope 2005* klade důraz na multiplatformovou konektivitu. V této souvislosti vedle klasického připojování počítačů k internetu počítá i s interaktivní televizí a mobilními terminály. Těmito prostředky má být zkvalitněn přístup k internetu a má být umožněna nová škála multimediálních aplikací. Plán předpokládá, že v roce 2005 budou k dispozici moderní on-lineové veřejné služby, zejména v oblasti e-government (elektronická státní správa), e-learning (elektronická výuka), e-health (elektronické zdravotnictví) a dynamické prostředí pro e-business (elektronické podnikání). A to za podmínky cenové dostupnosti širokopásmového připojení k internetu, dosažené vhodným konkurenčním prostředím, a za podmínky dostatečné bezpečnosti. Akční plán předpokládá potřebné legislativní úpravy, monitorování jednotlivých postupů, jejich analýzu, zveřejňování a popularizaci těch aktivit, které přinášejí pozitivní výsledky.

Problematika zajištění všeobecně přístupné nabídky informačních a vzdělávacích služeb, kvalitních, garantovaných a přitom datově velmi obsáhlých produktů je akcentována potřebou zabezpečit neobyčejně složitou, v komplexu množství vazeb a souvislostí fungující strukturu vzdělávací soustavy na všech úrovních: od národního centra s provázáním na evropský prostor, od národního centra směrem ke krajům a obcím. ŠIVP se díky svým projektovaným funkcím a poskytovaným službám stává nástrojem, který s přiměřenými náklady finančními a personálními

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

nabídne požadované zprostředkování, zpracování vstupů a distribuci výstupů, jež je obtížné stejně efektivně zajistit jinými cestami.

III.4 Naléhavost rozhodnutí ze strany MŠMT ČR

Pro náležité docenění významu ŠIVP na straně jedné a pro přiznání zpoždění realizace na straně druhé může posloužit porovnání s praxí členských zemí Evropské unie i dalších států, kdy resortní portály již často plní v různé kvalitě to, co existuje v České republice dosud spíše jako nesourodá a neúplná nabídka. V průběhu několika let (od roku 2000, kdy vláda ČR svým usnesením č. 351 schválila *Koncepci státní informační politiky ve vzdělávání*) prodělaly totiž původní představy o zřízení a funkci školského portálu (vyjádřené v konkrétnější podobě poprvé v *Plánu I. etapy realizace státní informační politiky ve vzdělávání*) velmi rozporný vývoj.

Celá řada příčin a faktorů politické, ekonomické, organizační i ryze technické povahy způsobila, že do poloviny roku 2003 nevznikl návrh jasného, dostatečně konkrétního, pro vedení MŠMT přijatelného a jím podporovaného řešení. Jednou z těchto příčin bylo soustředění kapacit na posílení informační gramotnosti v resortu a vybavení škol v rámci programu *Internet do škol. Koncepce projektu Školského informačního a vzdělávacího portálu*, zpracovaná ÚIV v roce 2001, nebyla k realizaci projektu za těchto okolností využita.

V červenci 2003 schválila porada vedení MŠMT dokument *Teze Školského informačního a vzdělávacího portálu*, předkládaný náměstkem skupiny V pod č. j. 19 708/2003-56 při projednávání bodu programu Revize koncepce školského vzdělávacího a informačního portálu v roce 2003. Schválený materiál *Teze ŠIVP* při časovém posunu od prací roku 2001 vycházel z neexistence aktuálních obsahových analýz a technických studií a formuloval pro ÚIV nové **zadání studie proveditelnosti**, které z povahy věci **nebylo konečným, jednoznačným vymezením požadavků na školský portál**, nestanovilo jasnou, určitou podobu jeho organizačních, technologických, strukturálních, obsahových a ekonomických parametrů a souvislostí.

Rok 2004 je s ohledem na formulace cílů *Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání* a na rychlý vývoj internetového prostředí v ČR, EU i ve světě rokem, kdy nezbytná rozhodnutí MŠMT, zda a v jaké podobě vytvářet ŠIVP, předurčí buď výrazné zpoždění spuštění

Studie proveditelnosti ŠIVP se zapracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

projektu (při vědomí toho, že je nutno držet krok s trendy elektronických, komunikačních, informačních a vzdělávacích služeb), nebo naopak pozvolné překonávání současné prodlevy.

V době, kdy se školám a resortu nedostává komplexní, snadno dostupné nabídky funkcí a služeb resortního portálu, je do jisté míry vysvětlitelné i to, proč školy, obce a kraje zatím často nepociťují nutnost plně modernizovat své technické vybavení a pokoušet se o efektivnější formy komunikace, výměny informací a zkušeností a o rozvoj e-learningu. Zpoždění při vyrovnávání se s novými nároky může ilustrovat i rozpor mezi evropským projektem „učící se společnosti“ a pozvolným tempem jeho realizace na českých školách. V oblasti e-learningu se předpokládalo dle plánu *eEurope 2005*, že již v roce 2003 bude v evropských školách dosažen poměr počtu žáků na počítač 10:1. Na léta 2004–06 měl být vypracován speciální program pro e-learning, v roce 2005 mají již masově fungovat virtuální univerzity. Podle údajů zjištěných MŠMT však ve školách v České republice na počet 1 961 840 žáků k 30. září 2003 připadalo jen 77 371 počítačů ve stáří do pěti let. Ke stejnému datu ještě 666 českých škol nebylo připojeno na internet a dalších 884 mělo připojení prostřednictvím modemu – dial up. Nejčastějším druhem připojení (2993 případů) byla pevná linka do 128 kbs.

Formulaci jednoznačných, konkrétních doporučení pro obsahovou a technologickou podobu Školského informačního a vzdělávacího portálu, nutných pro pilotní projekt a fázi zkušebního provozu, očekává PV MŠMT od studie proveditelnosti. Tato studie na základě provedených prací, šetření, komparací a analytických závěrů kvalifikovaně vymezuje rozsah a vytváření informačních a vzdělávacích obsahů portálu, jeho struktury, navrhuje personální zajištění a vyjadřuje obsah (a alternativně rozsah) technologické, provozní náročnosti možných projektových variant.

IV. Varianty řešení technické základny i technologie ŠIVP a implementace obsahu; obecný aspekt SWOT

Přístupy zpracovatelů studie proveditelnosti ŠIVP jsou určeny daným zadáním studie proveditelnosti a jsou motivovány potřebami zadavatele, tedy MŠMT, a resortu školství. Promítá se do nich i orientace zpracovatelů v praxi výchovy a vzdělávání. V situaci, která byla popsána z různých hledisek v předchozích kapitolách, považují zpracovatelé studie za potřebné předložit PV MŠMT ke zvážení **několik možných variant řešení ŠIVP**. První část této kapitoly uvádí výčet takových variant.

Pro zadavatele studie proveditelnosti je ale vhodné, aby při realizaci svých záměrů spojených s projektem ŠIVP měl k dispozici i obecný analytický pohled na silné a slabé stránky, příležitosti a rizika. Takové analytické pohledy mohou bez ohledu na představy a záměry zadavatelů a zpracovatelů studie proveditelnosti vyjádřit bez nároku na vyčerpávající postižení problémů i to, co nelze přesně specifikovat či s určitostí pojmenovat. **Analýzu obecných aspektů SWOT** obsahuje druhá část kapitoly IV.

IV.1 Varianty řešení technické základny i technologie ŠIVP a implementace obsahu

A) Nultá varianta: MŠMT rozhodne, že ŠIVP nebude vytvořen

Výhodou této varianty je okamžitá úspora původně předpokládaných finančních a personálních nákladů, přenechání iniciativy při zajišťování řady zamýšlených funkcí a služeb ŠIVP jiným subjektům. Potenciální náklady se přesouvají z MŠMT na regiony, obce, školy a školská zařízení, komerční subjekty, pedagogy, mládež. Odpadá riziko vedlejších „společenských“ problémů, spojených s vytvářením resortního portálu.

Nevýhodou varianty je „ztráta příležitosti,“ ztráta potenciálně účinného resortního nástroje i vlastního prostoru k poskytování původně zamýšlených funkcí a služeb. Část zdánlivě uspořené náklady bude nutné vydat na zajištění předpokládaných funkcí a služeb jinými, méně standardizovanými a unifikovanými způsoby a cestami (například na dodávku datových

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

obsahů resortu na Portál veřejné správy, na málo efektivní, protože roztržitý provoz webů a malých portálů MŠMT a přímo řízených organizací, na vývoj dílčích programových aplikací, na komplikovanější koordinaci zabezpečování informačních zdrojů a strategie resortu...). Potenciální ztráty spojené s neexistencí ŠIVP mohou být v informační společnosti, společnosti znalostí značné. MŠMT nebude mít k dispozici funkční komunikační nástroj pro naplňování svých cílů ve vztahu ke školám, k státní správě a samosprávě i vůči veřejnosti.

B) První varianta: MŠMT rozhodne, že ŠIVP nebude vytvořen a že část předpokládaných funkcí a služeb komplexního portálu bude naplňována na Portálu veřejné správy

Je možné očekávat určitou integraci informačních systémů resortu do Portálu veřejné správy či výstupů z databází, informací produkovaných v resortu školství. Dojde ke sjednocení přístupu k datům, ale přínos přítomnosti resortu na Portálu veřejné správy bude pro MŠMT a resort jako celek méně významný. Portál veřejné správy nemůže pro svá specifika plnit roli funkčních portálů, poskytovatelů služeb pro všechny resorty. Není schopen pro své charakteristiky a určení stát se plnohodnotným zprostředkovatelem a poskytovatelem komunikačních, informačních a vzdělávacích služeb typických pro oblast školství a vzdělávání.

Výhodou je využití existujícího HW a SW vybavení tohoto portálu, využití jeho certifikačních a identifikačních mechanismů. Jde o úsporu prostředků nutných na tvorbu a provoz vlastního ŠIVP.

Nevýhodou je uniformita a struktura, primární funkčnost vycházející z jiných nároků a koncepcí, než jaké jsou vlastní školství. Nebude možné pružně reagovat na poptávku po informačních službách, produktech, podobách komunikace, která se rodí v okruhu působnosti resortu. Problematické bude na tomto portálu provádění změn iniciovaných MŠMT. Portál veřejné správy je vnímán jako oficiální, „úřední“ platforma, nikoli jako nástroj diskuse, výměny zkušeností a prostor tvořivosti pedagogů. MŠMT nemůže efektivně využít Portál veřejné správy k vlastní, speciální a potřebám ministerstva i vzdělávací soustavy odpovídající komunikaci.

C) Druhá varianta: MŠMT rozhodne o vytvoření komplexního resortního portálu s využitím východisek dle předprojektové studie firmy ANECT, a. s.

Otevřený, dynamický informační portál, který se bude rozvíjet postupně a rozšiřovat do vzdělávací oblasti. Robustní řešení. Dodavatel technologie je profesionálně zdatný a je možné očekávat včasné zprovoznění portálu. Obsahovou náplň pro zařazení na portál, pro řízenou integraci a implementaci budou v první etapě dodávat a garantovat především MŠMT a šest jím přímo řízených organizací, v úzce vymezeném rozsahu i kraje, školy a školská zařízení. Řízení ŠIVP a tvorba jeho vnější podoby budou centralizovány, tvorba a dodávání dat i garance za jednotlivé dodávané obsahy budou převážně decentralizovány: odpovědnost ponесou dodavatelé. Další subjekty poskytnou své informační či vzdělávací obsahy na základě projektu a aktuální potřeby na principu kooperace v následných fázích.

Dodávání datových obsahů, plnění, implementace budou prováděny technologicky účelnější ze dvou možných forem:

- a) přímo na ŠIVP;
- b) prostřednictvím cesty intranet ŠIVP → vnější část ŠIVP.

Výhodou je efektivní dělba kompetencí a odpovědnosti, možnost postupného náběhu funkcí a služeb, kontrolovatelné rozšiřování ŠIVP a ekonomicky vhodné rozkládání nákladů na tvorbu portálu do delšího časového úseku. Lze v průběhu prací zhodnocovat získávané zkušenosti, reagovat na podněty zvenčí, korigovat a upřesňovat cíle.

Nevýhodou je rozpor mezi očekáváními a požadavky z řad uživatelů, cílových skupin, dočasně omezené možnosti ŠIVP je uspokojit. Je nutné vyrovnávat se zejména v době pilotního projektu a v počátečním období provozu s rozdílným vybavením a standardy zpracování dat a obsahů u jednotlivých dodavatelů. Při nejednoznačném vstupním požadavku může dodavatel technologie maximalizovat vlastní zisk na úkor výsledku.

D) Třetí varianta: MŠMT rozhodne o vytvoření komplexního resortního portálu s využitím kapacity CIS, napojení na INDOŠ

Využití volné kapacity CIS, propojení s INDOŠ pro potřeby pilotního projektu a dalšího provozu.

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

Zpracovatelé neobdrželi od zadavatele žádné doporučení ke kalkulaci s touto variantou. V období prací na studii proveditelnosti ŠIVP byly projekt *Internet do škol* a kvalita práce firmy AUTOCONT i právní souvislosti spojené s provozem a vlastnictvím sítě a technologie INDOŠ podrobeny tvrdé kritice ze strany MŠMT ČR. Zkoumání technických a právních problémů spojených s touto variantou bylo mimo kompetenci zpracovatelů studie proveditelnosti.

Obecné charakteristiky: dodavatelem je silná skupina, možnost propojení s projektem INDOŠ; problematické vztahy s ministerstvem, problematické vnímání projektu veřejností a médii; společenská a politická citlivost rozhodnutí.

E) Čtvrtá varianta: MŠMT rozhodne o vytvoření komplexního centrálního resortního portálu v maximalistické verzi

Otevřený, dynamický, maximálně rozsáhlý portál, navržený a vytvářený od počátku s plnými nároky na informační a vzdělávací funkci a služby. Řízení tvorby dat, dodávky a garance obsahu plně centralizované.

Výhodou je viditelný výrazný efekt, možnost rychle se přiblížit nárokům uživatelů, cílových skupin. Při dostatečném zajištění finančním a personálním a při centralizaci dat a produktů nevznikají problémy mezi dodavateli dat, výrobcí obsahů a zpracovateli, odpadá řada problémů spojených s importem dat a nutnost přihlížet k různému vybavení prvotních dodavatelů. Obsahy garantuje výhradně řídicí orgán a redakční tým ŠIVP.

Nevýhoda varianty spočívá ve značné investiční náročnosti v době nejen pilotního projektu, ale i dalšího provozu. Plná centralizace tvorby a garance obsahů, naplňování funkcí a služeb je personálně velmi náročná. Plnění a aktualizace portálového obsahu jsou nedostatečné. Pro vzdělávací část portálu není dostatek nekomerčních dodavatelů, cílové skupiny, zejména školy a školská zařízení, ale i další uživatelé často připojení k internetu nízkými přenosovými rychlostmi a různě vybavení, nejsou schopny efektivně vzdělávací programy a produkty využívat. Silná veřejná kritika plýtvání prostředky v situaci velkých záměrů, očekávání a problematického pilotního provozu. Obtížné hodnocení oprávněnosti a přiměřenosti finančních požadavků dodavatele technologií, i s ohledem na reformu veřejných financí.

IV.1.1 CESTY, JAK SNÍŽIT NÁKLADY PROCESNÍ ANALÝZY INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ A PRODUKTŮ PRO PILOTNÍ PROJEKT ŠIVP

Pro snížení finanční náročnosti přípravy a realizace pilotního projektu ŠIVP a postupného rozšiřování provozu se jeví jako významná **nutnost naplnění zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy** a o změně některých dalších zákonů, který zavazuje orgány státní správy k zajištění atestací informačních systémů, produktů nebo připojení k referenčnímu rozhraní, tedy ke stanovení jejich způsobilosti pro použití v informačních systémech veřejné správy na základě shody se stanovenými standardy, technickými normami, požadovaným stupněm bezpečnosti nebo na základě dosažení vyšší úrovně technických a užitných vlastností, než požadují standardy a technické normy.

Povinnost získání atestu s platností po dobu pěti let je pro MŠMT a přímo řízené organizace již nyní fakticky spojena s provedením procesní analýzy informačních systémů a produktů a se zpracováním nezbytné dokumentace.

Pro projektování ŠIVP lze tedy počítat s tím, že procesní analýza informačních systémů a produktů MŠMT i přímo řízených organizací, která probíhá v rámci přípravy na zákonem vyžadovanou standardizaci a atestaci, bude využitelná také pro potřeby projektování a vytváření ŠIVP. Dodavatel technického řešení a příslušných technologií dále efektivně využije, bude-li k tomu zavázán, součinnosti s informatiky a programátory, kteří jsou zaměstnanci MŠMT a vybraných přímo řízených organizací, vstupujících do první fáze pilotního projektu ŠIVP. Tyto příznivé okolnosti podstatně sníží prvotní náklady na spuštění a pilotní provoz školského portálu.

IV.2 Obecný aspekt SWOT: SWOT-analýza tvorby ŠIVP

S (Silné stránky):

1. Financování ze strany MŠMT

Financování projektu ŠIVP ministerstvem umožní nezávislost na reklamě a na prodeji služeb. V současnosti je problémem prvořadě závažnosti neschopnost internetových serverů uživit se pomocí reklamy. Proto se snaží zpoplatňovat své služby a navazovat strategické aliance s firmou, která bude pomocí tohoto serveru prodávat zboží apod.

2. Kvalitní oborové informace

Statistické informace a informace z resortu školství produkované MŠMT, ÚIV a ostatními přímo řízenými organizacemi jsou kvalitně zpracovány (kvantitativně i kvalitativně). Mohou tedy podpořit portál po obsahové stránce.

3. Dostatečné množství kvalifikovaných pracovníků z resortu školství

Uvažované přímo řízené organizace mohou pro přípravu a provoz ŠIVP poskytnout množství odborníků na oblast školství, výchovy a vzdělávání.

W (Slabé stránky):

4. Absence konkrétnější představy zadavatele o podobě portálu

Přesnější představa o konkrétní požadované podobě portálu neexistuje. Není zatím ani rozhodnuto, jakým směrem by se měla forma portálu ubírat (klasický portál, megaportál, zpravodajský server) či aspoň naznačeno, kterému z existujících webů by měl být podobný z hlediska struktury a nabízených služeb.

5. Pracovní skupina

Neexistuje pracovní skupina na straně ministerstva, ÚIV atd., která by mohla být rovnocenným partnerem pro dodavatele: po odborné i praktické stránce, při zadávání portálu.

Studie proveditelnosti ŠIVP se zapracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

Potřebná skupina lidí musí mít aspoň základní představu o podobě ostatních internetových portálů, musí zahrnovat odborníky z oblasti IS/IT, lidi se zkušeností s provozem internetových serverů (pokud možno portálů), odborníky na problematiku školství a vzdělávání.

6. Nedostatek vyškolených pracovníků

Není k dispozici dostatek pracovníků pro zajištění plnohodnotného provozu portálu (redakce, správci). Není tím myšlen nedostatek lidí se schopností pracovat na počítači, ale lidí s redaktorsko-editorскими schopnostmi pro provoz kvalitní zpravodajské části, se schopnostmi vést diskusní fóra atd. Outsourcing těchto činností může vyjít velmi drah.

7. Neschopnost samofinancování

Portál se pravděpodobně nebude schopen sám uživit (dlouhodobá závislost na financování ministerstvem).

O (Příležitosti):

8. Neexistuje ekvivalentní portál v českém internetovém prostředí

Neexistuje žádný centralizovaný systém, který by poskytoval komplexní a garantované informace a služby z oblasti školství.

9. Trend rozšiřování se internetu a elektronických služeb

V současnosti roste poptávka po elektronických informacích (lidé si začínají zvykat na internet). Dá se předpokládat, že tento trend bude pokračovat i v budoucnosti.

T (Hrozby):

10. Ukončení financování z důvodu úspor nebo změny politických priorit

Portálu závislému na financování ministerstvem hrozí, že jeho rozpočet bude krácen v důsledku snahy o finanční úspory. Dalším rizikem v dlouhodobějším horizontu může být i změna vládních priorit, která by vedla k přehodnocení financování portálu. Taková změna může vést k ukončení provozu podstatných funkcí portálu a k promarnění investic, které budou do té doby vynaloženy.

11. Možnost napadení projektu v médiích (spojitost s INDOŠ apod.)

V současné době jsou média velmi citlivá na podobné projekty. Jejich motivací je dokázat nesystematičnost v reformě veřejné správy, poukazují na případy mrhání finančními prostředky ze státního rozpočtu. Dalším motivem může být hledání paralely s projektem INDOŠ, který je negativně vnímán médii i veřejností.

12. Projekt získá určitá lobby, a to za účelem:

- a) vysokých poplatků za provoz;
- b) propagace a prodeje zboží a služeb.

13. Přístup vyučujících a škol k internetu

Omezené možnosti využít v blízké časové perspektivě elektronické zdroje informací a vzdělávací produkty k efektivnímu začlenění do výuky. Nezkušenost a nepřipravenost části učitelů a absolventů pedagogických oborů na VŠ.

14. Nátlak dodavatelů

Dodavatelé budou usilovat:

- a) o maximalizaci pořizovací a provozní ceny (motivace případem INDOŠ apod.);
- b) o minimalizaci změn vlastního stávajícího produktu a vlastní programátorské práce.

Dodavatelé tak mohou výrazně změnit a omezit původně zamýšlenou funkčnost portálu. Toto chování je běžné, zvláště v případě zadavatele ze státního či veřejného sektoru.

15. Podcenění iniciativy zadavatele

Nebezpečným může být přístup podceňující podrobnou analýzu a návrh funkcí a podoby portálu a přenechání těchto úkonů dodavateli. Ten nemusí mít ani informace, ani motivaci k vytvoření skutečně užitečného školského portálu. Potřebuje jen předat dílo. Pro přípravu návrhu a realizaci portálu je třeba vytvořit speciální skupinu odborníků na straně zadavatele, která bude schopna aktivně spolupracovat s analytiky dodavatele na formulaci přesného zadání, kontrolovat zda je toto zadání správně plněno při realizaci projektu, rozvíjet portál do budoucna. Tito lidé by měli být seznámeni se základy internetové a oborové problematiky a měli by mít aspoň uživatelské zkušenosti s portálovými řešeními.

pozitivní ↔ negativní

vnější ↔ vnitřní

S	Silné stránky	W	Slabé stránky
	1. Financování z MŠMT 2. Kvalitní oborové informace 3. Dostatečné množství kvalifikovaných pracovníků z oboru školství		4. Absence konkrétnější představy zadavatele o podobě portálu 5. Pracovní skupina 6. Nedostatek vyškolených pracovníků 7. Neschopnost samofinancování
O	Příležitosti	T	Hrozby
	8. Neexistuje ekvivalentní portál na českém internetu 9. Trend rozšiřování internetu a elektronických služeb		10. Ukončení financování z důvodu úspor nebo změny politických priorit 11. Možnost napadení tohoto projektu v médiích (spojitost s INDOŠ apod.) 12. Projekt získá nějaká lobby 13. Přístup vyučujících a škol k internetu (nepřipravenost, nezkušenost) 14. Dodavatelé se budou snažit přeměnit koncepci portálu 15. Podcenění iniciativy zadavatele

V. Návrh obsahové struktury ŠIVP

V.1 Základní definice podoby Školského informačního a vzdělávacího portálu

Podle materiálu *Teze Školského informačního a vzdělávacího portálu* byl obecný cíl ŠIVP konkretizován 14 specifickými cíli (viz kapitola 3 Tezí *Základní cíle projektu*). Těchto 14 cílů odráží cíle *Projektu II – Vzdělávací SW a informační zdroje* a koncentrovaně jsou definovány ve třech rovinách funkčnosti ŠIVP:

1) V rovině informační a organizační jako komplexní informační systém dat o školství, výchově a vzdělávání.

Správa portálového obsahu musí být decentralizována, aby jednotliví garanti mohli zajišťovat trvalou aktuálnost obsahu. Naopak správa dat a jednotlivých aplikací musí být co nejvíce centralizovaná, aby se minimalizovaly náklady na pořízení a provoz. Vlastním obsahovým cílem je pak vytvořit jednotný, komplexní informační systém dat o školství, výchově a vzdělávání.

2) V rovině vzdělávací jako podpora pedagogických pracovníků při výběru vhodných metod a didaktických pomůcek při modernizaci výuky a v rámci jejich vlastního celoživotního vzdělávání. Podpora koncepce učící se společnosti.

3) V rovině komunikační je prioritou poskytovat rychle dosažitelné, přehledné, objektivní a co nejčerstvější informace týkající se výchovně-vzdělávací problematiky, resortu školství a podpory celoživotního vzdělávání. Spuštění portálu vytvoří efektivní komunikační kanál mezi státní správou a samosprávnými celky a dalšími klientskými skupinami. Ideální stav představuje připojení všech škol a školských institucí, které mají vlastní www stránky.

Rozsah služeb, které bude ŠIVP podle záměru MŠMT postupně ve všech třech rovinách naplňovat, je mimořádný. To předurčuje značnou, ale v současnosti obligatorní, technologickou náročnost, potřebu personálních a finančních prostředků. V souhrnu to pro realizaci projektu znamená, že celý rozsah funkcí a služeb, spuštění aplikací, implementace obsahů do portálu a integrace zdrojů bude probíhat v postupných krocích. Jiný postup by byl technicky komplikovaný, organizačně složitý a finančně nákladný s rizikem nižší efektivity nákladů.

V.2 Návrh kategorizace dat

V.2.1 HLEDISKO CÍLOVÝCH UŽIVATELSKÝCH SKUPIN, DODAVATELŮ DAT A OBSAHOVÝCH PANELŮ

Pro počáteční fázi práce na Školském informačním a vzdělávacím portálu je **vymezeno podle vytypovaných cílových skupin osm uživatelských kategorií**, které se v rámci zkušebního provozu budou doplňovat, upřesňovat a dále rozvíjet. Jsou jimi: ředitelé škol, pedagogové, žáci a studenti, rodiče, státní správa a samospráva, vědečtí pracovníci a média. Chybět by neměl informativní cizojazyčný panel. Uživatelské profily budou využívat kategorizaci dat, případně vazby vyhledávače na metadata k personalizaci obsahu zobrazeného na portálu.

Vedle cílových uživatelských skupin, které umožňují efektivní a účelné určení informačních služeb a produktů, se dále nabízí orientace podle životních situací. Na rozdíl od cílových skupin, jejichž výčet je v rámci resortu školství z povahy oboru a struktury obyvatelstva jednoznačně vymežitelný, je možné na spektrum individuálních každodenních problémů reagovat i nabídkou řešení specifických životních situací. Podobně jako odpovědi na často kladené otázky na řadě webů zvyšují uživatelský komfort návštěvníků stránek, bude možné během pilotního projektu školského portálu doplnit samostatnou kategorii s popisem nejtypičtějších životních situací.

Pro počáteční fázi provozu ŠIVP určuje studie **deset kategorií-obsahových panelů**. Ty by měly umožnit uživatelům snadnou a přehlednou orientaci v předkládaných datech a informacích. Z tohoto požadavku vyplývá, že data se v obou typech třídění sice mohou překrývat, ale jsou nabízena uživatelům ve volitelných kompletech, což aspoň částečně omezuje determinaci uživatelů úzkým pohledem zadavatele. (Ta je naopak dominantní při orientaci na životní situace.) Alternativní třídění je vedle kvalitního vyhledávače vhodným nástrojem pro rychlý přístup k informacím.

Obsahové kategorie ŠIVP postihují: výchovu a vzdělávání, volný čas, informace pro pracovníky školství, podmínky a možnosti studia, instituce a adresáře, legislativu a normy, statistiku a výzkum, mezinárodní spolupráci, informační formuláře a komunikaci uživatelů. Pro navržené kategorie a subkategorie byl vytvořen čtyřmístný číselník. Číselník je konstruován tak,

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

že umožňuje nárůst počtu kategorií i subkategorií. Jejich výčet je tedy dynamický, to znamená, že navrhovaná kategorizace dat není uzavřená.

Uvedené kategorie jsou na základě analýzy považovány za zásadní pro pilotní projekt školského portálu. V předpokládané startovní struktuře **budou tyto kategorie a subkategorie plněny daty následujících sedmi institucí**: Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ústavu pro informace ve vzdělávání, Národního ústavu odborného vzdělávání, Výzkumného ústavu pedagogického, České školní inspekce, Institutu dětí a mládeže a Institutu pedagogicko-psychologického poradenství.

Zvláštním případem je webová adresa www.e-gram.cz, která prezentuje sekci státní informační politiky ve vzdělávání. Komunikace obou systémů (Portál SIPVZ a ŠIVP) se předpokládá a bude řešena v dalším kroku v implementačním projektu ŠIVP. Data a systémy jednotlivých dodavatelů totiž nemají jednotnou technologickou platformu, a zajištění vzájemné komunikace je proto klíčovým úkolem pro zpracovatele implementačního projektu.

Návrhy struktury uživatelských a obsahových kategorií a subkategorií (viz Přílohy I.4A, I.4B) a návrh kategorizace dat (viz Příloha I.5) ukazují možnou distribuci dat do jednotlivých položek. Uváděný model není možné chápat jako definitivní nebo jediné možné či vyčerpávající strukturu. Ukazuje však zřetelně, jak lze roztřídit na portálu informace, které jsou dosud k dispozici na webových stránkách jednotlivých institucí. Datový obsah je vždy uveden s příslušnými dodavateli, kterými jsou výše uvedené instituce. Data a subkategorie se, jak je výše zmíněno, v jednotlivých kategoriích překrývají. Důvodem je poptávka různých uživatelských skupin po stejných informacích. Analogicky se tak data v nutné míře s ohledem na potřeby a poptávku ze strany uživatelů opakují i v odlišných obsahových kategoriích.

V.2.2 STANDARDIZOVANÝ FORMULÁŘ ŠKOL

Jedním ze základních portálových informačních prvků pilotního projektu by se měl stát tzv. standardizovaný formulář, jehož vyplnění a zveřejnění by bylo závazné pro všechny školy (MŠ, ZŠ, ZUŠ, ZvŠ, SOŠ, SOU, gymnázia, SpecŠ, VOŠ) v ČR. Data pro tento protokol by byla získána ze dvou zdrojů: jednak z již existujících databází výše zmíněných institucí, jednak od ředitelů škol podrobným dotazníkovým šetřením. Standardizovaný formulář škol (viz Příloha

Studie proveditelnosti ŠIVP se zpracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

I.6A) by byl průběžně doplňován a aktualizován. Jeho grafická podoba by korespondovala s formuláři umístěnými na Portálu veřejné správy (viz www.portal.gov.cz).

Během zkušebního provozu by byly na obdobném principu zpracovány standardizované formuláře i pro další školská zařízení v ČR (domy dětí a mládeže, centra volného času, pedagogicko-psychologické poradny apod.) a pro jednotlivé kraje (např. prezentace dlouhodobých záměrů rozvoje v oblasti školství a vzdělávání – viz Příloha I.6B).

V.2.3 KOMUNIKAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČÁST PORTÁLU

Již v rámci zkušebního provozu pokládá ÚIV za účelné pořádat pravidelné ankety a řízená diskusní fóra, kdy by reprezentanti jednotlivých uživatelských skupin vyjadřovali své názory a připomínky k budoucí podobě portálu, svými podněty jej pomáhali „dotvořit“.

Zpočátku by se portálová komunikace měla ubírat především dvěma směry:

- a) otevření diskuse mezi uživateli, jaké prvky a služby by uvítali ve vzdělávací části portálu;
- b) zlepšení vzájemné komunikace mezi řediteli jednotlivých škol a mezi učiteli, a to na regionální i celorepublikové úrovni, výměna poznatků a zkušeností.

V rámci zkušebního provozu by se vzdělávací služby prozatím zaměřily:

- 1) na nabídku již existujících školských webových stránek; patří sem jednak všeobecné informační servery a on-line časopisy, jednak oborově zaměřené weby, a to české i cizojazyčné;
- 2) na informativní prezentaci nových učebnic, vzdělávacích příruček a CD-ROM, e-learningových výukových programů;
- 3) na anotace učebnic a jiných vzdělávacích produktů, které mají akreditaci MŠMT (popř. je možno uveřejnit krátké ukázky z těchto děl).

Nedílnou součástí vzdělávací roviny portálu by měly být i odkazy jednak na internetové verze kvalitních dětských, populárně-naučných i odborně zaměřených periodik, jednak na weby významných českých (popř. i evropských) knihoven, archivů či muzeí.

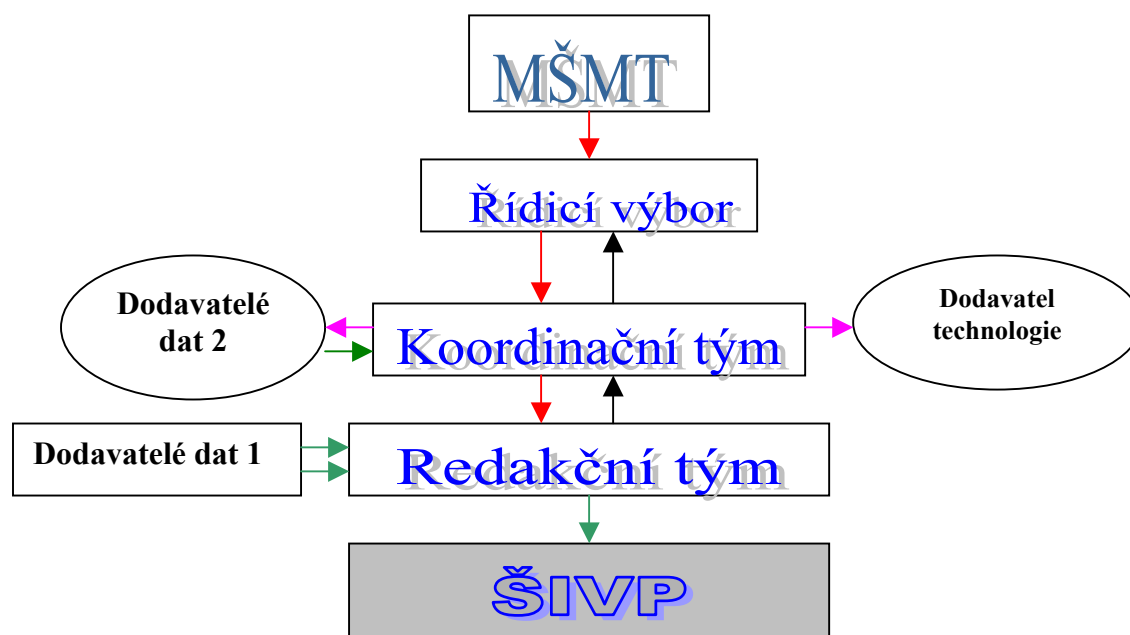
VI. Technologie portálu, návrh řídicí struktury portálu

Technologie portálu je zařazena jako Příloha III: *Předprojektová studie technologie a ekonomické rozvahy finanční náročnosti vytvoření a provozu pilotního projektu Školského informačního a vzdělávacího portálu (ŠIVP).*

Tato studie předkládá řešení realizovatelné na dvou platformách, které jsou technicky i ekonomicky vyhodnoceny. V případě realizace, zadávání vypracování projektu je třeba zvážit, zda vycházet z doporučené varianty, nebo volit kombinaci obou technologií, tedy Oracle a Microsoft. Kombinované řešení má své výhody i nevýhody. V případě zvolení kombinovaného řešení se sníží negativní reakce veřejnosti i spolupracujících subjektů, a to lze považovat za velmi významný klad takového řešení.

VI.1 Návrh řídicí struktury portálu

Schéma organizační struktury ŠIVP

Dodavatelé dat 1 – pravidelní dodavatelé dat (např. PŘO), přispívající registrovaní autoři, účastníci diskusí

Dodavatelé dat 2 – zdroje schopné na objednávku zpracovat zadané téma

- dodává podněty
- Řídí
- dodává data
- uzavírá smlouvy, zajišťuje technickou správu

VI.2 Východiska pro organizaci řídicí struktury ŠIVP

VI.2.1 KOMPLEXNÍ ŘEŠENÍ VYTVÁŘENÍ CENTRÁLNÍHO ŠIVP

1) Jednou z podstatných výhod komplexního centrálního zdroje, poskytovatele služeb, je snížení nákladů. Tato výhoda plyne z obecných přínosů unifikace a standardizace. Koncoví uživatelé se nemusejí přizpůsobovat technologickým a funkčním nárokům většího počtu poskytovatelů. Je zabezpečena časová úspora spojená s možností nalézt potřebné „na jednom místě“. Přidaná hodnota plyne z kumulativního efektu soustředění výstupů informačních a vzdělávacích zdrojů, z možnosti systematického zpracování a ucelené, efektivně strukturované nabídky. Jeden poskytovatel snáze minimalizuje náklady na potřebné změny technologické, organizační i obsahové.

Jako variantní model pro srovnání a analýzy efektivnosti může sloužit investice do školského portálu ve Zlínském kraji. Dvumilionová počáteční investice do tohoto portálu může být pro region užitečná, při vynásobení potřebných nákladů na zřízení a provoz takového portálu ve všech krajích se už ale jeví z hlediska výdajů jinak. Ani vznik a provoz čtrnácti regionálních školských portálů by však bez následné (a v tomto případě komplikované) koordinace, integrace a dodatečného vytvoření centrální strukturované a doplněné nabídky funkcí a služeb neumožnil MŠMT splnit ty cíle SIPVZ, které má naplňovat ŠIVP.

2) ŠIVP plní roli centrálního portálu resortu školství, mládeže a tělovýchovy, kterou nemůže s ohledem na specifika resortu a povahu vzdělávací soustavy efektivně naplnit pro potřeby MŠMT, přímo řízených organizací, škol a školských zařízení, krajů, obcí, pedagogické veřejnosti a žáků žádná soustava několika dílčích portálů.

Odpovědnost MŠMT za koncepční rozvoj vzdělávací soustavy, metodické řízení a evaluaci v národním i evropském rámci a za rozpočtové záležitosti je spojena s nutností specifické práce s informacemi a s vedením specifické, obousměrné komunikace s regiony, školskými zařízeními, řediteli i pedagogickými pracovníky. V mezinárodním srovnání se potvrzuje, že v zemích EU i ve světě jsou centrální informační či informačně-vzdělávací portály pro oblast školství a výchovy obvyklé. Bez existence resortního portálu, na který může MŠMT prostřednictvím řídicího výboru uplatňovat v aktuálním čase odpovídající nároky, může být do budoucna méně efektivní i komunikace české strany v rámci evropských

sítí (např. European Schoolnet a obdobné projekty), které vyžadují rozvoj webových a portálových řešení pro kooperaci národních ministerstev školství v celoevropském rámci. Do European Schoolnet již vstoupily Maďarsko a Slovinsko.

3) Provoz ŠIVP v komplexním pojetí nabízí služby a vytváří podmínky pro funkční využití portálu jako prostředku i prostoru ke komunikaci pedagogických pracovníků, školského managementu a příslušné části státní správy a samosprávy. Svou kapacitou a funkcionalitou poskytuje místo pro tvůrčí pedagogické aktivity, zprostředkování a výměnu zkušeností a metodické i vzdělávací prezentace nekomerčního charakteru. Portál nevylučuje ani zprostředkování komerční vzdělávací nabídky, software a informací o vzdělávání.

Alternativní možností je provoz resortně orientovaného elektronického tržiště. Sektor, v němž bude tato nabídka (nebo informace o takové nabídce) prezentována, zprostředkována, bude pro uživatele zřetelně oddělen od ostatních částí portálu. Podmínkou pro přítomnost a prezentaci takové (provozovatelem co se týče kvality negarantované nabídky) je, že nezasáhne do funkčnosti a nijak neomezí maximální komfort uživatelů nekomerčních funkcí a služeb portálu. Konkrétní podoba komerční nabídky a prezentace může být velmi variabilní podle nastavených limitů.

VI.2.2 ŘÍZENÍ, ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ŠIVP PRO PLNÝ PROVOZ PODLE DRUHÉ VARIANTY

MŠMT: odpovědné za stanovení strategie, rozvoj obsahu, postup řešení financování a kontrolu vynakládaných prostředků; rozhodnutí o dodavateli technologie a určení formy zajištění provozu technické stránky portálu, o provozovateli jsou v kompetenci MŠMT.

Řídicí výbor: jmenován MŠMT, rozhoduje v rámci kompetencí vymezených ministerstvem o koncepčních návrzích a formách realizace a rozvoje ŠIVP, o účelném vynakládání prostředků, určuje priority, naplňuje koncepci MŠMT při tvorbě portálu; výbor využívá k výkonu svých kompetencí expertních konzultací a analýz; jako účelné a nezbytné se jeví, aby předsedou řídicího výboru byl jmenovaný zástupce MŠMT; výbor konkretizuje zadání pro koordinační tým na základě svěřených kompetencí.

Doporučené složení řídicího výboru:

předseda – zástupce MŠMT vybavený rozhodovacími kompetencemi a pověřením k jednání s dodavateli dat (MŠMT, PŘO, kraje, školy) a s MŠMT určenými dodavateli technologie;

členové – zástupci PŘO včetně vedoucího koordinačního týmu, zástupce odboru SIPVZ, dále např. zástupce kraje, zástupce pedagogické veřejnosti apod.

Koordinační tým: jmenovaný provozovatelem ŠIVP, zajišťuje realizace s nestandardními dodavateli dat (viz Schéma organizační struktury ŠIVP **Dodavatelé dat 2**, tj. resortní odborníci vybavení kompetencí uzavírat smlouvy s příležitostnými dodavateli, např. vysokými školami); s dodavatelem technologie posuzuje technologickou realizovatelnost a ekonomickou náročnost zadání (zástupce dodavatele technologie a programátor); v intencích řídicího výboru a provozovatele spoluvytváří a rozvíjí obsahové struktury a informační a vzdělávací služby portálu, realizuje koncepci rozvoje ŠIVP koordinací práce dodavatelů dat a produktů, rozhoduje o základním rámci práce redakčního týmu, poskytuje podporu jeho činnosti; předkládá návrhy zásadních rozhodnutí řídicímu výboru; schází se ke konzultacím, případně bude zvolena jiná vhodná forma jeho působení a vzájemné spolupráce a komunikace členů; je účelné, aby vedoucím týmu po dobu pilotního projektu byl zástupce jedné z přímo řízených organizací jako dodavatele dat a informačních produktů pilotního projektu a provozu.

Redakční tým: vytvářený a řízený provozovatelem ŠIVP (zaměstnanci provozovatele), složený z administrátorů, redaktorů (správce číselníků) a grafika, průběžně pracuje s daty od standardních dodavatelů (1. MŠMT a jím přímo řízené organizace, 2. kraje, pověřené obce a ostatní resortní organizace, 3. školy a školská zařízení); tým zpracovává do šablon a rediguje obsahy a dotváří strukturu vlastní produkce ŠIVP, garantuje její kvalitu; spolupracuje s dodavateli garantovaných dat a informačních produktů (viz Schéma organizační struktury ŠIVP **Dodavatelé dat 1**), obsluhuje ankety a diskusní fóra, komunikuje s uživateli, analyzuje a vyhodnocuje tyto služby portálu; redakční tým, perspektivně systém redakcí a redakčních spolupracovníků, bude přebírat i produkci dalších orgánů státní správy a institucí shromažďujících data o školství, mládeži a rodině; postupně budou, když vznikne poptávka a potřeba, ustaveny redakční skupiny pro jednotlivé tematické sekce; redaktori při respektování určených standardů budou řadit dokumenty podle systematické kategorizace do příslušných

obsahových kategorií různých úrovní, zařazovat příspěvky do publikačního systému a redigovat diskusní fóra, udržovat a vyhodnocovat vhodnými formami (při technickými a personálními možnostmi podmíněné intenzitě a kvalitě) komunikaci s uživateli informačních a vzdělávacích služeb portálu.

Takto navržené řešení má výhodu v aktualizaci dat (odpovědnost je na ředitelích PŘO) a neznamena žádnou významnou změnu proti současnému stavu, protože v této době všechny PŘO udržují své vlastní www stránky. Počet pracovníků, kteří budou znamenat personální nárůst, zahrne pouze redakční tým portálu.

VI.2.3 SPRÁVA A PROVOZ TECHNOLOGIE, JEJÍ ÚDRŽBA, MODERNIZACE A ROZVOJ TECHNICKÉ STRÁNKY ŠIVP

Rozhodnutí o výběru správce a zajišťovatele provozu, o zásadních otázkách a návrzích modernizace a rozvoje technické stránky portálu je v pravomoci MŠMT. Při zajištění správy a provozu lze alternativně uvažovat o zajištění zaměstnanci MŠMT či některé z přímo řízených organizací, např. vytvořením konkrétního útvaru, nebo o dražším, plně dodavatelském řešení, tedy o výběru firmy (nejspíš dodavatele portálu).

Pilotní (zkušební) provoz:

Redakční tým je rozšířen o analytickou skupinu a (především) prostřednictvím portálu provádí detailní analýzu potřeb jednotlivých cílových uživatelských skupin.

VII. Závěry

Školský informační a vzdělávací portál, jehož vznik předpokládají *Plán I. etapy realizace státní informační politiky ve vzdělávání*, zpracovaný na základě *Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání*, *Projekt II – Vzdělávací SW a informační zdroje*, a *Plán II. etapy realizace státní informační politiky ve vzdělávání*, je realizovatelný.

Existuje politická objednávka domácí (vládní koncepce) i evropská (konceptní záměry a akční plány Evropské unie orientované na využití internetu k vytváření a podpoře „učící se společnosti“).

Provedená šetření zájmu o služby resortního portálu mezi učiteli a řediteli škol, stejně jako analýzy kvality a struktury dostupné domácí nabídky a struktury i obsahu vybraných zahraničních webů či portálů prokazují potenciální poptávku po službách ŠIVP. O existující veřejné poptávce vypovídá zájem o garantované informace z oblasti školství a vzdělávání, který je registrován na českých informačních portálech. Svědčí o něm i návštěvnost webových stránek MŠMT a jím přímo řízených organizací, především ÚIV.

Z povahy resortu školství a předpokládaných funkcí a služeb ŠIVP je zřejmé, že jeho úlohu nemůže převzít a efektivně plnit Portál veřejné správy.

Veřejnost, státní správa i samospráva, školy, ale i věda a výzkum v oblasti výchovy a vzdělávání dosud získávají potřebné informace o vzdělávací soustavě z celé řady zdrojů, často za vysoké časové náročnosti. Předpokládané cílové skupiny, uživatelé služeb školského portálu mohou **vytvořením komplexního informačního systému garantovaných, aktuálních dat o školství, výchově a vzdělávání v prostředí internetu** získat značnou přidanou hodnotu.

Již spuštění pilotní verze ŠIVP za součinnosti MŠMT a jím přímo řízených organizací umožní poskytovat rychle dosažitelné, přehledné, objektivní a co nejčerstvější on-line informace týkající se výchovně-vzdělávací problematiky, resortu školství a podpory celoživotního učení. Tento komplexní informační systém je také možné považovat za první krok k rozvíjení služeb e-learningu. Portál pak bude možné orientovat podle potřeb resortu zejména k podpoře pedagogických pracovníků při výběru vhodných metod a didaktických pomůcek při modernizaci výuky a v rámci jejich vlastního celoživotního vzdělávání. Podpoří se tedy koncepce učící se společnosti.

V rovině komunikační provoz portálu vytvoří efektivní resortní platformu pro komunikaci příslušné části státní správy a samosprávy, škol a školských institucí, odborné

Studie proveditelnosti ŠIVP se zapracovanými připomínkami
Ústav pro informace ve vzdělávání
Březen 2004

veřejnosti. Česká republika při provozu a rozvíjení funkcí a služeb ŠIVP naplní i nároky komunikace v oblasti tvorby školské politiky, rozvoje školství a vzdělávání v evropském i světovém rámci, především v rámci Evropské unie.

Rozsah služeb, které má a může ŠIVP podle záměru MŠMT i v současnosti realizovaných akčních plánů EU postupně v informační, komunikační a vzdělávací rovině naplňovat, je značný. To předurčuje i nutnost vyhovět dnes již nezbytným nárokům na technologickou výbavu, potřebu personálních a finančních prostředků a dodržení standardů, kterými je však již nyní resort vázán a přizpůsobuje se jim, platných pro tvorbu a provoz informačních systémů a produktů. Celý rozsah funkcí a služeb, spouštění aplikací, implementace obsahů do portálu a integrace zdrojů tak nemůže být záležitostí jednorázové realizace rozsáhlého projektu, ale provoz bude nabíhat po krocích. Odpadá tak riziko příliš technicky komplikovaného, organizačně složitého a finančně nákladného řešení, které by si vynutilo početné následné korekce a zároveň neumožnilo náležitě zhodnocovat postupně nabývané zkušenosti realizátorů projektu a provozovatele portálu.

Předkládaná studie proveditelnosti (jak byla obsahově i termínově zadána a financována) je na rozdíl od klasických studií specifickým výstupem, který s minimem nákladů pro MŠMT postihuje oblast školství, možné alternativy řešení, navrhuje architekturu, obsahovou strukturu, kategorizaci dat a umožňuje rozhodnout o přijatelné variantě technologického základu a zajištění funkcí a služeb ŠIVP.

Pro MŠMT nabízí studie proveditelnosti ŠIVP mj. i jednu z cest řešení adaptace na nový systém veřejné správy. Zřízením řady služeb portálu dává možnost reagovat operativně na aktuální problémy, posílit metodickou a koncepční roli MŠMT a zvládnout problém rychlého přenosu důležitých informací školám a školským zařízením spolu se zajištěním zpětné vazby ze škol, především u škol a školských zařízení zřizovaných obcí.

S ohledem na prosazující se **vývojové trendy informační společnosti, „učící se společnosti,“ společnosti znalostí** je možné zvažovat vhodnost, nákladnost, personální náročnost jednotlivých variant řešení, nikoli odmítnutí realizace projektu ŠIVP. Zdánlivá okamžitá absolutní úspora prostředků spojená se zamítnutím projektu totiž souvisí se „ztrátou příležitosti“ a fakticky nevede k úspoře, ale k pokračujícímu vynakládání veřejných i soukromých prostředků na již existující nesystémová řešení a méně efektivní způsoby zajišťování informačních, komunikačních a v budoucnu stále více i vzdělávacích služeb.